

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**YÜKSEK
LİSANS
TEZİ**

**HİNDİSTAN'IN İKİ EYALETİ
(KARNATAKA VE UTTER PRADESH)
BAĞLAMINDA DEMOKRATİK
KATILIM SÜREÇLERİNİN
KADIN İSTİHDAMI ÜZERİNE ETKİLERİ**

ZEESHAN MALİK

**ÇALIŞMA EKONOMİSİ VE ENDÜSTRİ İLİŞKİLERİ ANABİLİM DALI
SOSYAL YAPI VE SOSYAL ÇALIŞMA BİLİM DALI**

EYLÜL 2016

**HİNDİSTAN’IN İKİ EYALETİ (KARNATAKA VE UTTER PRADESH)
BAĞLAMINDA DEMOKRATİK KATILIM SÜREÇLERİNİN KADIN
İSTİHDAMI ÜZERİNE ETKİLERİ**

Zeeshan MALİK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**ÇALIŞMA EKONOMİSİ ve ENDÜSTRİ İLİŞKİLERİ ANABİLİM DALI
SOSYAL YAPI VE SOSYAL ÇALIŞMA BİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

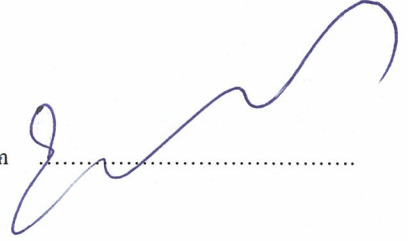
AĞUSTOS 2016

Zeeshan MALİK tarafından hazırlanan “ HİNDİSTAN’IN İKİ EYALETİ (KARNATAKA VE UTTER PRADESH) BAĞLAMINDA DEMOKRATİK KATILIM SÜREÇLERİNİN KADIN İSTİHDAMI ÜZERİNE ETKİLERİ” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından ~~OY BİRLİĞİ~~ / OY ÇOKLUĞU ile Gazi Üniversitesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı, Sosyal Yapı ve Sosyal Çalışma Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Doç. Dr. Erdinç YAZICI

Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri, Gazi Üniversitesi

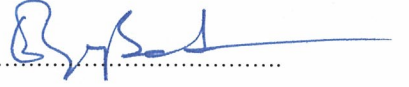
Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Doktora Tezi olduğunu onaylıyorum/~~onaylamıyorum~~

Başkan : Prof. Dr. Eyüp BEDİR

Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Doktora Tezi olduğunu onaylıyorum/~~onaylamıyorum~~

Üye : Doç. Dr. Şenay GÖKBAYRAK

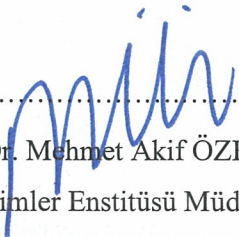
Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri, Ankara Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Doktora Tezi olduğunu onaylıyorum/~~onaylamıyorum~~

Tez Savunma Tarihi: 05/09/2016

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Mehmet Akif ÖZER
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü V.

ETİK BEYAN

Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Zeeshan MALIK

05.09.2016

HİNDİSTAN'IN İKİ EYALETİ (KARNATAKA VE UTTER PRADESH)
BAĞLAMINDA DEMOKRATİK KATILIM SÜREÇLERİNİN KADIN İSTİHDAMI
ÜZERİNE ETKİLERİ
(Yüksek Lisans Tezi)

Zeeshan MALIK

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Ağustos 2016

ÖZET

Dünyanın en büyük demokrasisi olan Hindistan Anayasası'nın amacı bağımsız, sosyalist, laik ve demokratik Hindistan'ı teşkil etmek ve bütün vatandaşları adalet, özgürlük, eşitlik ve kardeşlik içinde yaşatmaktır. Her vatandaş anayasa tarafından garanti edilen fırsat eşitliğinden yararlanmaktadır. Kadınlar bir istisna değildir ve onların hakları da anayasa tarafından garanti edilmektedir. Anayasa kadın hakları ve kalkınması konusunda garantör ve koruyucu olarak ortaya çıkmakla birlikte, kadınların kalkınma ve güçlendirilmesi tartışmalı bir konudur. Daha önceleri onlar erkeklerle eşit statüye sahipti. Ancak epik çağlarda ve Vedik döneminde bazı zorluklarla karşılaştılar. Birçok kez onlar köle olarak hayatlarına devam etmek zorunda kaldı. 20. yy 'da Ulusal Kadın Hareketi başladıktan sonra durumlar yavaş ve kademeli olarak değişmeye başladı. Bu konuda Hindistan'daki İngiliz Hâkimiyetini anmalıyız. Hindistan'ın bağımsızlığı sonrası, anayasa komisyonundan ulusal liderler tarafından kesin olarak kadın erkek eşitliği talep edildi ve herhangi bir eşitsizliğe imkân vermeyecek şekilde yeni anayasanın yapılması istendi. Anayasa hazırlayıcıları liderlerin bu konudaki fikirlerini de dikkate alarak kadınların sosyo-ekonomik hayatında büyük çaplı değişimler getirdi. Bugün anayasa, kadınlara her alanda toplumun her kesiminden saygın pozisyonlar garanti ediyor. Buna rağmen, kadınlar hâlâ özgür değil. Günümüz hayatında da kadınlar ayrımcılık ve taciz olaylarına karşı mücadele vermekteler. Bu nedenle kadınlar, sosyo-ekonomik hayatın yüksek seviyelerinde nadir olarak bulunmaktalar.

Bilim Kodu : 2.016
Anahtar Kelimeler : Adalet, Özgürlük, Eşitlik, Demokratik Katılım, Kadın İstihdamı
Sayfa Adedi : 87
Tez Danışmanı : Doç. Dr. Erdinç YAZICI

ROLE OF INDIAN DEMOCRATIC SYSTEM IN EMPOWERING WOMEN:
KARNATKA AND UTTAR PRADESH
(M. Sc. Thesis)

Zeeshan MALIK

GAZI UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES
August 2016

ABSTRACT

India is the biggest democratic country in the world, where the preamble of Indians is solemnly resolved to constitute India into a sovereign, socialist, secular and democratic country and to secure its citizens' justice, liberty, equality and fraternity. Every citizen is equal and has a right to equal opportunities; this is guaranteed by the constitution. Indian women are no exceptions as they are too protected and their rights are also secured by the constitution. Although the constitution is a guarantor and guardian of women, their rights and empowerment but women empowerment remains a debatable subject. In Earlier times women were given equal status as men. Since the early 20th century (national movement) Women's status has been changing slowly and gradually. In this regard the name of the British Rule in India can be surely mentioned. After the independence of India, the constitution makers and national leaders strongly demand equal social position of women alongside men and the framers of constitution consider the condition of women while framing the constitution. Today we see women occupying respectable positions in all fields. Yet, they are not absolutely free from some of the discrimination and harassment in the society. A few numbers of women have been able to establish their potentialities.

Science Code	: 2.016
Key Words	: Justice, Liberty, Equality, Democratic Participation, Women's Employment
Page Numbe	: 87
Supervisor	: Assoc. Prof. Dr. Erdinç YAZICI

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER	vi
ÇİZELGELERİN LİSTESİ.....	x
ŞEKİLLERİN LİSTESİ.....	xi
KISATMALAR	xii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

HİNDİ DEMOKRASİ SİSTEMİ

1.1. Demokrasi ve Demokrasinin Temel Özellikleri	5
1.2. Hindistan'ın Demokratik Sistemi	7
1.3. Hindistan'da Kadın ve Demokrasi.....	9
1.3.1. Sömürge Hindistan'ında Kadın İşçiliği	11
1.3.2. Bağımsızlık Sonrası Kadın Haklarının Gelişimi	14

İKİNCİ BÖLÜM

CİNSİYET EŞİTSİZLİĞİ

2.1. Cinsiyet Eşitsizliği ve Cinsiyet Eşitliğinin Göstergeleri.....	19
2.2. Hindistan'da Bazı Sektörlerde Cinsiyet Ayrımı.....	21
2.2.1. Eğitim Sektörü.....	21
2.2.2. Sağlık Sektörü	22
2.2.3. Ekonomi Sektörü	23
2.3. Kadına Yönelik Şiddet.....	25
2.4. Kadınlar İçin Anayasal Güvenceler	27

Sayfa

2.4.1. Ceza Kanununda Belirtilen Suç Kapsamı	27
2.4.2. Özel ve Yerel Kanunlara Göre Suçlar	28
2.5. Hindistan'da Kadın İstismarı	28
2.6. Kadın İstismarının Aşamaları ve Mevcut Hint Bakış Açıları	31
2.6.1. Cenin Aşaması	31
2.6.2. Bebeklik aşaması	31
2.6.3. Çocukluk Aşaması	32
2.6.4. Ergenlik Aşaması	32
2.6.5. Reprodüktif Aşama	32
2.7. Mevcut Toplumda Kadın İstismarının Yöntemleri	33
2.7.1. Aile İçi Şiddet	33
2.7.2. Cenin ve Bebek Cinayeti	33
2.7.3. Başlık Parası	33
2.7.4. Tecavüz	34
2.8. Kadına Karşı Şiddeti Önlemek İçin Alınan Kararlar	36
2.8.1. Ulusal Kadın Komisyonu	36
2.8.2. Yerel Yönetimlerde Kadın Rezervasyonu	36
2.8.3. Kız Çocukları için Ulusal Eylem Planı (1991-2000)	36
2.8.4. Kadınları Güçlendirilme Politikası (2001)	36
2.8.5. Kadınları Güçlendirme Misyonu (2010)	36

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM**HİNDİSTAN'DA KADINLARIN GÜÇLENDİRİLMESİ**

3.1. Güçlendirme Kavramı ve Siyasi Hayatta Kadınların Güçlendirilmesi	37
3.2. Hindistan'da Kadının Yeri	40
3.3. Panchayat Yönetiminde Kadın	42

Sayfa

3.4. Lok Sabha (Yasama Meclisi) Seçimlerinde Kadın Katılımı.....	44
3.5. Kadın Rezervasyonu Yasa Tasarısı	49
3.6. Kadın ve Yargı.....	50
3.6.1. Anayasa Mahkemesinde Kadın Hâkimler	50
3.6.2. Anayasa Mahkemesinde Hâkim Sayısı	51
3.6.3. Yüksek Mahkemelerde Kadın Hâkimler	51
3.6.4. Yüksek Mahkemelerde Hâkim Sayısı	51
3.6.5. İlçe Mahkemeleri'nde Kadın Hâkimler	51
3.6.6. İlçe Mahkemelerinde Hâkim Sayısı	51

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM**KADIN HAKLARINA YÖNELİK POLİTİKA**

4.1. Kadına Yönelik Güçlendirme Politikaları	53
4.2. Ulusal Kadın Perspektifi (1988-2000)	57
4.4. Politika ve Proje Planlaması	59
4.5. Kadın ve Çocuk Gelişimine İlişkin Programlar	59
4.6. Ekonomik Güçlendirme Projeleri	60
4.6.1. <i>Swa-Shakti</i> (Öz Güç)	60
4.6.2. <i>Swayamsiddha</i> (Öz Gelişim)	60
4.6.3. <i>Swawlamban</i> (Kendini Geliştirme)	61
4.7. Eğitim ve İstihdama Destek Projesi	61
4.7.1. Destek Hizmetleri	62
4.7.2. Aile İçi Şiddet Yasası	63
4.8. Milli Kadın Komisyonu (MKK)	64
4.8.1. Milli Kadın Komisyonunun Fonksiyonları	64
4.8.2. Milli Kadın Komisyonunun Yetkileri.....	66

Sayfa

4.9. Merkezî Hükümet Tarafından Verilen Hibeler.....	66
4.10. MKK Tarafından Yürütülmüş Kadın Hakları ve Özgürlüğü Kapsamındaki Çalışmalar	67
SONUÇ	69
KAYNAKLAR	81
ÖZGEÇMİŞ	87

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge	Sayfa
Çizelge 2.1. Hindistan'ın Okuryazarlık Oranı ve Cinsiyete Göre Dağılımı (1951-2011)....	21
Çizelge 2.2. Kadınlara karşı suç oranı 2002-2012	26
Çizelge 3.1. Lok Sabha’da Kadınların Temsili (1952-2014).....	46
Çizelge 3.2. Genel Seçimlerde Ulusal Partiler Tarafından Kadınlara Ayrılmış Koltuklar..	47
Çizelge 3 3. 1951-2014 kadın milletvekili sayısı ve yüzdesi.....	48

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Şekil	Sayfa
Şekil 3.1. Kadınlara karşı suç 2011 yılında yüzde dağılımı	29
Şekil 3.2. Hindistan'ın eyaletleri arasında başlık parası cinayetlerinin dağılımı.....	34
Şekil 3.3. Tecavüz haritası, 2011 yılında bildirilen vakaların sayısı	35
Şekil 3.4. Hindistan'ın Parlamentosunda Kadın Milletvekillerin oranı.....	49

KISATMALAR

Kısaltmalar	Açıklamalar
AS	Aşağı Sınıflar
Bİİ	Birleşik İlerleyen İttifak
CDGE	Cinsiyet Dayalı Gelişme Endeksi
CEE	Cinsiyet Eşitliği Endeksi
EKKP	Entegre Kırsal Kalkınma Programı
GK	Göçebe Kabileler
GSYİH	Gayri Serfi Yurt İçi Hâsıla
HEDKR	Hindistan Eşitliğe Doğru Kadın Raporu
HNİ	Hindistan Nüfus İdaresi
İFAD	Uluslararası Tarımsal Kalkınma Fonu
İGE	İnsanî Gelişme Endeksi
KAKÇG	Kırsal Alanda Kadın ve Çocuk Gelişimi
MDİ	Milli Demokratik İttifak
MKB	Milli Kadın Birikimi
MKF	Milli Kadın Fonu
MKH	Milenyum kalkınma Hedefleri
MSKB	Milli Suç Kayıtları Bürosu
MSRK	Merkezi Sosyal Refah Kurulu
NORAD	Norveç Kalkınma ve İşbirliği Ajansı
STK	Sivil Toplum Örgütü
TCGÖ	Toplumsal Cinsiyet Güçlendirme Ölçütü
UKYŞA	Uluslararası Kadına Yönelik Şiddet Araştırmaları

GİRİŞ

Güçlü bir demokratik sistemle yönetilen Hindistan'da kadınların ekonomik olarak geri kaldığı görülmektedir. Her ne kadar kadına yönelik kalkınma ve güçlendirme projeleri yürütülse de kadınların cinsiyet temelinde ihmal edildiği açıktır. Bu, Hindistan için herkesin aklında olan en popüler sorudur. Bu sosyo-ekonomik durum, eğitim sistemi ve coğrafi konum(kırsal veya kentsel) dâhil birçok farklı değişkene büyük ölçüde bağlıdır. Veda¹ döneminde başta kadınlar da erkekler gibi eşit statü sahibiydi; fakat sonrasında zulüm başlamış, hatta kadınlar köle durumuna düşmüştü. Yirminci yüzyılın başlarında kadınların toplum içindeki statüleri yavaş yavaş değişmeye başladı.

Çalışmanın Amacı

Bağımsızlık öncesi ve sonrası için, demokratik sistemin hukuki/nizami kaidelerinin kadınlar üzerindeki rolü incelenecektir. Hintli kadınların bulaştığı vakalar; çalışma hakkı, kadınların istihdam ve temel hakları, cinsiyet eşitsizlik oranı ve büyük kuruluşlara katılım için verdikleri mücadeleler ortaya çıkarılacaktır. Kadın ve kız çocuğuna yönelik cinsel istismar olayları incelenecektir. Kasta bağlı olan toplumda kimlik krizi ve bu krizin kadın üzerindeki rolü belirlenecektir. Kadınları güçlendirmek için hükümet kurumlarındaki karar verici pozisyonlarda kadın katılımı ve rezervasyonu tespit edilerek kadınların durumu değerlendirilecektir. Beş yıllık planların kadın kalkınmasına etkileri belirlenecektir. Hindistan hükümet raporları incelenecek ve bu sayede kadının toplumdaki statüsü tespit edilecektir. Kadın rezervasyonunu içeren Anayasa değişik maddeleri incelenerek bunların kadın statüsüne etkileri ortaya konulacaktır. Hindistan eğitim bakanlığı raporları doğrultusunda, kırsal ve kentsel alanlarda kadın eğitiminin yayılması konusunda hükümet yaklaşımları belirlenecektir. Demokrasi her zaman hatta uzun feodal dönemde bile mikro düzeyde bazı şekillerde var olmuştur. Onun, bugünkü Hindistan'ı nasıl ortaya çıkardığı ortaya konacaktır. Bu bağlamda, demokrasinin bu uzun hayatında Panchayat ve ona bağlı ihtiyar heyetinin üstlendiği roller gün yüzüne çıkarılacaktır.

¹Veda Dönemi (MÖ.1500-MÖ.500): Veda Sanskritçe bilgi demektir. Hindistan tarihinin ve Hinduizm'in en eski eserleridir. Dört kutsal kitap vardır. Bunlar Rig-Veda (ilahi kitap), Sama-Veda (musiki kitabı), Yahjur-Veda (ritüel kitabı), Atharva-Veda (kozmoloji kitabı). Kuzeyden gelen İndo-Arian ve Harappa uygarlıklarının sentezi sonucu meydana gelmiştir. İndus vadisinde yoğunlaşan bu medeniyet dört hiyerarşik toplumsal sınıf üzerine kurulmuştur. İki döneme ayrılır: Erken Veda Dönemi (MÖ.1500-MÖ.1100), Geç Veda Dönemi (MÖ.1100-MÖ.500).

Hipotez

- Hindistan devlet kurumları incelenerek kadınları güçlendirmede demokratik sistemin rolü tespit edilecektir.
- Kadınların kalkınma ve güçlendirilmesinde toplumun çeşitli aktörlerinin rolleri tanımlanacaktır.
- Kadının Kalkınma ve güçlendirilmesinde hükümet ve anayasanın rolü belirlenecektir.
- Kadın gelişiminde Hint Anayasası'nın rolü tespit edilecektir.
- İlgili kadın kalkındırma analiz rakamları, sosyo-demografik özellikler ve cinsiyetle ilgili değişkenler daha fazla analiz için bağımlı değişken olarak kullanılacaktır.

Yöntem

Tez çalışması için birincil ve ikincil veriler incelenecektir. Birincil veriler bu konuda var olan analiz sonuçları, ikincil veriler ise edebiyat ürünleridir. Bu bağlamda ön çalışma için devlet tarafından sağlanan veriler, bilim adamlarının yazdığı kitaplar ve dergilerde yayımlanan makaleler analiz edilecektir. Bundan sonra bölgenin tarihî, siyasi ve ekonomik durumu gözden geçirilerek tanımlayıcı çalışmalar yapılacaktır. Araştırmanın bu bölümüne araştırma görevlileri, bilim adamları ve tez danışmanımızın değerli önerileri, fikirleri ve görüşleri dahil edilecektir. Bu nedenle; karşılaştırmalı, analitik ve açıklayıcı bir yöntem kullanılacaktır. Devletin farklı kurumlarının beş yıllık planlama raporları üzerinde niteliksel araştırma ve analizler yapılarak veriler yorumlanacaktır. Araştırmada daha derin bir analiz için kullanılan nitel yöntemler kişisel deneyimleri ve olayları kapsar. Resmî raporlar ve istatistik analizlerinin resmî ve gayri-resmî verilerle karşılaştırılması, bu araştırmanın tamamen ayrıntılı olarak çözümüne ışık tutacaktır. Resmî veriler, farklı bakanlıkların resmî internet sitelerinden temin edilecektir.

Çalışma Alanı/Evren

Hindistan'ın araştırma sorunları tüm evrenle paralellik göstermektedir; ancak burada özellikle iki eyalet UTTER RADESH ve KARNATAKA araştırmanın temel alanıdır. Ben çalışmama kaynak olarak hükümet tarafından verilen literatür ve farklı araştırma verilerini, kitap ve bölgesel gazeteleri seçtim. Hindistan büyük bir alan ve bu büyük araştırma sahasında hipotezimi savunmak için fazlasıyla dikkatli ve seçici olmalıyım. Zira hükümet

kurumlarını seçme nedenim budur. Bu tezin başlığı “HİNDİSTAN’IN İKİ EYALETİ (KARNATAKA VE UTTER PRADESH) BAĞLAMINDA DEMOKRATİK KATILIM SÜREÇLERİNİN KADIN İSTİHDAMI ÜZERİNE ETKİLERİ” dir. Elimizdeki çalışma giriş ile başlıyor. Tez demokrasi ve Hint demokratik sistemi hakkında bir giriş ile başlar ve aynı zamanda konuya tarihî bir bakış getirir. Birinci bölümde cinsiyet eşitliği ile kadın ve erkek arasındaki eşitlik kavramı hakkında inceleme yapılır. Aynı zamanda kadına yönelik şiddetin farklı biçimleri hakkında bilgi içermektedir. İkinci bölüm Siyasi güçlendirme ve yasama, yürütme ve yargı alanlarında kadın rezervasyonları hakkında bilgi vermektedir. Son ve üçüncü bölüm ise kadınların güçlendirilmesine yönelik diğer politikalar, insan hakları ve çeşitli programlar üzerinde bilgi vermektedir. Aynı zamanda kadınların güçlendirilmesine yönelik farklı politika ve programlar hakkında yorum yapmaktadır. Çalışma ana bulguları özetleyen bir sonuç bölümü ile sonlanır. Hindistan’da kadınların güçlendirilmesine yönelik bazı fikir ve öneriler sunulur. Eğer bu öneriler hayata geçirilirse kadınların kaderi sadece sosyo-ekonomik alanda değil, siyasi alanda da olumlu yönde değişecektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

HİNT DEMOKRASİ SİSTEMİ

1.1. Demokrasi ve Demokrasinin Temel Özellikleri

Yunanca “*Demos*” ve “*Kratos*” kelimelerinden türeyen demokrasi terimi, farklı yer ve zamanlarda farklı bilim adamları tarafından başka şekillerde açıklanmış ve yorumlanmıştır. Halk tarafından seçilen hükümetler karar ve eylem bakımından yine halka karşı sorumludur. Yönetim biçimlerinin çeşitliliğiyle birlikte, halkın yönetime iştirak etmesi, yönetimin politikalarına tepki verebilmesi demokrasi tanımının içindedir.

Yeni Britanya Ansiklopedisinde demokrasi terimi üç şekilde açıklanmıştır:

1. Doğrudan Demokrasi: Çoğunluğun eğilimine göre şekillenen yönetim biçimidir. Alınan kararlara halkın tamamı etki eder ve çoğunluğun dediği olur.

2. Temsili Demokrasi: Vatandaşlar kendini bizzat yönetmeyip, bu sorumluluğu seçtikleri temsilcilere aktarır ve bu yolla haklarını devlet güvencesine alır.

3. Liberal (Anayasal) Demokrasi: İktidar, gücünü yalnızca anayasadan alır. Hiçbir ayırım yapılmaksızın tüm vatandaşlar anayasal haklardan eşit şekilde yararlanır. Vatandaşlar toplanma ve örgütlenme gibi haklarını kullanarak iktidara etki eder (The New Encyclopedia - Britannica, 2002; 5.)

Webster sözlüğüne göre demokrasi “halkın hükümeti” anlamına gelir. Üst sınıfın belirlediği ya da serbest seçim sistemiyle halkın seçtiği vekiller tarafından icra edilen yönetim biçimidir. Ferdin ve toplumun hak ve ayrıcalıklarının eşitlikçi bir anlayışla güvence altına alınması, demokrasinin ön koşuludur (Webster’s Encyclopedic Dictionary, 1983).

Oxford sözlüğüne göre, demokraside herhangi bir politikanın sonucu, çoğunluğun kararına göre alınır. Bu açıklamaya bakacak olursak, demokrasinin modern batı sistemlerinde kurum ve prosedürlerle özdeşleşmiş olması, Joseph Schumpeter’in iddiasını desteklemektedir. Diğer bir anlayışa göre demokrasi, fikirleri standart bir şekilde kurgulayıp değerlendirme ve bu yolla karar verme sürecidir. Bir başka görüşe göre, demokrasinin,

eşitlik ve oybirliğine dayalı karar verme idealine sahip olan insanların iradesine uygun kararlar üretecek şekilde tasarlanma gereği Rousseau'ın tezini desteklemektedir. Bu bağlamda, ilk görüş demokrasinin pratik tarafını temsil ederken, ikinci görüş teorisini sunmaktadır.

Collier Ansiklopedisi, Gettysburg'da Abraham Lincoln tarafından verilen tanımı demokrasinin en uygun kısa tanımı kabul etmiştir: (Pa. 1863) "Demokrasi; halkın halk tarafından, halk için yönetilmesidir." (Collier's Encyclopedia, 1980; 75).

Demokrasi Ansiklopedisine göre demokrasinin geniş tanımı şöyledir: Demokrasi, belirli kurallar çerçevesinde aklı başında tüm yetişkin bireylerin yasa ve politika yapımında eşit katılım hakkına sahip olduğu hükümet sistemidir. Demokrasinin daha iyi yaşanması için, mümkün olduğunca her unsurunun teorik olarak açıklanması gerekir. Bu yüzden, ideal bir demokrasi için, demokrasinin her tanımına ihtiyaç vardır (The Encyclopedia of Democracy, 1995; 1278).

Milliyetçilik Ansiklopedisine göre demokrasi, halkın yönetime egemen olduğu yegâne sistemdir. Modern demokrasi, fertlerin çoğulcu ve kolektif şekilde çeşitli formlarda kendilerini yönetmesi şekliyle eski demokrasiden farklıdır. Eski demokrasi, kolektif otoriteye neredeyse ıstıbak eden yapıyla evrensel insan haklarını tanımamıştır." (The Encyclopedia of Nationalism, 2001; 101.)

Uluslararası Sosyal ve Davranış Bilimleri Ansiklopedisine göre, "Demokrasi, halk tarafından bizzat yönetilen devlet formudur. Eski zamanlarda, insanlar tarafından terim ve pratik olarak esas itibarıyla antik demokrasi tanıtılmış; sonrasında bu kavram otoriteyi, hatta halkın otoritesini ifade eder olmuştur. Demokrasi insanlar tarafından 'devletin yönetim şekli ve kurallar bütünü' olarak mı anlaşılmalıdır? Bu sorunun cevabı, "halk kimdir?" sorusunda yatar." Pek çok siyasi düşünür, halkın demokratik sistem içindeki gücünü şöyle tarif etmektedir: Günümüze bakacak olursak, seçmen çoğunluğunun desteğini arayan ve bu amaç doğrultusunda birbiriyle yarışan siyasi partilere dayalı bir sistem görürüz. Bu sistemde güç, çoğunluğun desteğine sahip olan partilerin elinde bulunur.

- Hükümet, güç ve sorumluluk sahibi tüm yetişkin ve sivil vatandaşlar tarafından, doğrudan doğruya ya da özgürce seçilmiş temsilciler vasıtasıyla icra edilir.

- Çoğulculuk ve insan haklarına dayanır.
- Demokratik hükümetin tüm unsurları, mümkün olduğu kadar, halka karşı erişilebilir ve duyarlı olmalı, üniter ya da federal yapıya zarar verilmesini önlemelidir.
- Din ve dil özgürlüğü, hukuk çerçevesinde eşit yaşama hakkı; siyasi, ekonomik ve kültürel hakların korunması demokrasinin temel işlevleridir.
- Seçimler açık, özgür ve adil biçimde yapılmalıdır.
- Vatandaşlar hak ve özgürlüklere sahip olmanın yanı sıra, hak ve özgürlüklerini koruyan siyasi sisteme katılmakla da sorumludur.
- Demokratik toplumları bir arada tutan şey: işbirliği, uzlaşma ve karşılıklı hoşgördür. Mahatma Gandhi'ye göre “Hoşgörüsüzlük şiddetin bir türüdür ve gerçek demokratik ruhun büyümesine engel teşkil eder.”
- Demokrasiler, hükümetin insanlara hizmet için var olduğu prensibine sahiptir. Bir başka deyişle, insanlar demokratik bir devletin malı değil, vatandaşlarıdır. Devlet, vatandaşlarının haklarını korur; onlar da devlete sadakatle hizmet ederler. Otoriter sistemlerde, devlet herhangi bir karşılıklı yükümlülük olmaksızın, kendi halkından sadakat ve hizmet bekler.

1.2. Hindistan'ın Demokratik Sistemi

Demokrasi, akıl sağlığına sahip her bireyin, toplumun kaderini belirlemede bilinçli bir rol oynadığı rejim şeklidir. Yani, demokraside gücün, başarı ve başarısızlığın nihai kaynağı halkın bilgeliğine, bilinç ve uyanıklığına bağlıdır. Hindistan gibi çok nüfuslu bir ülkede tüm insanların hükümete katılması mümkün değildir. Bu sebeple, Hindistan vatandaşları hak ve imtiyazlarını kullanmak için, düzenli aralıklarla kendi temsilcilerini seçmek üzere seçime girerler. Parlamentoda, yasamadan sorumlu temsilcilerden oluşan bir hükümet kurulur. Bu tür hükümetler hem merkez hem de eyaletlerde bulunur. Hindistan'da eşit sorumluluktaki eyalet parlamentolarının merkezi bir parlamento ve hükümete bağlanması şeklinde kurulmuş federal yönetim biçimi uygulanmaktadır.

İnsanlar, seçme ve seçilme hakkını en iyi şekilde yerine getirmek, topluma ne şekilde ve hangi alanda fayda sağlayabileceğini anlamak için iyi bir eğitime ihtiyaç duyarlar. Hindistan, koloni yönetiminden sonra 1947 yılında bağımsızlığına kavuştu. İlerleyen yıllarda demokratik, federal bir cumhuriyet olmak üzere Hindistan anayasası ilan edildi. İlk demokratik seçimler 1952 yılında gerçekleştirildi. Ancak, henüz Hindistan halkı

demokrasiyi anlamak için gerekli eğitim, bilinç ve kabiliyete sahip değildi. Birçok insan, asırlardır süren yoksulluk, cehalet ve batıl inançların kurbanı oldu. Hatta birçoğu İngilizlerle yeni yöneticiler arasındaki farkı bile kavrayamadı. Tüm bunlara rağmen, bütün seçim süreci demokratik hassasiyetleri gözeterek gerçekleşti. Hindistan'da insanlar bugün dahi gerekli bilince sahip değiller. Çoğu okur-yazar bile olmadığından, köylerde seçim hâlâ bir aşiretin ne kadar güçlü olduğunu göstermek amacıyla yapılmaktadır. Halkın büyük bir kısmı hâlâ yoksulluk sınırının altındadır. Hükümet tarafından alınan tüm önlemlere rağmen, Hindistan demokrasisi barınma, yiyecek, eğitim gibi temel ihtiyaçları halkın tamamına ulaştırmakta başarılı olamamıştır. Hindistan demokrasisinin başarıya ulaşması için gerekli olan koşullar şunlardır:

- Yönetim; cinsiyet, kast ve inanç ayrımı yapmamalı; yoksulluk ve cehaletle mücadele için gerekli önlemleri almalıdır.
- Seçilmiş temsilciler, görevlerini samimi bir şekilde çalışarak yerine getirmeli; seçmenlerin cehalet ve yoksulluğundan kendi menfaatleri için faydalanmamalıdır.
- Liderler bu rolü üstlenebilecek kapasitede akıllı, eğitimli ve vatansever insanlar arasından seçilmelidir.
- Halk tarafından seçilenler, makamlarını ve kamu zenginliğini kötü amaçla kullanmamalıdır.
- Demokrasiye karşı toplum içindeki tehlikeler ortadan kaldırılmalıdır.
- Adil, tarafsız, etkin bir basın ve kamuoyu oluşturulmalıdır.
- Toplumsal uyum sağlanmalı, insanlar arasındaki sevgi, saygı ve hoşgörü artırılmalıdır.
- Halk, temel haklarının bilincinde olmalı ve hakkına sahip çıkmalıdır.
- Seçilmiş temsilcilerin çalışmaları düzenli olarak denetlenmelidir.
- Güçlü ve sorumlu bir muhalefet bulunmalıdır.

İster demokratik ister diktatör olsun, tüm hükümet şekillerinin avantaj ve dezavantajları mutlaka vardır. Demokrasi dünya insanının beklentilerini karşılayamamış, umutlarına mezar olmuştur. Buna karşın, hiç şüphesiz, Hindistan demokrasisinin etkili ve başarılı olduğu kanıtlanmıştır. Bunun en büyük göstergesi, insanların özgürlüğünü garanti altına almasıdır.

1.3. Hindistan’da Kadın ve Demokrasi

Hindistan'da kadın, her zaman ilgi çeken bir konu olmuştur. O; Vaaz, Durga, Saraswati, Lakshmi, Parvati ve Kali (Hint mitolojisindeki saygın tanrıçalar) olarak saygı görmüş; çocuk yaşta evlilik, kız bebek cinayeti, satı(Bir erkeğin ölümünden sonra, cenazesinin gömülmesi sırasında eşinin de onunla birlikte gömülmesidir.), cinsel istismar ve daha birçok şekilde zulme uğramıştır. Valmiki yazmış olduğu “Ramayana” adlı eserde, Ayodhya kralı Rama’nın, eşi Sita’yı kaçıran Sri Lanka kralı Ravana’yı ve tüm ordusunu yeryüzünden sildiğini bize anlatmaktadır. Bu olay kadına verilen önemi bize göstermektedir. Ved Vyas yazmış olduğu “Mahabharata” adlı eserde, Pandavalar’ın eşleri Draupadi’yi zar oyununda bahse koymaları üzerine, kauravlar’ın, Drapadi’yi aşağıladıkları gerekçesiyle, Pandavalar’ı öldürdüğünü bize anlatmaktadır.

Aile ve toplumda erkek egemenliği vardı. Çocuk yaşta evlendirilen kızlar, ergenlik çağına ulaştıklarında kocalarının evine gönderilirdi ve bütün kızlara okuma izni verilmezdi. Buna karşın, Eski Hindistan'da kadınların hayatın hemen her alanında erkeklerle eşit statüye sahip olduğu bilinmektedir. Erken Veda döneminde eğitim görmüş kadınların varlığından haberdarız. Bu kadınlar, *Patanjali* ve *Katyayan* eserlerinde görülmektedir. Evlilik çağına gelen kadınlar evlenme ve kocalarını seçme konusunda özgürdü. “*Gargi ve Maitreyi*” *Rig Veda* ve *Upanişadlar*(*Hinduizm’in kutsal kitapları*)’da geçen kadın bilgelerin isimleridir. Geleneklere göre, Şehir Gelini anlamına gelen saygın unvan “*Nagarvadhu*”, bir yarışmayı kazanan kadına verilmekteydi. “*Amrapali*”, tarihin en meşhur kadınlarından biriydi. Hindistan’ın eski zamanlarında *Durga* ve *Parvati*’ye tanrıça olarak muamele edildiği doğrudur.

On dokuzuncu yüzyıl, Avrupa için politik ve bilimsel gelişmelere sahne oldu. İngilizler bu zamanlarda diğer medeniyetlere göre daha üstün olduğu için onlar erkek ve kadın arasındaki ideal ilişki konusunda tartışmalara ön ayak oldu. Hindistan'daki sömürge yönetiminin kadın erkek eşitliğine çok da değer vermediğini görmekteyiz (Mill,1826). James Mill’in “İngiltere’nin Hindistan Tarihi” (İlk kez 1826 yılında yayınlanmıştır.) adlı eserinde belirttiği gibi, toplumun seçkin kesiminin kadına nasıl kötü baktığını göstermektedir. Mill, toplumun ilerlemesiyle kadınların erkeklerle eşit statüye geleceğini ve toplumun önemli bir parçası olma yolunda ilerlediklerini kaydetmiş; bununla birlikte, cinsiyet eşitsizliğinin yavaş yavaş eridiğini belirtmiştir. Kadınların gerçek hayatına ışık tutacak belgelerin kısıtlı

olmasıyla birlikte; koloni yönetimine gelene kadar, kadınların yaşamları hakkında net bir resim oluşturmak zordur. Julia Leslie'nin çevirdiği *Stridharm Paddhati* (Kadının Dinî Statüsü ve Görevleri) adlı kutsal kitap, on sekizinci yüzyılda kadınların hayatını anlatan yegâne eserdir (Julia, 1989; 3- 20). Son yıllarda, kadınların tarım emekçiliğini ve girişimciliğini tarafsız bir gözle anlatan eser yoktu.

Evlilik: Yüksek sınıflardan bir kız çocuğu, evlilik çağına gelene kadar gençliğinin tadını çıkarırdı. Anne ve babalar kızlarını daha yüksek statüden biriyle evlenmeye teşvik ederdi. Kadın, evlilik töreninin ardından kocasının evine gönderilir ve geleneklere göre hayatını kocasına dayalı bir şekilde kurgulardı. Kocasını, tüm tanrılar arasında yüce tanrı olarak kabul eder ve hayatına buna göre yön verirdi. Erkek doğuran şanslı kadınlar iyi muamele görür, kız doğuranlar ise yarasız kadınlar olarak aşağılanırdı. Yaşlı kadınlarsa çocuklarını büyüten ve evlendiren bir büyükanne rolünü üstlenmişti. Kocasını ondan önce ölürse, kanaatkâr alışkanlıkları olan dul bir kadın haline geliyor ve eşinin ölümünden sonra hayatını onun anısına adamak zorunda kalıyordu. Kendi kirliliklerinden sıyrılıp sadakatle görevini yerine getiren kadınlar, evrenin düzenini koruyan hayırlı bir yaşam sürüyor demektir.

İş Hayatı: Kadın, iş hayatında bir sorun yelpazesıyla karşılaşmaktadır. Kadın ve çocuklar her iki cinsiyete hizmet veren kurumlarda güvenle çalışma konusunda sıkıntı çekmektedir. Çalışan kadınlar genellikle medeni durumları doğrultusunda hem mesleklerini hem de ev işlerini bir arada yürütmek zorundadır. Dul kadınlarla birlikte hiç evlenmemiş, bekâr kadınlar da zor bir hayat sürmekte ve kendilerini cinsel istismara karşı korumaya çalışmaktadırlar. Bu sorunların çözümü için en kolay yol iyi gelir elde etmek ve aile desteğini artırmaktır. Bu tedbirler onların hayatını kolaylaştıracaktır. Sonuç olarak; kadın profesyonellerin belirgin farklılık: birçok kadınlar toplum ve meslek hayatında hak ettiği saygıyı görmemiştir. Kayıtlar kadınlar sadece zorluk yaşamış demek değil, ideale kadar isyan kadınlar da bulunmaktadır. Eğitim hakkından mahrum kalan kadınlar eğitilmiş kadınlarında dikkatini çekmektedir. Ancak çoğu bilgi sahibi olamadığından mülkiyet ve sosyal statü sahibi olamamıştır.

On dokuzuncu yüzyılın ikinci yarısına kadar, İngiliz reform grupları Hindistan'ın her yerinde bulunmaktaydı. Onlar erkek egemen aile düzenindeki baskı ve yasaklara karşı çıkmış; sati, kız bebek cinayeti, çok eşlilik, çocuk evliliği, peçe, kadın eğitimsizliği, devadasi

(Tanrılarla evlendiğine inanılan tapınak dansçıları) vb. sorunlara dikkat çekmiştir. Onların çabalarıyla, kadınlar okuma-yazma öğrenmeye başlamış ve kadın eğitiminde artış hedeflenmiştir. Eğitim hayatındaki feminist gruplar devlet tarafından da destek görmektedir. Kız okullarında bayan öğretmenler çalışır ve müfredat ta kadınlara yöneliktir.

1.3.1. Sömürge Hindistan'ında Kadın İşçiliği

Kadına yeni mesleki fırsatların gelmesinin yanı sıra, şehirlerde istihdam kapısının açılması da İngiliz egemenliğinin bir sonucudur. Sömürge yönetimi, geleneksel ekonomik sistemi değiştirdi ve bu süreç temelde tarım dışı köy tabanlı ekonomiyi başlattı. Yerel ve küçük ölçekli işletmelerin sanayi devrimiyle ölümü, yerel ekonominin küçülmesine ve pek çok kadının işsiz kalmasına neden oldu. Makinelerin iş hayatına girmesiyle erkekler kadınların yerini aldı. Modern sektör (sömürgecilik ile ortaya çıkan ekonomik sektör) eğitim ve tıp alanında ancak birkaç kadın için yeni fırsatlar sağladı. Yoksul, okuma yazma bilmeyen kadınlar genellikle istismar edici sektörlerde iş buldu. 1920 ve 1930'larda yaratılan istihdam alanlarının çoğu kendileri gibi kadınlar için vardı: karma eğitim yapan okullar cinsiyet eşitliğine katkıda bulunmaktadır. 19. yüzyılın sonlarında doğru, tıp, Hintli orta sınıf kadınlara için yeni bir kariyer kapısı olmuştur. Varlıklı Hintliler - Maharajas, toprak sahipleri ve sanayiciler hastane ve dispanser inşasına katkıda bulunmuştur. Hindistan'ın ilk kadın doktorlarından biri olan Basu Ganguly, uzun süre arkadaşlık ettiği bir adamla evlenip başarılı bir doktor, iyi bir eş ve anne olarak Bethune Koleji'nden mezun oldu. Beş çocuğu olan Ganguly, evde fedakârca çalışarak hayatını sürdürdü (Karlekar, 1986).

Erkek egemen cinsiyet ideolojisine göre eve kapalı olarak yaşayan binlerce kadın, gerçekte hayat mücadelesi vermektedir. Kentsel alanlar sadece iş arayan erkekler için değil, aynı zamanda veliler arayan kadınlar için de bir çekim ve cazibe merkeziydi. Yoksul ve eğitimsiz kadınlar, ancak hizmetçi ve hayat kadını olarak iş bulabiliyordu. Hizmetçiler hemen her orta sınıf evde bulunur ve zor şartlarda çalışırlardı. İşsizlik Hint orta sınıf ailelerin uyuşturucu kullanmaya ve satmaya itmiştir. Hindistan'ın çalışan kadınlarının yaşamları sömürgecilik altında daha da zorlaştı. Sanayinin kadın erkek eşitliğine zarar vermemesine rağmen kadın istihdamını olumsuz etkilemiştir. Onlar emeklerinin tam karşılığını alamıyordu; ancak yine de o sektörlerde çalışmaya devam ettier. Çünkü eğitim düzeyleri, daha iyi pozisyonlara yükselmek için yeterli değildi (Gadgill, 1965). Gerekli eğitim ve aile desteği, hukuk ve tıpta kadınlara yeni meslek kapıları açmıştır. Yine de sadece çalışan kadınlar saygı

ve özgürlük elde edebiliyordu. Hindistan'ın orta sınıf kadınlarının tarihinde yeni meslek dallarının gelişmesi, yeni eğitim ve sağlık kurumlarının ortaya çıkmasına katkıda bulundu. 1932 yılında yapılan gayri resmi bir ankete göre, zengin aileler için çalışan Hintli kadınların %90'ının hak ettiği ücreti alamadığı ve aldığı ücretin de aile geçindirmeye yetmediği ortaya çıkmıştır (Survey of Women's Interest and Distinctive Activities, 1930-2). 1935 Hükümet Yasası ile 21 yaşından büyük 6 milyon Hintli kadın seçme, seçilme, koltuk rezervasyonu; itiraz ve protesto gibi haklara sahip olmuş ve 1937 yılında ilk kez oy vermiştir. 1937 yasası doğrultusunda yürütülen kampanya ile kadın dönüşümü başlamış ve kadın siyaseti canlanmıştır. Yirminci yüzyılın ilk yıllarında bir kaç kadın, siyasi toplantılara katılmış ve düşüncelerini ifade edebilmişti. Ancak bu, siyasi arenada orta sınıf kadınların mevcudiyetine Mother India (Hindistan'ın Annesi) gibi nadir olaylar için bir ön aşamaydı. 1920li yıllarında kadınlar protestolarına Gandhi liderlik ediyordu. Kadınlar ailelerinden önce Gandhiye güveniyordu.

Bu yeni nesil kadınlar bekâr, eğitilmiş, genç; zor ve tehlikeli görevleri üstlenmek için istekliydi. Bunların genel olarak iyi eğitilmiş Doğu Hindistan Şirketi yetkilisi sayesinde bu farklı kültüre ilgi duyuyordu. Ancak onlar tanıştıkları bu yeni kültürün korkunç yüzünü gördüler. Yaygın olarak üzerinde durulan uygulama bebek cinayeti ve sati oldu. Onları şaşırtan şey, bu geleneklerin evrenin başka hiçbir yerinde bulunmamasıdır. İlk olarak kuzeydeki bazı topluluklarda ve güneydeki toplumlarda uygulandığı düşünülmekle birlikte; bu uygulamalar, en yüksek kast mensupları için istisna değil, kural haline gelmiştir. Sati ve yeni doğmuş kız bebeklerin öldürülmesi, 1870 yılında İngiltere'nin atadı Hindistan Genel Valisi *Sir William Bentinck* tarafından 1936 yılında yasaklandı. Vali Lord DALHOUSIE (1848-1856), eğitimle ilgili çalışmaları ilk başlatan isim olmuştur. Kadın eğitimi için birçok özel şirketin burs desteği verdiği ve devlet okullarına bağış yaptığı bir sistem kurulmuştu. 1861 yılında çıkarılan Hint Ceza Kanunu, Hint kadınlarının durumu hakkında sistematik bir görünüm verdi. Hükümetin kadınların durumunu iyileştirmek için herhangi bir sosyal politikası yoktu ve yüzeysel bir bakış açısı vardı. Onlar Müslüman kadınlarla ilgili sorunları görmezden geldi ve Hindu kadınların durumunu değiştirerek de muhafazakâr liderlerin tepkisini çekmek istemedi. Kadına yönelik sosyal reform hareketleri Hint erkekleri tarafından başlatıldı ve onların eşleri ve liberal İngiliz kadınlar tarafından yakından takip edildi. *Bengal Raja Ram Mohan Roy*, 1825 yılında Hindu toplum reformu için *Brahma Samaj*'ı kurdu. O sati ve kız çocuklarının evlendirilmesine karşı çıktı; tek eşliliği ve dul kadınların yeniden evlenebilmesini savundu. Ayrıca *Brahma Samaj*'dan *Keshab Chandra*

Sen ve Bengal’de evlilik için kızlarda 14, erkeklerde 18 yaş sınırını savunarak çocuk evliliğine karşı çıkan bu harekete öncülük etti. Evlilik için maddi imkânların desteklenmesini ve çok eşliliğin yasaklanmasını savundu. Dul kadınların yeniden evlenmesini destekleyen Teşvik Yasası 1856 yılında kabul edildi ve büyük ölçüde başarılı oldu. O *Brahma Samaj*’ın dualarına toplantılarına katılmak ve dini üst düzeydeki dini görevlerini yapmak için izin aldı.

Ishwar Chandra Vidyasagar, Bengal’in başka bir kadın savunucusuydu. O dul kadınların yeniden evlenebilmesinin, kadın eğitiminin ve çok eşliliğin yasaklanmasının en büyük destekçisi oldu. O Brahma liderleri ile birlikte, dul kadınların yeniden evlenebilmesine izin veren yasanın güçlü bir destekçisi oldu. O karma ve kitlesel bir eğitim sistemini savunarak, kırk farklı yerel dilde eğitim veren okullar açmayı başardı. Hinduizm içinde reform yapılması için 1875 yılında Bombay’da *Swami Dayanand* tarafından Arya Samaj kuruldu. Vedalar bu hizmetleri Maharashtra, Gujarat, Uttar Pradesh ve Pencap yayıldı. Hareket kuvvetli bir şekilde kadınlar için daha iyi bir statü sağlamak; çocuk evliliğine ve çok eşliliğe karşı çıkmak için propaganda yaptı ve kız okullarıyla kadın eğitimi yayarak Vedik çağındaki durumlarını geri istedi.

Sosyal reformların; dul kadınların yeniden evlenebilmesi, çok eşliliğin önlenmesi gibi sonuçları tüm kast sistemini etkiledi ve çocuk evliliği yasağı tabi yüksek kast kadın oldu. Bir sonraki yüzyılda, Hinduizm’in içindeki bütün sınıf ve kastlardan kadınlara eğitim verilmesi temel amaç oldu. On dokuzuncu yüzyılın ilk yarısında Hint sosyal reformcuları, kızlar için bir kaç okulun açılmasını başarmıştı; ama en büyük ivme, birçoğu 1840’larda Hindistan’a gelen Hristiyan kadın misyonerlerden geldi. Onlar Hristiyanlığı aile düzeyinde yaymak için, *zananas* öğretmen olarak katıldı (Forbes, 1996; 37).

Kadınların statüsünü değiştirme çabasındaki hareketler, yirminci yüzyılda hız kazandı. İyileşme hareketlerindeki bu hızlanmaya, hem kendilerini organize etmek hem de sömürge yönetimine karşı ulusal bağımsızlık mücadelesine katılmak amacındaki kadınların kendi çabaları neden oldu. Böylece liderlik pozisyonları Hint erkekler tarafından kendilerine mümkün destek yardımıyla, Her iki reformcuları ve siyasi liderleri babasıdır. İngiliz yönetiminin kendisini anlayışsız değildi. Mahatma Gandhi’nin olağanüstü liderliği, binlerce kadını bir araya getirerek birleştirdi. Kadınlar gruplar halinde kendilerini organize etmeye başladı. *Stri Bharat Mahamandal Sarala Devi Chaudhurani* tarafından 1901 yılında kuruldu. *Mahila Samaja* 1913 yılında Mysore ve 1908 yılında Ahmedabad kuruldu. Hint Kadın

Derneği 1917 yılında; Ulusal Kadın Konseyi 1925 yılında ve Hindistan Kadın Federasyonu 1927 yılında kuruldu. Tüm Hindistan'da eyaletlerin çoğunda bu derneklerin şubeleri bulunmaktadır. Liderler çoğunlukla zengin üst ya da orta sınıflarından çıkıyordu. İlk hedefleri kadın eğitimiydi ve onlar da diğerleri gibi, çocuk evlilikleri, peçe, çok eşlilik, kadınlara karşı trafik ahlaksızlığı ve kadının aile içindeki statüsü gibi sorunlara savaş açtı. Aynı zamanda bu dernekler, kadının miras ve mülkiyet hakkını da savundu.

20. yüzyılın başlarında, Ulusal Kadın Hareketi tüm alanlarda etkin hale gelmeye başlamıştı. Alt seviyelerinden birçok çalışan kadının mücadelesi neredeyse birkaç eyaletlerin dikkatini çekmişti. Eyaletlerin bu cihetten bazı kadınları işten çıkarması hayli ilginçtir. Köy ve kentlerde kadın hakları konusundaki farkındalık yüksek derecedeydi ve liderlerin kendi çıkarlarını düşünmeden onlara destek vermesi olağanüstüdür. Sayın Sarojini Naidu sivil itaatsizlik Hareketin lideri kadınlara muazzam örnek olup kadınlara umut vermektedir. Kasta bakılmaksızın Hindu ve Müslümanlar arasında yapılan evlilikler, kadınların eğitimi için güçlü bir ses olmuş. Satyagraha, Sivil İtaatsizlik, tuz yasaları veya direniş hareketin karşısında protestlerde olmadığını ve Kongre'nin her siyasi hareketin içinde yer almıştı. Hindistan'ı ziyaret eden çeşitli İngiliz komisyonları önünde, hükümetin uluslararası toplantılarında ve konferanslarda sık sık kongresinin ana sözcüsü oldu.

Kadınlar devrimcilere ve yabancı idaresine karşı mücadeleye katkıda bulunmuştur. Kalpana Datta ve Preetilata Wadekar ilk kadın devrimcilerdi. Suniti 1931 yılında Bengal Comilla'nın bir hâkimini vurmuştu. Diğer kadın devrimciler de silahlı mücadelede erkek arkadaşları için muhbir olarak görev yapıyor; aynı zamanda onlara barınma ve yiyecek sağlıyordu. Siyasi reformlar İngilizler tarafından 1925 ve 1935 yıllarında geçirilen yasalarla tanıtıldı ve kadınlara siyaset ve başka alanlarda sınırlı imtiyazlar verildi. 600.000 kadın seçmen, yasama meclislerinde 56 sandalye kazandı. Dr. Poonam Ducose 1925 yılında Travancore'un ilk kadın sağlık bakanı oldu ve Vijay Lakshmi, 1937 yılında Pandit Birleşik Eyaletinin yerel özyönetim bakanı oldu.

1.3.2. Bağımsızlık Sonrası Kadın Haklarının Gelişimi

Kadının ailedeki statüsü, okuma yazma bilmemesi; erken evlilik, dul kalma gibi meseleler Hindistan'da iki yüz yıl boyunca toplumsal devrim hareketlerinin mücadele alanı oldu. Hindistan'da önceleri yüksek mevkilerde bulunan kadın statüsü, erkek egemen bir

toplum olan Vedic Aryanileri'nin işgali sonrasında aşağılara itildi. Hindistan bağımsızlık mücadelesinden sonra, Hindistan Anayasa'sı bu sorunları Birleşmiş Milletlerin belirlediği sınırlar çerçevesinde ortaya koydu. Özgürlük mücadelesi, vatansever ve girişimci ruhlarını ortaya koymak isteyen kadınlara sahne oldu. Ocak 1950'de Hint Cumhuriyeti'nin kuruluşundan itibaren kadınların statüsü tanındı ve Hindistan Anayasası kadın erkek eşitliğini garanti altına aldı. O günden beri kadınlar seçme ve seçilme haklarını gururla kullanıyorlar.

Hindistan Anayasası'nın cinsiyet eşitliğini içeren maddeleri şunlardır;

- Tüm vatandaşlar hukukun önünde eşittir(Madde 14).
- Devlet din, ırk, kast, cinsiyet, doğum yeri, vb. esasına dayalı her türlü ayrımcılığa engel olur. Devlet kadın ve çocuk haklarını iyileştirmekle yükümlüdür(Madde 15).
- Kamu istihdamında cinsiyet ayrımcılığı yapılamaz(Madde 16).
- Vatandaşlar hayatın hiçbir safhasında kadın erkek eşitliğine aykırı davranışta bulunamaz [Madde 39(a)].
- Çocuklu kadınlara iş hayatında gereken kolaylık sağlanır(Madde 42).
- Hindistan Devleti tüm vatandaşlarının güvenliğini sağlamakla yükümlüdür(Madde 44).
- Kadınlık onurunu aşağılayıcı uygulamalara engel olmak, tüm vatandaşların anayasal görevidir[Madde 51 A(e)].
- Her Panchayat'taki toplam sandalye sayısının 1/3'i -doğrudan seçimle doldurulmak üzere- belli köylerden seçilecek kadınlar için rezerve edilir ve belirlenen bu bölgeler her seçimde değişir[Madde 243 D (3)].
- Köy yönetimlerinde, niceliğe göre kadınlara en az 1/3 oranında sandalye ayrılır[Madde 243 D (4)].
- Belediye seçimlerinde kadınlar için rezerv edilmiş 1/3'lik bölüme erkekler seçilemez; kalan 2/3'lik kısımda ise cinsiyet ayrımı yapılmaz[Madde 243 T (4)].
- Belediye meclislerinde bir bölüm, düşük kastlardan ve göçebe kabilelerden kadınlar için rezerv edilir[Madde 243 T (4)].

Yarım yüzyıl içinde Hint toplumunda kadının statüsü göz önüne serilerek kadınların güçlendirilmesi ihtiyacı vurgulanmış ve anayasayla teminat altına alınmıştır.

Özel Yasalar

Hükümet, kadınların korunması ve hak ettikleri statüye ulaşmaları için anayasaya uygun özel yasalar çıkarmıştır.

Evlilikle İlgili Yasalar

- *Özel Evlilik Yasası* (1954): Kızlarda 18, erkeklerde 21 yaş üstündeki insanlar, kast ve din ayrımına bakılmaksızın evlenebilir.
- *Hindu Evlilik Yasası* (1955): Evlilik belirli haklara, özellikle Saptapadhi töreninde açılışı eşi tarafından edilmiş sayılır; İlk evlilik geçerli sayılırken, ikinci evlilik yasaktır; Sağ adli ayrılık ve boşanma gibi bazı gerekçelerle uygun hale getirildikten sonra, Örneğin, akıl hastalığı, din değiştirme, tedavi edilemez veya bulaşıcı hastalıklar, vb.
- *Başlık Parası Yasası* (1961): Başlık parası, vergisiz ve teminatsız para kapsamına girerek, en az beş yıl hapis cezası ile veya 15.000 Hint Rupisi, 222 Amerikan dolar ya da başlık parası miktarınca para ile cezalandırılabilir.
- *Hindu Kabulü ve Bakım Yasası* (1955): Bekâr, akli başında olan dul veya kabulü ayrıca bir çocuk alabilir (Gopalan; 317, 318).
- *Çocuk Evliliği Yasası* (2006): Çocuk yaşta evlendirmeye engel olmak amacıyla Hindistan Hükümeti 2006 yılında Çocuk evliliğini yasakladı. 10 Ocak 2007’de Hindistan başkanı yasayı onayladı. Hindistan’daki çocuk evliliği sorunuyla ilgili eski mevzuattaki kısıtlamaları aşmak ve yerine kapsamlı ve etkin bir mekanizma oluşturmak için 1 Kasım 2007’de yürürlüğe girmiştir (Çocuk Evliliği Yasası, 2006 Yasağı El Kitabı).

Mülkî Yasalar

- *Hindu Veraset Yasası* (1956): Bu yasa sayesinde miras paylaşımında kadınlar da erkeklerle eşit haklara sahip olmuştur.
- *Eşit Maaş Yasası* (1976): Kadınlara yönelik cinsiyet ayrımcılığını ortadan kaldırmaya yönelik bu yasayla, kadınlar iş yerinde erkeklerle eşit maaş almaya hak kazanmıştır.

Şiddetle İlgili Yasalar

- *Trafik yasası* (1986): Trafik ahlakıyla ilgili bu yasa, 1950 Uluslararası Sözleşmesine uygun şekilde kabul edilmiştir. Bu yasa, birçok değişiklik geçirmiş olmakla birlikte trafik ahlakı yasası olarak halen yürürlüktedir. Bu yasayla trafikte cinsel istismarı önlemek de amaçlanmıştır. Bu yasayla kadın ticareti de yasaklanmıştır.
- *Sati Yasası* (1987): (Sati: Bir erkeğin ölümünden sonra, cenazesinin gömülmesi sırasında eşinin de onunla birlikte gömülmesidir.) Bu yasa, sati geleneğini ve yüceltilmesini yasaklamıştır. İlçe Mahkemesi, sati suçunu cezalandırmakla yetkilidir.
- *Aile İçi Şiddet Yasası* (2005): Bu yasa, 13 Eylül 2005 tarihinde cumhurbaşkanı tarafından onaylanmıştır. Aile içi şiddet mağdurları anayasal güvence altına alınmış ve kadına yönelik fiziksel, cinsel, psikolojik ve ekonomik her türlü şiddet, istismar ya da tehdit yasaklanmıştır (The Gazette of India, 2005).
- *İşyerinde Kadına Cinsel İstismar Yasası* (2013): İş yerlerinde kadına karşı cinsel istismarı önlemek; kadınları sözlü ve cinsel tacizden korumak için çıkarılmıştır.

Temel Haklar Yasası'nın 14 ve 15. maddeleri kadına karşı cinsel istismarı yasaklamış, 22. maddesi de hayatın her aşamasında onurlu ve özgür bir hayat sürmelerini güvence altına almıştır. Cinsel tacize karşı korunma hakkı ise kadınlarına çalışma hakkı Hindistan Hükümeti tarafından 25 Haziran 1993 tarihinde onaylanmıştır. Kadına karşı her türlü ayrımcılığın ortadan kaldırılmasına ilişkin sözleşme ve diğer uluslararası insan hakları sözleşmeleri imzalanmıştır. İş yerinde kadınlarına karşı cinsel tacizden korunması için söz konusu sözleşmenin geçirilmesinin sağlanması amacıyla hükümler uygulamaktadır (The Gazette of India, 2013).

Kadın Rezervasyon Yasası

1990'lardan beri tartışmalar ve kampanyalar yürüten kadın hareketinin çabalarıyla, kadınların siyaset arenasının odağı haline geldiğine tanık olduk. İlk olarak yerel düzeydeki kuruluşlar bünyesinde koltuk rezervasyonu talepleri (köy meclisleri ve belediyeler) ve 1996 yılında parlamento ve meclislerde kadınlar için 1/3'lik rezervasyon hakkının sağlanması

cinsiyet ayrımcılığını kaldırmak için önemli adımlardır. 9 Mart 2010 tarihinde Kadın Rezervasyon Yasası'nın Yasama Meclisinden geçmesi, Hint demokrasi yolculuğunda bir dönüm noktası olmuştur (Mary, 2011). Parlamento ve Yasama Meclisinde kadınlara %33'lük rezervasyon hakkı sağlayan anayasa değişikliği taslağı, 2010 yılında Yasama Meclisinden geçtikten sonra onay için parlamentoya gönderildi. Ancak, çok geçmeden siyasi eksikliği gün yüzüne çıkan yasanın geçmesi için, ironik bir şekilde sadece kongre başkanı Sonia Gandhi (108. Anayasa Değişikliği) el kaldırmıştır (12 Ağustos 2014). Geçen yıl Thiruvananthapuram'da UPA komitesinin yaptığı protestoda konuşan Sonia Gandhi, kadınlara verdikleri sözü tutarak bu yasaı meclisten geçirmek için NDA (iktidar partisi) hükümetine gereken teklifin sunulacağını söylemişti. Ne var ki bu yıl, 15. iktidar döneminde Anayasanın 107. maddesinin 5. bölümünün değişimi için sunulan 68 yasa teklifi hâlâ beklemededir. Yeni hükümet, kadınlara koltuk rezervasyonu vermek istiyorsa, tıpkı yargı atama yasasında olduğu gibi, kadın rezervasyon yasasında da elini çabuk tutmalıdır (Gargi, 2014).

İKİNCİ BÖLÜM

CİNSİYET EŞİTSİZLİĞİ

Köy kadınları pek çok farklı rol ve sorumluluğa sahiptir. Onlar genellikle çiftçilik, bakıcılık, ücretli işçilik, mikro girişimcilik gibi mesleklerle uğraşır; bunun dışında su taşımak ve yakacak odun toplamakla meşgul olurlar. Kadınların toplumsal statülerinin güçlendirilmesi yoksulluk ve açlık gibi temel sorunları aşmak için elzemdir. Toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadınların güçlendirilmesi, bir milletin sosyal ve ekonomik kalkınması için önemli faktörlerdir. Toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadın statüsünün yükseltilmesi, Hindistan'ın imzalamış olduğu Milenyum Kalkınma Hedefleri (MKH) arasında yer almaktadır.

2.1. Cinsiyet Eşitsizliği ve Cinsiyet Eşitliğinin Göstergeleri

Sosyal, siyasal, kültürel, entelektüel ve ekonomik tutumlar, kadınlar ve erkekler arasındaki farklılıkların temelini oluşturur. Küresel cinsiyet ayrımına karşı tedbirler, kadın ve erkek arasındaki eşitsizlikleri dört kritik alanda incelemek üzere Dünya Ekonomik Forumu tarafından tanıtılmıştır. Bunlar;

1. *Ekonomik katılım ve fırsatlar*: Yüksek vasıflı istihdamda kadın maaşları, katılım düzeyleri ve erişim imkânları.
2. *Eğitime katılım*: Temel ve yüksek düzey eğitime kolay erişim olanakları.
3. *Siyasi imtiyazlar*: Karar verme mekanizmalarında temsil konusu.
4. *Sağlık ve hayat standartları*: Ortalama ömür ve cinsiyet dağılımı.

Cinsiyet Ayrımı İndeksi, ülkelerin erkek ve kadın nüfusları arasında kaynak ve fırsat eşitliğini ne ölçüde sağladığını bağımsız bir gözle değerlendirmektedir. Bu indekse göre Hindistan; siyasi katılım konusunda 17, sağlık ve ortalama ömür süresinde 134, eğitime katılım konusunda 121 ve ekonomik katılım konusunda da 123. sırada yer almaktadır. Hindistan 1,3 milyon seçilmiş kadın temsilciyle, Asya ülkeleri arasında yerel yönetime katılan kadın sayısının en yüksek olduğu ülkedir. Bu oran, kadınlar için belirlenen % 33'lük kadın rezervasyonunun üzerindedir. Munshi ve Rozenweig tarafından Hint yerel yönetimler üzerine 2008 yılında yapılan çalışma, kadınların yerel yönetim ve bütçe kararlarındaki rolleri

üzerine daha net sonuçlar vermektedir. Bu çalışma eğitim yetersizliğine ve de tecrübe eşitliğine rağmen ücret eşitsizliğine dikkat çekmektedir.

Uluslararası Göstergeler

Milenyum kalkınma hedefleri (MKH)

Milenyum Kalkınma Hedefleri (MKH), cinsiyet eşitliğine ve kadınları güçlendirmeye yönelik birçok politikanın uygulama merkezi olmuştur. Bu amaç uğruna çalışan birçok insanın buluşma platformudur.

Toplumsal Cinsiyet Güçlendirme Ölçütü (TCGÖ)

Toplumsal Cinsiyet Güçlendirme Ölçütü (TCGÖ), insani gelişme kapsamında toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin üç unsurunu anlatır. Bunlar yaşam süresi, eğitim ve gelirdir. TCGÖ cinsiyet eşitsizliğine yeterince dikkat çekemediği için, İnsani Gelişme Endeksi kurulmuştur.

Cinsiyete Dayalı Gelişme Endeksi (CDGE)

Ekonomik ve siyasi olanaklarına göre kadının temsil gücünü ölçmektedir. İşçi ve yönetici pozisyonlarında ve siyasal temsilde cinsiyet oranlarını göstermektedir. İGE ve CDGÖ dikkatli kullanılmalıdır; ancak, gelişmekte olan ülkelerde cinsiyet eşitsizliklerini tespit etmek için son derece yararlıdır.

Birleşik Endeksler

Cinsiyet ayrımcılığını ölçme amacıyla, uluslararası kompozitör endekslere kısmen tamamlayıcı olarak; İGE ve CDGÖ endekslerini takviye etmek için kurulmuştur. Bu bağlamda, TCGÖ, İGE ve CDGÖ göstergeleriyle kendi tahminlerini birleştirir (Social Watch, 2005).

- **Eğitim:** Temel, orta ve yüksek eğitimde kadın erkek kayıtlarını ve okuma yazma oranlarını gösterir.

- **Ekonomik katılım:** Tarım dışı ücretli işlerde kadın erkek yüzdesini ve erkek gelirin kadının gelirine oranını gösterir.
- **Kalkınma:** Kadınların teknik, idari ve siyasi işlerdeki istihdam yüzdesini ve parlamentoda anayasaya göre rezerv edilmiş koltuk sayısını ölçer.

2.2. Hindistan'da Bazı Sektörlerde Cinsiyet Ayrımı

Eğitim, sağlık ve ekonomi sektörlerinde cinsiyet farkı aşağıda gösterilmiştir.

2.2.1. Eğitim Sektörü

Hindistan'ın okuryazarlık oranı toplumsal cinsiyet eşitsizliğine geniş ölçüde ışık tutmaktadır. 2011 yılında 7 yaş ve üzeri için okuryazarlık oranı erkeklerde %82.14 iken, kadınlarda %65,46 idi. Nüfus sayımına göre on yıllık periyotlar incelenecek olursa, 2001-2011 arasında kadın okuryazarlık oranındaki artışın %11,8'le, % 6,9 oranında artan erkek okuryazarlık oranından daha yüksek olduğunu görmekteyiz. Bu durum, cinsiyet ayrımcılığının aşağılara indiğinin göstergesidir.

Çizelge 2.1. Hindistan'ın Okuryazarlık Oranı ve Cinsiyete Göre Dağılımı (1951-2011)

Nüfus sayımı	Erkek okur-yazarlık oranı	Kadın okur-yazarlık oranı	Oran (erkek/kadın)
1951	27.16	8.86	18.30
1961	40.40	15.35	25.05
1971	45.96	21.97	23.98
1981	56.38	29.76	26.62
1991	64.13	39.29	24.84
2001	75.26	53.67	21.59
2011	82.14	65.46	16.68

*Kaynak: Hindistan Nüfus İdaresi (HNI)

Okullarda devamsızlık

- 6-17 yaş aralığındaki kızların 2/3'si ve erkeklerin 3/4'ü okula gitmektedir. Okula giden çocukların cinsiyet oranına gelince, her 1000 erkeğe, 889 kız düşmektedir.

- Kentsel bölgelerde okula devamlılık konusunda cinsiyet eşitliği vardır; ancak kırsal kesimde eğitimde kız çocukları her zaman dezavantajlıdır ve bu, yaş arttıkça belirginleşir.
- Sınıftaki öğrenciler aynı neslin çocuklarıysa, kız ve erkekler arasında devamlılık farkı azdır. Ancak, sınıfta bulunan kız ve erkekler arasındaki yaş farkı düzensizse, devamlılık farkı da artmaktadır.
- Temel eğitimden sonra okulu terk etmek hem kız hem de erkek çocukları için çok yaygın bir sorundur.

Okuryazarlık ve yetişkinler arasında eğitim düzeyi

- Okuryazar nüfusta cinsiyet eşitsizliği, kentsel alanlara kıyasla kırsalda oldukça fazladır. Bununla birlikte, zenginlik düzeyiyle ters orantı göstermektedir.
- 15-49 yaş arası kadınların %40'ı ve erkeklerin de %18'i okula hiç gitmemiştir.
- Eğitim düzeyi fazlasıyla düşüktür; hatta 20-29 yaş grubundaki kadınların % 27'si ve erkeklerin % 39'u 10 yaşından sonra hiçbir eğitim almamıştır.

2.2.2. Sağlık Sektörü

Hindistan'da kadınlara karşı ayrımcılık hayli erken başlar. Her 1000 erkeğe, 943 kızın denk düştüğü çarpık cinsiyet oranı bunu açıkça ortaya koymaktadır (2011 sayımı). Fetüsün kız olduğu anlaşıldığı an, çevreden kürtaj sesleri yükselmeye başlar. Böylece daha dünyaya gözlerini açmadan ayrımcılıkla tanışır kız çocukları. Bu da toplumda erkek nüfusunun artmasına zemin hazırlar. Diğer nedenlerse, kadınların sosyal hayatta ihmal edilmesi; beslenme ve sağlık olanakların kısıtlı olmasıdır. Bu durum, kadınlarda sağlık sorunları ve ölümleri de beraberinde getirir. Hindistan'da her 100.000 doğumda 385-487 arasında anne ölümü gerçekleşir. Bu oran, dünyanın en yüksek ikinci oranıdır. Gebelik ve gebeliğe bağlı hastalıklar nedeniyle her yıl yaklaşık 125.000 kadın ölmektedir. Kırsal kesimlerde kızların % 60'ı 18 yaşından önce evlendirilmekte ve bunların da %60'ı 19'una varmadan çocuk sahibi olmaktadır. Yoksulluk, erken evlilik, yetersiz beslenme gibi sorunlar gebelik sırasında sağlık sorunlarına neden olur. Bu sebeple, bebeklerin hemen hemen 1/3'i zor şartlar altında doğar.

Anahtar Bilgiler

- Beş yılda bir yapılan araştırmalarda, cinsiyete göre nüfus dağılımı 0-6 gurubunda hayatta kalanlarla (1000 erkek başına düşen kadın) belirlenir.
- Oldukça az sayıda kız doğmakta, 6 yaşına varmadan da birçoğu ölmektedir.
- Kız bebeği kürtajla aldırma oranı zenginlerde yüksek, fakirlerde düşüktür.
- Pahalı bir uygulama olan ultrason, zenginlerin kız çocuklarına kıymaları için bir vesile haline gelmiştir.
- Erkek çocuğu doğacağını öğrenen zenginler, sezaryen uygulaması talep etmektedir. Bu durum, sonrasında doğacak muhtemel kız çocuklarının önünü kesmektedir.
- 1000 çocuk için kız ölümü% 61 çok fazla. 1-4 yaş arası ölen çocuk oranı

2.2.3. Ekonomi Sektörü

Kadınlar Hindistan'ın insan sermayesinin yarısını oluşturmaktadır. Bu sebeple, Hindistan'ın rekabet potansiyelini artırmak ve daha verimli bir ekonomiye sahip olmak için, uzun vadede kadınların ekonomiyle bütünleştirilmesi gerekmektedir. Nüfus sayımındaki bazı ekonomik veriler, insanların yalnızca geçinmek amacıyla yaptığı yakacak, yem ve su temini, kümes hayvancılığı vb. uğraşları ekonomik faaliyetler dâhilinde göstermesi bakımından doğruyu yansıtmaz. Kadınlar el işi satışı, *bidi* (*yapraktan sarılmış sigara*), *agarbatti* (bitkisel misk), kuyumculuk, dokuma vb. işlerde çalışmaktadır. Onlar sigorta gibi olanaklardan faydalanamaz ve oldukça düşük ücretlere çalışmak zorunda bırakılır. Tarım işçilerinin 1/3'i kadındır. Aldıkları ortalama ücret, erkeklerinkinden %30 daha düşüktür. Kadınlar maddi teminat göstermekte güçlük çektikleri için, banka kredilerinden çok düşük oranda yararlanabilmektedir. Bununla birlikte, kredi miktarlarının düşük olmasına rağmen, geri ödeme konusunda erkeklere oranla borçlarına daha sadıktırlar. Arazi ve diğer kıymetli eşyalarda kadınlara tanınan haklar düşüktür. Erkek ataerkil toplum içinde kadınların hakların güvenceye almak, eskiden olduğu gibi ataların kaldığı mirasından yasala göre hak almalıdır.

Anahtar Bilgiler

- 15-49 yaş grubundaki erkeklerin %87'si ve kadınların %43'ü istihdama katılmaktadır.
- Kırsal alanlarda kadın istihdamı kentsel alanlara göre daha yüksektir; ancak erkekler için durum bunun tam tersidir.
- Pek çok kadın için, istihdam ve zenginlik ilişkisi her zaman doğru orantılı değildir.
- Evlilik kadın istihdamını olumsuz, erkek istihdamındaysa olumlu yönde etkilemektedir.
- Çoğu çalışan kadın yıl boyunca evinden uzakta çalışmaktadır. Bunların 1/3'i maaşını alamamakta, aldıkları maaşı da ya ailesine ya da eşine vermektedir.
- Çalışan kadınların büyük bir kısmı tarım işçisidir. Teknik ve idari işlerdeki kadın sayısı sadece %7'dir.

Hindistan'da Cinsiyetler Arası Maaş Farkı

Hindistan Anayasası'na göre, kadın ve erkek arasında hiçbir şekilde ücret maaş yapılamaz. Anayasa'nın ilgili maddeleri şunlardır:

- **Madde 14:** Erkek ve kadınlar siyasi, ekonomik ve sosyal alanlarda eşit hak ve fırsatlara sahiptir.
- **Madde 15(1):** Din, ırk, kast, cinsiyet vb. gerekçelerle herhangi bir vatandaşa karşı ayrımcılık yapılamaz.
- **Madde 15(3):** Devlet, gerekli alanlarda kadınlara pozitif ayrımcılık yapabilir.
- **Madde 16:** Kamu atamalarında tüm vatandaşlar eşit haklara sahiptir.
- **Madde 39(a):** Devlet, politikalarını erkek ve kadın tüm vatandaşların geçimini sağlayacak şekilde oluşturur.
- **Madde 39(d):** Kamu ve özel sektörde maaş konusunda kadın erkek ayrımı yapılamaz.
- **Madde 42:** Kadınlar iş yerinde erkeklerle eşit haklara sahip olmakla birlikte, hamilelik ve annelik dönemlerinde gereken kolaylıklardan yararlanırlar.

13.729'u erkek ve 2.771'i kadın olmak üzere 16.500 katılımcıyla Hindistan Maaş Kurulu tarafından yapılan gönüllü bir maaş anketine göre, Hindistan'da toplumsal cinsiyet ayrımcılığına dayalı maaş farkının oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Cinsiyetler arası maaş farkı yıllar geçtikçe küçülmektedir. 2008 yılından önce %70'in üzerinde olan fark, 2011 yılında %40'lara kadar azalmıştır. Cinsiyetler arası maaş farkı, maaş miktarına bağlı

olarak değişkenlik göstermektedir. 100.000 Rs ile 500,000 Rs arasındaki maaşlarda ücret farkı göze çarpacak kadar fazla değildir. Ancak, 1.000 Rs ile 500.000 Rs arasındaki maaş grubu için cinsiyetler arası ücret farkı %40'ın üzerindedir. Cinsiyetler arası maaş farkı 50-60 yaş grubunda %157 ile en yüksek ve 20-30 yaş grubu için %38 ile en düşük seviyelerdedir.

Elde edilen bulguları inceleyecek olursak, eğitim düzeyinin yüksek olduğu vakaların çoğunda cinsiyetler arası maaş farkı artmaktadır. Cinsiyetler arası maaş farkı lisans seviyesinde %11.54'le en düşük seviyede olmasına karşın, doktora sonrası eğitim düzeyi için %180'lik bir oranla endişe verici düzeydedir. Eldeki veriler, benzer iş deneyimi olan erkek ve kadınların eşit ödeme alamadığını ortaya koymaktadır. Cinsiyetler arası maaş farkı genç yaşlarda düşük, ileri yaşlarda ise yüksektir. Cinsiyetler arası maaş farkı, sektörler arasında da değişkenlik göstermektedir. Bu bağlamda, sağlık sektörü %65'lik oranla cinsiyete dayalı maaş farkında makasın en çok açıldığı alandır. Bu oran, ilköğretim mezunu temizlikçiler ve yardımcılar için %1 ile en düşük seviyededir. Cinsiyete dayalı maaş farkı %4.37 ile bilgi ve iletişim teknisyenleri için son derece düşüktür. Medeni durum da cinsiyete dayalı maaş ayrılığının faktörlerinden biridir. Bekâr kadınlar için cinsiyete dayalı maaş farkı %27'nin altındadır. Evli kadınlar için %40'ın üstüne çıkan bu oran, boşanmış kadınlarda daha da artmaktadır. Bu ayrım, dul kadınlarda %60 ile en yüksek düzeydedir. Cinsiyete dayalı maaş farkı Hindistan eyaletleri arasında değişkenlik göstermektedir. Cinsiyete bağlı maaş farkı Assam ve Rajasthan eyaletlerinde %59 ile en yüksek düzeydedir. Makas Hindistan'ın güney kesiminde nispeten daha dardır. Yeni Delhi'de bu oran %20'lere kadar düşer.

2.3. Kadına Yönelik Şiddet

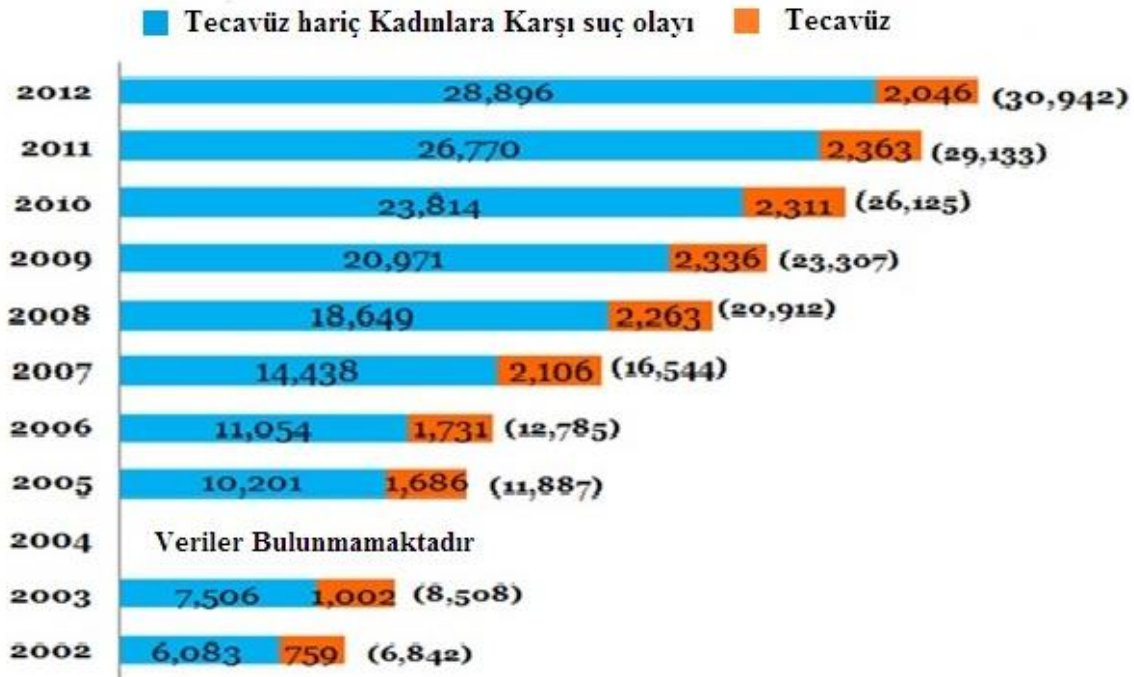
Rig Veda ve Hinduizm'in diğer kutsal kitaplarında belirtildiğı gibi, eski Hint kadınları toplumda yüksek bir saygı görmüştür. Modern Vedik dönemindeki kadınların kahramanlıkları hakkında ciltler dolusu eser bulunmaktadır. Fakat daha sonra, sosyal çevredeki politik ve ekonomik değişimler kadınların statü kaybetmesine yol açtı. Çirkin gelenekler kadınları evin duvarları içine hapsetti (Goel, 2004; 3-4). Resmi istatistiklere baktığımızda, sağlık durumu; cinsellik, okuma yazma, mesleki ve siyasi katılım oranlarının düşük olduğunu görmekteyiz. Diğer taraftan, başlık parası (Evlenecek kadın erkeğe verir.) cinayeti, çocuk evliliğı, aile içi şiddet, tecavüz, cinsel taciz, kadın işçilerin sömürülmesi gibi

sosyal arızalar, Hindistan'ın farklı bölgelerinde yaygın olarak görülür. Aşağılama, işkence, koca dayağı, taciz, tecavüz, adam kaçırma, başlık parası cinayeti, vb. suçlar yıldan yıla artış göstermektedir (Singh and Choudhury, 2012; 1).

“Kadına yönelik şiddet” kavramına bir açıklama getirmek son derece önemlidir. Birleşmiş Milletler, 1993 yılında sunduğu Kadına Karşı Şiddeti Önleme Bildirisi'nde kadına yönelik şiddeti tanımlamıştır. Şiddet ve İstismar fizikî ve psikolojik her türlü saldırganlık örneğini içinde barındırır. Aile içi şiddet olaylarında çocuklar, eşler, anne ve babalar ve hatta hizmetçiler bile zarar görmektedir. Aile içi şiddet; nesneleri fırlatma, vurma, tekmeleme, ısırma, itme ve imkânları kısıtlama gibi farklı yöntemler içerir (Naidu, 2011; 23). Geniş anlamda;

tehdit, fiziki ve psikolojik şiddet, otorite sağlama, yıldırma, ekonomik yetersizliğe mahkûm etme, takip, kaçırma, cinsel istismar, tecavüz, cinayet (başlık parası cinayeti, eşi kürtaja zorlama, cenin öldürme vb.) gibi şiddet biçimleri, toplumun büyük bir bölümünü etkileyen konulardır.

Çizelge 2.2. Kadınlara karşı suç oranı 2002-2012

Tablo içindeki rakam Kadınlara karşı Toplam Suçtur

*Kaynak; Milli Suç kayıt Bürosu

2.4. Kadınlar İçin Anayasal Güvenceler

Kadın erkek eşitliği ilkesiyle ilgili temel hak ve ödevler Hint Anayasası'nın başlangıç bölümünde güvence altına alınmıştır. Hint Anayasası kadın erkek eşitliği ilkesinin yanı sıra; sosyo-ekonomik, eğitimsel ve siyasi dezavantajları ortadan kaldırmak için, kadınlara pozitif ayrımcılık sağlayarak onları güçlendirme hedefindedir. Demokratik yasalar, kalkınma politikaları ve çeşitli projeler sayesinde farklı alanlarda kadınların ilerlemesi hedeflenmektedir. Hindistan, kadınların eşit haklarını güvence altına alan insan hakları belgeleri ve çeşitli uluslararası sözleşmeleri imzalamıştır. Bunlar arasında 1993 yılında Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi de bulunmaktadır (Women and Men in India 2012, 14th Issue; xiii).

Kadınlar cinayet, soygun, dolandırıcılık gibi birçok suçun kurbanı olmaktadır. Kadınları özellikle hedef alan suçlar “kadına karşı işlenen suçlar” olarak isimlendirilmektedir. Buna yönelik çeşitli kanun ve mevzuatlar iki başlık altında sınıflandırılmıştır;

2.4.1. Ceza Kanununda Belirtilen Suç Kapsamı

- Tecavüz
- Tecavüz girişimi
- Kaçırma ve alıkoyma
- Başlık parası cinayeti
- Öfkeye bağlı cinsel ve psikolojik istismar
- Kadını kürtaja zorlamak
- Eşi veya yakınları tarafından şiddet uygulamak
- Kadın ticareti (21 yaşa kadar yasak)
- Kadınları intihara teşvik

2.4.2. Özel ve Yerel Kanunlara Göre Suçlar

Tüm yasalar cinsiyete yönelik olmamakla birlikte, yasaların kadınları ilgilendiren hükümleri zamana ve ortaya çıkan şartlara uygun şekilde düzenlenmiştir. Ülke genelinde kayıtlı olan suç istatistiklerinin şekil verdiği cinsiyete özgü yasalar şunlardır;

- Başlık Parası Yasası (1961)
- Taciz Yasası (1986)
- Sati Yasası (1987)
- Aile İçi Şiddet Yasası (2005)
- Trafik Ahlakı Yasası (1956)

2.5. Hindistan'da Kadın İstismarı

Yakın akrabalar tarafından cinsel istismara uğrayan, sevgili ya da iş arkadaşı tarafından hamile bırakılan kızlar evlenmekte güçlük çekmektedir. Evlenemeyen kızlar maddi yetersizlik ve ihmaller sonucu kötü yollara düşmektedir. Buna ek olarak, eğitim hayatında öğretmen yahut başkaları tarafından cinsel istismara uğrayan kız öğrenciler konusu, talihsiz bir gerçektir. Kocasını tarafından fiziksel ve psikolojik işkenceye maruz kalan kadınların, çoğunlukla iş hayatına katılmayan ev hanımlarından oluştuğu gözlemlenmektedir. Koca zulmüne ancak sessizlikle cevap verebilen kadınların, uzun kaderlerine razı olmaktan başka çareleri yoktur. Tüm bunların sonucunda kadınlar; ekonomik darboğaz, zihinsel bozukluk, toplumca aşağılanma gibi sorunlara maruz kalmakta, ahlak dışı yollara itilmekte ve nihayet intihara yönelmektedir (Bag and Roy, March 2012).

Zaman geçtikçe Hindistan'da erkek egemenliğinin bağlı kadın istismarı artmıştır. Purana'ya göre, Eski Hindistan'da da kadına şiddet vardı. Ancak bu suç için, kast farkına bakılmaksızın caydırıcı cezalar uygulanırdı (Das, 1990). Kadın istismarı birkaç şekilde gerçekleşir:

- Zorla çalıştırma
- Erkekler tarafından fiziksel ve psikolojik taciz
- Kadın ticareti
- Fiziksel ve psikolojik şiddet

Şekil 3.1. Kadınlara karşı suç 2011 yılında yüzde dağılımı

Cinsiyet eşitliğini ele alan sözler genellikle gerçeklikten uzaktır. Hindistan'da kadınlar Hindistan Anayasası altında sağlanan özgürlüğü tam manasıyla yaşayamamaktadır. Milli Suç Kayıtları Bürosu (MSKB) tarafından yayınlanan bir rapora göre, Hindistan'da her 1,7 dakikada bir, kadınlara yönelik suç işlenmektedir. Her 16 dakikada bir, tecavüz olayı yaşamakta ve her 4,4 dakikada bir de bir kız aile içi şiddete maruz kalmaktadır. MSKB'nın 2013 yılı raporuna göre, Andra Pradeş, Uttar Pradesh ve Batı Bengal kadınlara karşı suç düzeyinin en yüksek olduğu eyaletlerdir. Ancak, her yüz bin kadına düşen istismar oranı dikkate alınacak olursa, Assam ve Tripura Rajasthan listesinin üst sıralarında yer almaktadır.

Milli Suç Kayıtları Bürosu rakamlarına göre, ülke nüfusunun %7.26'sını oluşturan Andra Pradeş eyaletinde, toplam yaşanan 32.809 vakadan %10,6'sı kadınlara karşı işlenmiştir. Her yüz bin kadına karşı işlenen suç oranı 76.25'ten yüksektir. Benzer şekilde, Uttar Pradesh ülke nüfusunun %16.68'sini oluşturur ve toplam 32.546 vakadan %10.51'i kadınlara yöneliktir. Ülkenin kadın nüfusunun %7,5'i burada yaşamaktadır ve her yüz bin kadına düşen suç oranı 32.93 ile nispeten düşüktür. Batı Bengal'de toplam 29.826 vakadan yaklaşık %9.64'ü kadınlara yöneliktir. Her yüz bin kadın başına 67.14 suç düşmektedir.

Maharashtra eyaleti toplam 108 enstest ilişki olayına sahne olmuş ve %20,1'lik tecavüz vakasıyla en yüksek orana sahip olmuştur. Öte taraftan, suç olaylarının başını çeken

Delhi, 39 ensest ilişki, 1.441 tecavüz ve tecavüz sonrası cinayet vakası ile bu olayların en çok yaşandığı şehirdir.

Kaçırma vakaları 2012 yılında %7,6 oranındayken, 2013 yılında bu oran %35,6'ya yükselmiştir. Ülkede bildirilen toplam vakanın %18,7'si (9.737 vaka) yalnızca Uttar Pradesh'te yaşanmaktadır. Bihar toplam vakanın %8.52'sine (4.419 vaka) ve Assam'da %8.14'üne (4.222 vaka) sahne olmuştur.

2013'teki toplam cinsel taciz olayının %37,35'i (4.702 vaka) Andra Pradesh'te, %29,91'i (2632 vaka) ise Maharashtra'da meydana gelmiştir.

Aile içi şiddet olayları (2012 yılında %7,5) bir önceki yıla göre %11,6'lık artış gösterdi. Bunlardan %15.24'ü (18.116 vaka) Batı Bengal'de yaşanmıştır. Ülkedeki kadın nüfusunun %20,1'ini barındıran Assam eyaleti, her yüz bin kadına düşen 5.639 olayla en yüksek suç oranına sahiptir.

Ülkede cinsel taciz olayları (2012 yılında %5,5) 2013 yılında yaklaşık %5,6 arttı. Madya Pradesh ülkedeki toplam vakaların %11.67'sine (8.252 vaka) sahne olmakla en yüksek orana sahiptir. Her yüz bin kadın başına 11.94'lük ulusal ortalamaya kıyasla, Kerala her yüz bin kadın başına düşen 24.28 olayla en yüksek orana sahiptir. Şehirlerarasında Delhi en fazla vaka yaşanan (3.069) ve aynı zamanda her yüz bin kadın başına 40.51 ile en yüksek orana sahip olan şehirdir.

Başlık parası cinayetlerinin %14,6'sı (1.182 vaka) Bihar'da, %28,9'u da (2.335 vaka) Uttar Pradesh'te yaşanmıştır. 53 kent arasında Delhi'de 11.449 vaka ve (%22.41), Bombay'da 2.946 vaka (%5.51), Bengaluru'da 2.608 vaka (%4.88), Ahmedabad'da 2.449 vaka (%4.58) ve Kolkata'da 2.399 vaka (4.49) yaşanmıştır.

Hindistan'ın başkenti Delhi, 53 eyalet başkenti arasında toplam tecavüz vakalarının %29.41'ine, adam kaçırmaya olaylarının %35,1'ine, başlık parası cinayetlerinin %15.66'sına, cinsel istismar davalarının %25.76'sına ve ensest ilişkilerin %28,3'üne sahne olmuştur.

2.6. Kadın İstismarının Aşamaları ve Mevcut Hint Bakış Açıları

Büyüyen tüketim alışkanlıklarıyla birlikte, kadına yönelik şiddet de hızla artmaktadır. Kadınların sosyo-ekonomik istikrarsızlığıyla bağlantılı olarak insan hakları ihlalleri yaşanmaktadır. Ekonomik eşitsizlik kadın kaçakçılığı, fuhuş gibi sorunların artmasına neden olmaktadır (Barry, 1995). Yalnızca düşük gelirli değil, varlıklı ailelerin çocukları da fuhuş batağına saplanabilmektedir (Flowers, 1994). Tüm bu sorunlara karşı, kadınlara onurlu bir yaşam sağlamak amacıyla birçok araştırma yapılmaktadır. Örneğin, Uluslararası Kadına Yönelik Şiddeti Araştırma Kurumu, dünya ölçeğindeki şiddet ve istismar olaylarını araştırarak gereken çözüm stratejisini sunmaktadır.

Hayatlarının her aşamasında zorluklarla karşılaşan kadınların maruz kaldıkları şiddeti daha iyi anlayabilmek için, bu durumu periyotlar halinde incelemek daha kolay olacaktır.

2.6.1. Cenin Aşaması

Daha ilk nefesini bile doya doya ciğerlerine çekememişken şiddet mağduru olur bizim kızlarımız. Doğumdan önce, yasadışı olmasına rağmen, bazı insanlar cinsiyet seçici kürtaja başvurabilmektedir. Bunun sebebi, Hindistan gibi gelişmekte olan bir ülkede bile, insanların hâlâ kız çocuğunun aile ekonomisine katkıda bulunamayacağını düşünmesidir. Oysa erkekler gibi fizikî güce sahip olmamaları, kadınları ekonomik olarak yetersiz yapmaz. Bununla birlikte, ekonomik kalkınma için yeterli işgücü ve istihdamın olmamasına rağmen, kadınlar hak ettikleri maaşı tam alamayarak ekonomik mahrumiyete düşmektedirler (Tripathi and Tiwari, 1999).

2.6.2. Bebeklik aşaması

Bebekler, annelerinin özellikle eğitim, sağlık ve beslenme konusundaki bilgisizliklerinin kurbanı olmaktadır. Bu nedenle, daha gelişimin ilk aşamasında zayıf ve sağlıklı kalırlar. Yukarıda da belirttiğimiz gibi, bunun sebebi kız çocuklarına yük gözüyle bakılmasıdır. Özellikle kırsal kesimlerde ve tarımla uğraşan ailelerde erkek çocuğu her zaman odak noktasındadır.

2.6.3. Çocukluk Aşaması

Kızlar, çocukluk çağında ebeveynlerin cehaletine ve bütün cihana yayılmış kazançlı bir iş olan çocuk ticaretine kurban gitmektedir. Bu nedenle 1986 yılında faaliyete geçen Çocuk İşçiliğini Önleme Hareketi'nin, Hindistan'ın kırsal kesimlerinde çocuk işçiliğini önleme konusunda olağanüstü etki gösterdiği inkâr edilemez (Tripathy, 2003).

2.6.4. Ergenlik Aşaması

Ergenlik aşamasında kız çocukları, şiddet ve sömürünün en aşağılık şekli olan hayat kadınlığı, kaçakçılık, erken evlendirme gibi suçlara maruz kalmaktadır. Onlar daha sosyal ve ekonomik esaretin getirdiği bu zulmü anlayamadan hayat kadınlığını seçmek zorundadır. Ve ne yazık ki, daha anlamını bile idrak edemeden cinsiyet istismarına uğramışlardır. Buna ek olarak, ailesi tarafından yük olarak kabul edildikleri için, çok erken yaşta zorla evlenmek zorunda kalabilirler. Bütün bunlar elbette psikolojik hastalıklara gebedir. Ayrıca genç ve güzel kadınlar mafyalar tarafından tecavüze uğramaktadır.

2.6.5. Reprodüktif Aşama

Reprodüktif, kadınların çocuk sahibi olabildikleri ve genel itibarıyla 15-44 yaş aralığını kapsayan dönemdir. Bu çağdaki kadınlar genellikle aileleri tarafından evliliğe zorlanmakta, eşleri ya da sevgilileri tarafından psikolojik, fiziksel ve cinsel işkenceye maruz kalmaktadır. Nihayet intihar, ülkenin her yerindeki gazetelerde müşterek ve yaygın bir haberdur. Yaşlılık dönemlerinde cinsel melekelerini ve güzelliklerini kaybeden kadınlar, toplum tarafından yine görmezden gelinir ve yine aşağılanır. Böylece kadınlar, geçmişin acıları altında hayatlarının sonuna kadar ezilir.

Saydığım unsurlar üzerine kokuşmuş bir ekonomi kurulmuştur. Ancak ne var ki, hiç kimse geleneksel ve ezici hayatı protesto etmeden onurlu bir yaşama kavuşamaz.

İlginçtir ki; bazı üst sınıf kadınların modern ve açık bir hayat sürmesi, medyanın da etkisiyle, alt sınıf kadınların cinsel istismara uğramasına ön ayak olmaktadır. Maalesef şu bir gerçek ki, Hindistan'ın cinsiyet ayrımcılığıyla kirlenmeyen bir köşesi yoktur. Bin Yıl Kalkınma Hedefleri 'ne (BYKH) ulaşmak için yüksek düzeyde çaba sarf edilmekle birlikte, 2005 Milenyum projesinin raporuna göre, "toplumsal cinsiyet eşitliği" yerine getirilmemiş

bir hedef olmaya devam etmektedir. Rapor, cinsiyet eşitsizliğini gidermek için çeşitli müdahalelere ihtiyaç duyulduğunu belirtmiştir (Ollus and Nevala, 2008). Bütün bunlara bakıldığında, insan haklarının acilen ve dikkatlice gözetilmesi gerektiği açıktır. Aksi halde, hâlihazırda olduğu gibi, ülkenin her yerinde ortaya çıkan etkiler toplum birliğine zarar verecektir (Bag and Roy, March, 2012).

2.7. Mevcut Toplumda Kadın İstismarının Yöntemleri

Kadın istismarının çeşitli şekilleri vardır. Ekonomik çıkarlar için cinsel istismarı içeren suçlar: hayat kadınlığı, insan ticareti, adam kaçırma ve cinayettir. Aile içi şiddet, başlık parası gaspı ve mülkiyetle ilgili suçlar sadece kadınlar için değil, bütün bir toplumun ahlakı için zararlıdır.

2.7.1. Aile İçi Şiddet

Hint ailesi erkek egemen bir ailedir. Bu aile düzeninin kadınlar için seçtiği konum ise erkeğin altında ve ona bağımlı bir yeredir. Aile içi sorunların giderilmesinde kadına el kaldırmak Hint toplumunun en yaygın çözüm şeklidir.

2.7.2. Cenin ve Bebek Cinayeti

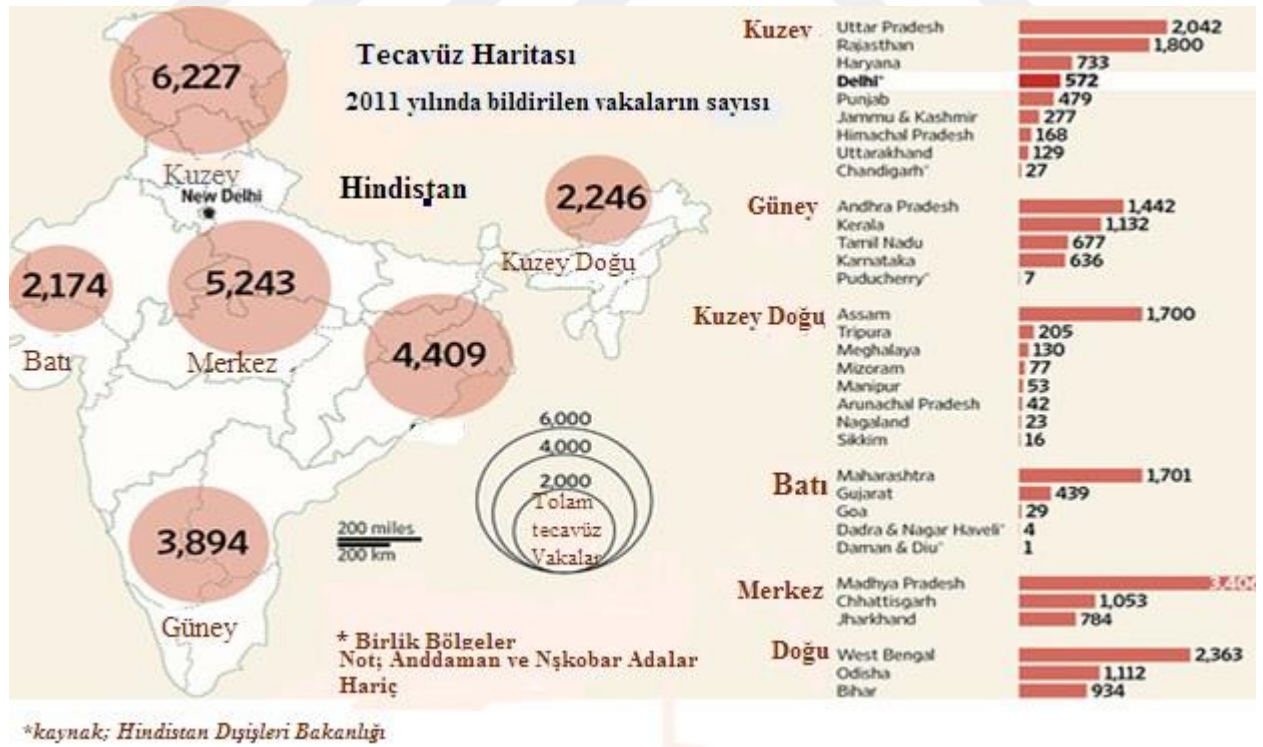
Bu anlayış, Hindistan'ın çarpık cinsiyet oranının oluşma nedenleri arasında ilk sırada yer alır. Ülkenin belli bölgelerinde bazı yoksul aileler, aile kaynaklarını istenmeyen bir yükten korumak için, doğum sırasında kız çocuklarını öldürme yoluna başvurmaktadır. Bebeğin kız olduğu anlaşıldığında onu kürtajla aldırarak da oldukça yaygın bir yöntemdir. Ancak gebeliğin 18. haftasından sonra yapılan kürtaj, anne için oldukça tehlikelidir.

2.7.3. Başlık Parası

Hint kültüründe başlık parası, nikâh sırasında kız tarafının erkek tarafına ödediği mal ya da paradır. 1961 yılında çıkarılan “Başlık Parası Yasası”, bu sosyal sorunu önlemek amacıyla Hindistan Hükümeti tarafından yapılan ilk girişimdir. Bu yasa 1986 ve 1984 yıllarında “Başlık Parası Yasağı Değişiklik Yasası” ile değiştirilmiştir. Kadın örgütü bu değişim sürecinde öncü rol oynamıştır. 1961 yasasıyla başlık parası tanımlanmış ve başlık alıp verme cezalandırılabilir bir suç olarak nitelendirilmiştir. Başlık parası hiçbir kadın için

kaçırmayla karşılaştırıldığında Hindistan'da en hızlı artan suçtur. Milli Suç Bürosu'nun raporuna göre, ülkede her 60 dakikada 2 kadın tecavüze uğramaktadır. Yeni Delhi Polis Raporuna göre, 2012 yılında toplam 703 tecavüz davası görülmüştür. Tecavüz mağdurlarının dörtte biri, ne yazık ki reşit bile değildir. Bu tür suçların büyük çoğunluğu komşular tarafından ihbar edilir. Şüphelilerin %27,9'u suçlu bulunmaktadır. Mağdurların %28.38'i arkadaşları tarafından ve %8.35'i de komşuları tarafından tecavüze uğramaktadır. Bu rakamların dışında çoğu vakalar kayıt dışı kalmaktadır. Özellikle kalabalık mekânlarda, otobüs ve trenlerde laf atma, uygunsuz bakış ve yol kesme gibi kadın istismarına yönelik davranışlara sıkça rastlanır. Yeni Delhi'de yaşanan son toplu tecavüz olayı 2012 Aralık ayında yaşanmıştır. 23 yaşındaki bir genç kız, bir şehir içi otobüsünde 6 kişi tarafından tecavüze uğramıştır. Kız birkaç gün boyunca Yeni Delhi'deki devlet hastanesinde kaldıktan sonra daha kapsamlı tedavi için Singapur'a nakledilmiştir.

Bu tür olaylara karşı anlayış ve tutumda köklü değişimlere ihtiyaç vardır. Polislerin vakalara ciddiyetle yaklaşması, şahitlik sisteminin iyi işletilmesi ve suçlulara caydırıcı cezalar verilmesi yönünde gerekli reformlar yapılmalıdır.

Şekil 3.3. Tecavüz haritası, 2011 yılında bildirilen vakaların sayısı

2.8. Kadına Karşı Şiddeti Önlemek İçin Alınan Kararlar

2.8.1. Ulusal Kadın Komisyonu

Hükümet Ocak 1992'de, kadınlar için sağlanan anayasal güvencelere ilişkin tüm konuları izlemek amacıyla bu komisyonu kurmuştur. Komisyon, gerekli gördüğü konularda hükümete yasal önerilerde bulunabilir.

2.8.2. Yerel Yönetimlerde Kadın Rezervasyonu

Parlamento tarafından 1992 yılında kabul edilen Anayasa'nın 73. Madde Değişikliği maddelerine göre, kırsal ve kentsel alanlardaki yerel kurumların tüm seçilmiş ofislerinde toplam koltuğun 1/3'i kadınlar için ayrılmıştır.

2.8.3. Kız Çocukları için Ulusal Eylem Planı (1991-2000)

Bu eylem planı, kız çocukları için daha iyi bir gelecek kurmayı amaçlamıştır. Nihai hedefiyse, kız çocuklarının hayatta kalması, korunması ve gelişmesini sağlamaktır.

2.8.4. Kadınları Güçlendirilme Politikası (2001)

İnsan Kaynakları Geliştirme Bakanlığı, Kadın ve Çocuk Gelişimi Bölümü 2001 yılında "Ulusal Kadınları Güçlendirme Politikası"nı hazırladı. Bu politikanın amacı, kadınların ilerlemesi, gelişmesi ve güçlenmesini sağlamaktır.

2.8.5. Kadınları Güçlendirme Misyonu (2010)

Hükümet 2010 yılı Mart ayında, gelecek projeleri hazırlamak ve uygulamak üzere Kadınları Güçlendirme Misyonu'nu hayata geçirmiştir. Misyon, 2011-2012 döneminde faal kalmıştır (India, Ministry of Women and Child Development, Annual Report 2011-12; 20).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

HİNDİSTAN'DA KADINLARIN GÜÇLENDİRİLMESİ

3.1. Güçlendirme Kavramı ve Siyasi Hayatta Kadınların Güçlendirilmesi

Sözlük anlamıyla, güçlendirme ferdin veya halkın girişim yapabilme yetkisinin yasal güvence altına alınmasıdır. Güç istihdam yaratmak için temel ihtiyaçtır. Güç istihdamın ayrılmaz bir parçasıdır. Beteille bu konu hakkında “İstihdam kavramı genel belirsizliğine rağmen, tamamen güç ile ilgilidir.” Demiştir (Beteille, Andre,1999; 589-597).

Güçlendirme terimi farklı sosyo-ekonomik, kültürel ve siyasi ortamlarda farklı anlamlara sahiptir. Ekonomik güç, bireyin toplum içindeki mevkiini belirler. Bu nedenle güçlendirme toplumdaki bireyler ve gruplar arasındaki güç dengesini yakından ilgilendirir. Daha açık bir ifadeyle, güçlendirme bireyler, gruplar, cinsiyetler, sınıflar, kastlar, ırklar veya milletler arasındaki güç düzeyinin yeniden tasarlanması şeklinde kendini gösterir. Bir başka deyişle, güçlendirme için, erkek egemenliğini destekleyen radikal yasalar, mülkiyet hakları, kadın emeğinin ve yaşamının üzerinde kontrol ve itaat kuran unsurlar değiştirilmelidir. Bu anlamda güçlendirme, mevcut seçeneklerin analiziyle bilinçli seçimler yaparak imkânları çoğaltma anlamına gelir. Kendini güçlü kılma, kendini kontrol etme, özgüven, onurlu yaşam, kendi haklarını gözetme, bağımsız karar verme kabiliyeti güçlendirmeye ilişkili terimlerdir (Deepa Narayan, 2005; 13-14.). Bazı bilim adamlarının belirttiği gibi, güçlendirme terimi günümüzde hayli popüler bir kavram haline geldi. Politikacılar, sağlık personelleri, eğitimciler, sosyal hizmet uzmanları, işçi ve işveren sendikaları gibi legal ve marjinal birçok grubun söylemleri arasına katıldı. Bir başka deyişle, geniş yelpazede bu terimi diline dolamayan lider yoktur (Wieringa, S.E; 829-848). Bu yaygın olarak söylenen, ancak nadiren tam anlamıyla açıklanan bir kavramdır. Seçim politikaları, kamu uygulamaları ve sivil toplum hareketleri kadınların güçlenmesi ilkesine yer verir. Bu, onların yaşamları üzerinde kontrol sağlama, aile ve toplum içinde karar verebilme yetileriyle ilgilidir.

Karl Marile'ye göre güçlendirme, kadın hakları ve ayrımcılık konularında farkındalık oluşturma sürecidir. İstihdam yaratmanın en iyi yolu, ana kademelerden başlayarak daha iyiye gitmektir (Wallerstein and Bernstein, 21(2); 141-148). Kadınların kapasitesini geliştirmek ve becerilerini artırmak istihdamı güçlendirir. Bu karar ve gücü

kontrol etmek, kadın erkek eşitliğini tesis etmek demektir (Marilee, 1995). Batliwala'ya göre, ekonomik, insanî ve entelektüel kaynakların doğurduğu 'güç', istihdamı sağlar. Kaynaklar üzerinde kontrol ve karar verme gücü, kadın statüsüne katkı sağlayacaktır. Bu da güçlendirme mekanizmalarını ve seçme özgürlüğünü kontrol altına almakla mümkün olur. Güçlendirme ayrıca, erkek egemen toplumda özellikle yoksul kadınların toplumun en alt basamağındaki yerinin değiştirilmesi olarak anlaşılmalıdır. Kadınların kendi hakları konusunda bilinçlenmesi için; sosyal, siyasi ve teknik bilgiye sahip olmaları gerekir.

1990'larda siyasi güçlenme istihdamın artmasına katkıda bulunmuş; artan istihdam da siyasi gücün daha da yükselmesini sağlamıştır. Barret'e göre, istihdam ve siyaset her an el ele yürür (Barret, 1979; 66-82). Bilim adamlarına göre, istihdam güçteki değişim sürecinin göstergesidir. Güçlendirmenin olmazsa olmazı olan olumlu politikalar, manipülasyona oldukça açıktır. Bu anlamda güçlendirme kavramı, insanların siyasî becerilerinin gelişimini de içine almaktadır. Başka bir deyişle, insanlar ancak siyasete dâhil olarak kendini güçlendirebilir. Kadınların siyasete katılımı, güçlendirme sürecinin önemli faktörlerinden biridir. Siyasî katılım; yani vatandaşların yönetime katılma haklarını rahatlıkla kullanabilme keyfiyeti, demokratik yönetimin temel unsurudur. Bir başka ifadeyle siyasi katılım, yönetim aşamasındaki temsilcilerin yetkinin gerçek sahibi tarafından görevlendirilmesi şeklinde açıklanabilir. Siyasî katılım hakkı; hesap verebilirlik, çoğulculuk, eşitlik ve halk egemenliği gibi başka unsurlarla birlikte, demokratik yönetimin ayrılmaz parçasıdır. Gerçekten de seçme ve seçilme hakkı demokratik güçlenmenin temelini oluşturur. Ve demokratik güçlenme, siyasi gücü apayrı bir noktaya getirir. Geleneksel monarşiler büyük ölçüde kan asaletine dayanıp güç ve katılımı kısıtlamışken; demokrasiler prensipte bu güç ve yetkiyi geniş halk tabanlarına yaymıştır. Abraham Lincoln bu konuda "Bir ülke yarı özgür, yarı köle insanlardan oluşuyorsa ilerleme sağlayamaz." demiştir (Siddigi, 1999; 39).

Bazı kadınlar, önemli pozisyonlara sahip olmasına rağmen, kocaları ya da ailedeki diğer erkekler tarafından itaat altına alınmaktadır (Dubey, 1992). Diğer değişiklik ise 1990'lı yıllarında yapılmış ve korkunç bir duruma getirmiştir. Bu on yıl boyunca çeşitli kadın örgütleri aktif olarak güç ve hak elde etmek, ayrımcılığa ve sömürüye karşı çıkmak için seslerini yükseltmeye başladı. Tüm dünya üzerinde yükselen kadın hakları güneşinin ışığı altında aydınlanmak, bu örgütler için kısa vadeli bir hedeftir (Leslie, 1989; 9-49).

Hükümet, kadınların sorunlarını çözme konusunda hızlı bir ilerleme kaydetmiştir. İlk olarak eğitim alanında kadın erkek eşitliğini sağlamış, ardından karar alma sürecinde kadını erkeklerle eşit haklara sahip kılmıştır. Karar alma sürecinde kadınların yetenek ve bilgilerine henüz yeterince güven duyulmamasına rağmen kadınlar farklı alanlarda aktif güçlenme taleplerini devam ettirmektedir (Narain, Sahu and Lakshmi, 2005).

Hindistan Anayasası ile kadınların çeşitli hakları garanti edilmiş ve çıkarılan birçok maddeyle de bu haklar desteklenmiştir. Bu cihetten, hukuk önünde eşitlik ve eşit hukuki koruma haklarının garanti edilmesi son derece önemlidir (Madde 14). Kadına karşı her türlü ayrımcılığın yasaklanmasının yanı sıra; gebelik ve analık izni, adil ve insancıl çalışma koşulları gibi haklar da Hindistan'ın bütün eyaletlerinde anayasal güvence altına alınmıştır (Madde 23 ve 42). Kadınlık onurunu aşağılayıcı uygulamaları men etmek her vatandaşın anayasal görevidir (Madde 51A). Bağımsızlık sonrası dönemde bu anayasal hükümlerle Hintli kadınlar ayrı bir hedef kitlesi olarak tanınmış ve Hükümet ulusal kalkınma sürecinde kadın erkek eşitliği için gerekli tedbirleri almaya başlamıştır. Ne var ki, bu tedbirlerin, kadınların yaşam koşullarında önemli değişiklikler meydana getirdiği görülse dahi, kadınları siyasi sürece katma noktasında yetersiz kaldığı anlaşılmaktadır. Sosyo-ekonomik kısıtlamalar, iktidar pozisyonlarını daraltarak kadınları liderlik rollerinden uzak tutmuştur. Zamanın akışı içinde, bütün iktidar dönemlerinde kadınlar arasında giderek yükselen talepler ortaya çıkmıştır. 1980'lerde Hükümet, kadınları istihdam planlarının en tepesine koymuş ve bu birçok sorunun önüne geçmiştir.

Sonuç olarak, hükümet stratejileri kadın hakları konusunda yeni bir aşamaya geldi. Onlar, kadınların siyaseten güçlenmesi ilkesini, hükümet programlarının en öncelikli hedefleri arasına yerleştirmiş (Rao, 2005; 335). Kısa ve uzun vadede kadınların politik olarak güçlendirilmesi ilkesine ulaşmak için, hükümet tarafından benimsenmiş iki strateji bulunmaktadır: Birincisi kadınların mevcut kalkınma sürecine katılmaları; ikincisi ise kadınları ahlaki, sosyal ve ekonomik olarak güçlü hale getirmektir. Nihai amaç kendine güvenen, düşüncelerini dile getirip hayata geçirebilen ve problemlerini yardım almadan çözebilen kadınlar görebilmektir. Hükümet, kadınların kapasitesine güvenmeli ve onlara toplum içindeki rollerini oynama fırsatı vermelidir. Kadınların fikir ve görüşlerine gereken değer verilmeli; aynı zamanda, yaşam kalitesini artırmak ve düzen kazandırmak için kaynak ve zaman harcamaktan çekinilmemelidir (Singh, 2006; 227-278). Kadınların siyasi güçten soyutlanması son derece yanlıştır. Onların farkındalık düzeyini artırıp sosyal ve ekonomik

alanlarda cinsiyet eşitliğini sağlamak, siyasi güçlendirmenin önünü açacaktır. Özellikle teşviklerin kadının siyaseten güçlendirilmesi için önemli bir unsur olduğu vurgulanmalıdır (Singh, 2006; 617).

3.2. Hindistan'da Kadının Yeri

Hint toplumunda geçmişten günümüze doğru kadının görüntüsüne bakacak olursak; derin hayranlık, nefret ve hor görme üçgeninde hayli karmaşık bir resim ortaya çıkacaktır. Hindistan'da kadının statüsü içler acısıdır. Bu durum yüzyılların getirdiği çarpıklığın sonucudur. Geleneksel Hindistan'da kadın son derece zayıf ve cinsellikten başka işe yaramayan bir varlıktır. Yüzyıllar boyunca ihmal edilmiş, bunun yanı sıra her açıdan sömürülmüştür (Vats, 2004).

Hint kadınlarının statüsü değişiminin farklı aşamaları olmuştur. Vedalar döneminde kadınlar erkeklerle birlikte eşit saygı ve önemin tadını çıkarmış ve toplum hayatının her alanında aktif rol oynamıştır. Onlar erkeklerle aynı paya ve eşit haklara sahip olmuş, kamu işlerine erkeklerle birlikte etkin katılım göstermişlerdir. Kadınların eğitim almak için Guru Kulas (üstat)'a müracaat ettiğini ve eğitim aldıktan sonra evlendiklerini bilmekteyiz.

Söylediğimiz üzere, Veda Hindistan'ında kadınların eğitim aldıklarına ve toplumun yüksek mevkilerinde bulunabildiklerine dair kanıtlar vardır (Upadyay.1992; 1). Sosyal ve dini fonksiyonlarda erkeklerle birlikte eşit rol oynadıkları açıktır. Ayrıca kızlar eş seçiminde de söz sahibiydi. Aşk evliliği ailelerin gözünde son derece onurlu bir durumdu. Kadınlar, Dinî ve sosyal törenlere de kocalarıyla birlikte katılırdı.

Veda döneminden sonra Hintli kadınların durumu kötüleşmeye başladı. Alt tabakalara itilen kadın, sonraki dönemlerde de aşağılandı ve kadınlar tam anlamıyla erkeklerin boyunduruğu altına girdi. Orta çağda kadınlar tamamen erkeğe bağımlı, baba veya koca egemenliği altında ezilen bir pozisyona geldiler. Olağanüstü değişim özgürlüğü, esaret ve utanç dolu tabloda dönüşüm yarattı. Altaker tarafından gözlemlendiği üzere, MÖ 200 ve MS 1800 arasında uygulanan sati, çocuk evliliği ve dul kadınlarla evliliğin kötülenmesi gibi uygulamalar, yaklaşık 200 yıl geçmesine rağmen, günümüzde hâlâ yaygındır.

Neera Desai'nin yorumlarına göre; kadın durumu kötüleştiğinde her zaman kocası ve ebeveynleri tarafından finanse edildi ve çocukları tarafından saygı görmektedir. Geçmişte ideolojik bakımdan kadınlara, bir anlam ifade etmeyen, tamamen erkeğin aşağısında bir cins gibi bakılmıştı (Desai, 1975; 74). Elbette 19. yüzyılın kadını, eğitimden zerre nasibini alamamış, cehalet çamuruna dibine kadar batmış bir kadındı. Eğitim bugün dahi kızlar arasında erkekler kadar yaygın ve yeterli olamamıştır.

20. yüzyılda kadınların eğitim ihtiyacını duyurmak için cansiperane şekilde çaba sarf eden Gandhiji, ulusal kadın eğitimi meselesini ortaya atmış, kadınların eğitim hakkını vurgulamıştır. Ona göre, eğitim kişinin aklını yüceltir ve kapasitesini artırır (Gandhi, p. 132). Ancak, kadın eğitime hiçbir ciddi girişim olmamıştır. Bağımsızlık sonrasında kadın refahının garantörü olmayı amaçlayan Hint Anayasası, kadınlar arasında eğitimi teşvik etmek için gerekli önlemleri almaya çalıştı. Eğitim uzmanları bu başarısızlıkların nedenini, kızlar arasında eğitim seviyesinin yavaş ilerlemesine bağlamaktadır (Indian Council of Social Science Research, 1975; 89).

Aslında, Hindistan'da kadın haklarını geliştirmek için yapılan özel girişimler 19. yüzyılda başlamıştır. İngiliz Hükümeti'nin yanı sıra çok sayıda sosyal reformcu da kendi koşulların iyileştirilmesini ve kadın refahını etmeyi savunmuş. Rajaram Mohan Roy, Sir Syed Ahmed Khan, Ishwar Chandra Vidyasagar, Ranade, Karsandas Mulji, Mahatma Phule Maharshi Karve gibi sosyal reformcular kadınların davasını benimsemiş ve son derece içten çalışmışlardır. Ancak İngiliz Hükümeti tarafından kadınların koşullarını iyileştirmek ve kadınların refahı sağlamak için girişimin faydası olmamıştır.

Bağımsızlık sonrası, kadınların güçlendirilmesi ve onların erkeklerle eşit statü kazanması için ciddi girişimlerde bulunulmuş ve 1975 yılı "Uluslararası Kadın Yılı" olarak ilan edilmiştir. Bu yıl içinde hükümet, kadınların refahını artırmak için çeşitli önlemler almıştır. Dünya Eylem Planının çağrısına yanıt vererek Uluslararası Kadın Onuru Programını (1976-1985) yayınlamıştır. Hindistan Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın kadın kalkındırma planını teşvik etmesi, Ulusal Kadın Eylem planını ortaya çıkarmıştır. 1975 yılında ilgili bakanlık içerisinde kadınlar için özel bir bölüm kurulmuştur.

Hindistan'da maaş adaletsizliğini ortadan kaldırmak için 1970'li yıllarda kadınların sorunlarına ve refahını artırmaya yönelik birçok strateji planlanmıştır. Bunlardan biri, Kırsal

Alanda Kadın ve Çocuk Gelişimi (KAKÇG) olarak adlandırılmış; ancak daha geniş anlamda yoksullukla mücadele programlarının bir parçası olarak başlanmıştır. Entegre Kırsal Kalkınma Programı (EKKP) özel olarak yoksulluk sınırının altında yaşayan ailelerin refahını artırmak için tasarlanmıştır. KAKÇG projesi dâhilinde, kadınların aile bütçesine katkıda bulunmaları amacıyla yoksulluk sınırının altında yaşayan kırsal kadınlarına istihdam sağlanması hedeflenmiştir.

1976 yılında maaş yasası kabul edilmiştir. Sosyal Güvenlik Bakanlığı bünyesinde Refah ve Gelişme Dairesi açılmıştır. 1980'li yıllarda türlü sorunlarla karşılaşan kadınların refah seviyelerinin artması yönünde hükümetin girişimleri artarak çeşitlilik göstermiştir. Bundan önce Temel veya özel politikalar, programlar olmamakla birlikte, elde olan tek şey: birçok alanda geri bırakılmış kadınlardı. Kadınların tek özelliğinin yaşamak olmadığının, bilakis ülke kalkınmasında önemli bir unsur olduklarının farkına varılması son derece önemlidir. 1992 yılında kadınlara üretim amaçlı kredi verme amacıyla Millî Kadın Fonu (MKF) kurulmuştur. Bununla birlikte Hindistan hükümeti, kadınlar için diğer birçok planı daha hayata geçirmiştir. 1985 yılında Hindistan hükümeti tarafından, kadın ve çocukların gelişimine katkıda bulunmak için İnsan Kaynakları Daire Bakanlığı bölümü meydana getirildi. Altıncı ve yedinci beş yıllık kalkınma planında, eğitim ve teşvike muhtaç olan kadınlara hukuki destek sağlamak ve istihdam fırsatları sunmak amacıyla kurgulanmış birtakım programlar bulunmaktadır. Kadın Milli Komitesi, gelişim sağlamak ve kadınların sorunlarını çözmek için 1985 yılında kurulmuştur.

Tüm bu politika ve idari önlemlere rağmen, kadınların koşullarında önemli bir gelişme olmamıştır. Bununla birlikte, devlet daireleri, eğitim kurumları, sağlık tesisleri, istihdam olanakları ve rezervasyon gibi alanlarda alınan çeşitli önlemler, kadınların erkeklerle birlikte ilerleme kaydetmesiyle sonuçlanmaktadır. 1990'lı yıllar boyunca merkez ve eyalet hükümetleri tarafından kadınların refah düzeyini yükseltmek için olağanüstü tedbirler alınmıştır.

3.3. Panchayat Yönetiminde Kadın

Kadınların siyaseten güçlenmesi, kadın haklarının gelişimi için tüm dünyanın benimsediği birinci stratejidir. Yerel yönetimler de dâhil olmak üzere, kadınların siyasetin her düzeyinde son derece kıt temsil edilmesine rağmen, bu durum 1980'lere kadar Hint

yönetimlerinin dikkatini çekmemiştir. *Panchayat* sisteminden önce, kırsal yönetimdeki kadın temsilci sayısı oldukça azdı. *Panchayat* yönetimin 1959 yılında kurulmasıyla, kırsal yönetim sistemi daha iyi hale geldi. Bu sistemi tasarlayan Balwant Rai Mehta Komitesi (1957) *Panchayat Samitis* (köy düzeyde panchiyat komitesi) ve *Zila Parishad* (ilçe düzeyde meclisi) üyeleri, temsilciler arasında en az birkaç kadının bulunmasını önerdi (Kaushik,1993; 35-36). Bu komite, ciddi bir şekilde kırsaldaki kadınların sorunlarını kabullenerek, onların ve çocuklarının koşullarının iyileştirilmesi gerektiğini savunmuştur (Baral; 66). 1974 yılında kurulan Kadın Statü Komitesi, kadınların kırsal kalkınma sürecine katılımına dikkat çekmiştir. Komite, kadın ve çocuk kalkınma programlarının uygulanmasında özerklik etti ve köy kaynaklarıyla köy düzeyinde yalnızca kadınlardan oluşan *Panchayatlar* kurulmasını tavsiye etti. Bu, kadınları sorun sarmalına hapseden geleneksel tutumu ortadan kaldırmak için bir geçiş önlemi olarak tasarlandı. Balwant Rai Komitesi, kadınlar için seçimlerde en az iki koltuk ve köy idarelerinde yine iki koltuk rezerv etmek gibi çeşitli önerilerde bulunmuştur. Ashok Mehta başkanlığındaki (1978) *Panchayat* yönetimi, tüm kurumlarda kadınların karar alma sürecine katılımı ve güçlendirilmesi ihtiyacı üzerinde çalışmıştır. Kadınların siyasal ve demokratik katılımı halk tabanında başlamalıdır. Kadınlar için Ulusal Perspektif Planı 1988 yılında ele alınmıştır. Planı'nın bazı önerileri şunlardır:

- *Zilla Parishad* ve *Köy Panchayat*'larının tüm yerel meclislerinde üç temsil düzeyinde kadınlar için %30 rezervasyon olmalıdır.
- *Zilla Parishad* ve *Panchayat*'ların tüm kurumlarında kadınlar için siyasi yönetici pozisyonlarında %30 rezervasyon olmalıdır.

64. Anayasa Değişikliğiyle, kırsaldaki kurumlarda kadınlar için koltuk rezervasyonu sağlamak anayasal güvence altına alınmıştır. Bu tasarı doğrudan seçimle doldurulmak üzere, her *Penchayat*'ta kadınlar için %30 koltuk rezervi sağlamıştır. Alt sınıflar ve göçebe kabilelerden kadınların katılımı ve istihdamını sağlamak amacıyla iki koltuk ayrılmasını öngören bir tasarı parlamento'ya sunulmuştu. Bu maddedeki değişiklik Parlamento binası önünde ve bütün ülkede protesto edilmiş, gerekli desteği alamayan iktidar partisi bu değişikliği geçirememiştir. Bununla birlikte, yerel yönetimlerde kadınların katılımı için rezervasyon ilkesi Parlamento tarafından kabul edilmiştir.

1992 yılında parlamentoya sunulan 73. Anayasa Değişikliği tasarısı, 64. anayasa değişikli tasarısının son şekliydi. Bu tasarı her iki meclisten geçti ve dolayısıyla 73. Anayasa Değişiklik Tasarısı 1992 yılında bir kanun haline geldi. İleride söyleyeceğimiz üzere, *Panchayat* yönetiminde çıkarılan, kadınlar için belirli sayıda koltuk rezervasyonunu içeren bu kanunun önemli hükümleri vardır:

- *Panchayat* yönetiminde toplam sandalye sayısının en az 1/3'i alt sınıflar ve göçebe kabilelerden kadınlar için ayrılır.
- Alt sınıf ve göçebe kabilelerden gelen kadınlar da dâhil olmak üzere, *Panchayat* yönetiminin her düzeyindeki bakanlık ve ofislerinde toplam sayısının 1/3'i kadınlar için rezerve edilir.

1992 yılındaki 73. anayasa değişikliğinden çok daha önce, bazı eyalet yönetimlerinin, gerekli yasal değişiklikleri yaparak yerel kurumlarda kadınlar için koltuk rezervasyonu sağlamış olduğundan burada bahsetmek gerekir. 73. Anayasa Değişikliği Yasası geçtikten sonra eyaletler 73. Anayasa Değişikliği Yasası kapsamında ihtiyaç duydukları kaynak ve mevzuatları merkeze bildirdi. **Karnataka** bunu uygulayan ilk eyalet oldu. Takip eden yıllarda *Bihar*, *Gujarat*, *Madya Pradeş* ve *Tripura* eyaletleri buna dâhil oldular. Koltuk rezervasyonunun, *Panchayat* yönetiminin kadın hakları konusunda hayata geçirdiği son uygulama olmadığının altını çizmek gerekir. Ancak bu uygulama, %50'si kadınlardan oluşan Hindistan'da kadınların demokratik yönetime katılımını sağlaması açısından ayrıca önemlidir. Kadınların aktif katılımı ile kadın ve çocuk gelişim programlarının halkla bütünleşmesi ve etkili bir şekilde uygulanması politik kararların temel amacıdır.

73. Değişiklik Yasasının kadınlar için temsil alanı oluşturduğu ve devletin tüm eyaletlerinde 2006 yılında yapılan *Panchayat* yönetimi seçimlerde aday olan kadın sayısı açısından ölçülebilir derecede fark oluşturduğu açıktır. (Bk. Tablo 1)

3.4. Lok Sabha (Yasama Meclisi) Seçimlerinde Kadın Katılımı

Seçimlerde erkek egemenliğinin sürmesi, kadın temsiline yetersiz kalmasına neden olmaktadır. Büyük siyasi partilerin lider ve yönetici kadrosu içinde kadın ayrımcılığı devam etmektedir. Nedenleri çeşitli olmakla birlikte, bu süreçte onları dışlayan temel faktör: Hindistan'da hâlâ devam eden ataerkil düzendir. Bu durum, kadını siyasetten

uzaklaştırmakla kalmayıp, onun siyasi güçten faydalanma arayışına da set çekmektedir. Bağımsızlığın üzerinden 60 yıl geçmesine rağmen, bu durum hâlâ düzeltilememiştir. Ne var ki, partiler tarafından takip edilen dışlayıcı politika ve yasama organlarında kadınların zayıf temsilinin aksine, hem ulusal hem de eyalet düzeyinde kadın seçmen katılımı 1990'ların sonunda önemli bir artış göstermiş ve son Lok Sabha seçimlerinde kadın katılımı tüm zamanların en yüksek seviyesine ulaşmıştır.

Kadınların siyasi katılımı üçgen modeli kullanılarak analiz edilebilmelidir. Bu katılımı artırmak için genel seçimin üç aşaması yeniden inşa edilmelidir. Kadın katılımındaki en büyük artış Lok Sabha'da görülmüştür. 1952-2014 yılları arasında kadın temsili 22 koltuktan 61 koltuğa çıkarak %177 oranında olağanüstü bir artış göstermiştir. Ancak, cinsiyet eşitsizliğine bağlı olarak Lok Sabha'nın %90'ı erkeklerden oluşmaktadır.

1952 yılında kadınlar Lok Sabha üyelerinin % 4,4'ünü oluştururken, bu oran günümüzde %11'i bulmuştur. Ancak hâlâ %20 olan dünya ortalamasının altındadır. Hem ulusal hem de yerel partiler kadınlara koltuk tahsisinde negatif tutum takip etmektedir. Ulusal ve eyalet düzeyinde kadına adaylık vermeme nedeni kadınlarda kazanma yeteneğinin eksik olduğu algısına dayanmaktadır.

Çizelge 3.1. Lok Sabha’da Kadınların Temsili (1952-2014)

Lok Sabha	Toplam koltuk Sayısı (Seçim Biriminde)	Seçilen Kadın	Oran (%)
1 (1952)	489	22	4.4
2 (1957)	494	27	5.4
3 (1962)	494	34	6.7
4(1967)	523	31	5.9
5 (1971)	521	22	4.2
6 (1977)	544	19	3.4
7 (1980)	544	28	5.1
8 (1984)	544	44	8.1
9 (1989)	529	28	5.3
10 (1991)	509	36	7.0
11(1996)	541	40*	7.4
12 (1998)	545	44*	8.0
13 (1999)	543	48*	8.8
14 (2004)	543	45*	8.1
15 (2009)	543	59	10.9
16(2014)	543	61	11.2

* Adaylar tarafından vekâleten seçilenler dâhil
(Kaynak: Hindistan Seçim Komisyonu)

Sayısal eşitsizliğe rağmen erkeklere kıyasla kadın adayların başarı oranı son üç genel seçimde daha yüksek görünmektedir. 2014 yılında kadınların başarı oranı %9 ve erkeklerden %6 daha yüksektir.

Lok Sabha ve Bakanlar Kurulu düzeyinde karar alma pozisyonlarında kadın sayısı kısıtlıdır. Bunun sebebinin, dışlayıcı siyasi yapı ve Hint toplumunun derinlerine işlemiş cinsiyet ayrımcılığı olduğu anlaşılmaktadır. Ulusal ve eyalet düzeyindeki siyasi partilerde bulunan az sayıda kadın da göstermeliktir. Kadınlar başarısız olur kaygısıyla parti içinde cam fanusa kapatılmış gibidir. Onlar siyasi partilerde nadiren politika ve strateji oluşturucu konumuna gelebilir ve ancak seçim kurulu kadın aday istiyorsa değer görür.

Çizelge 3.2. Genel Seçimlerde Ulusal Partiler Tarafından Kadınlara Ayrılmış Koltuklar

Ulusal Partiler	2004		2009		2014	
	Aday gösterilen	Kazanan	Aday gösterilen	Kazanan	Aday gösterilen	Kazanan
Bütün Hindistan'da	355	45	556	59	668	61
Hindistan Ulusal partisi	45	12	43	23	57	4
Hindistan Halk Partisi	30	10	44	13	37	28
Diğer	280	23	469	23	574	29

(Kaynak: Hindistan Seçim Komisyonu)

Kadınların yasama organlarında ve parti kadrolarında küme altında kalmış olmasına rağmen seçmen olarak katılımlarında önemli bir artış vardır. 2014 yılında yapılan genel seçimler, kadın seçmen sayısında 1990'lara göre olağanüstü bir artışa tanık oldu. Seçim sürecine katılan kadın seçmen sayısı 1962 yılında %46,6 iken, 2014 yılında %65,7'ye kadar yükseldi. 1962 yılında %16,7 olan erkek ve kadın arasındaki seçmen katılım farkı, 2014 yılında %1,5'e geriledi.

1990'larda *Panchayat* yönetim kurumlarında kadınlar için ayrılan %33 koltuk rezervasyonu, kadınlara iktidarı erkeklerle eşit paylaşmak için güven verdi. Bu ayrıca, kadın seçmen sayısının artmasında da bir katalizör görevi gördü. Kadın seçmen sayısının artmasındaki en büyük etmen, siyasi partiler tarafından yoğun şekilde yürütülen seçim kampanyaları ve seçim kurulunun kapı kapı dolaşarak sürdürdüğü seçmen bilinçlendirme kampanyasıdır.

İlk Lok Sabha'dan Bu Yana Kadın Milletvekillerindeki Artış

1951 yılında ilk Lok Sabha'da 22 kadın milletvekili bulunuyordu. Mevcut Lok Sabha'da 66 kadın yer almaktadır. 54 yıl öncesine göre, parlamentonun her iki meclisinde kadın milletvekili sayısı 16. Lok Sabha seçimlerimde üç kat artış göstermiştir. Sayı ve yüzde olarak artış oranları yıl boyunca sürekli yükselmektedir. Önemli istisnalar 1977 yılında 6. Parlamento, 1989 yılında 9. Parlamento ve 2004 yılında son 14. Parlamento seçimi sırasında

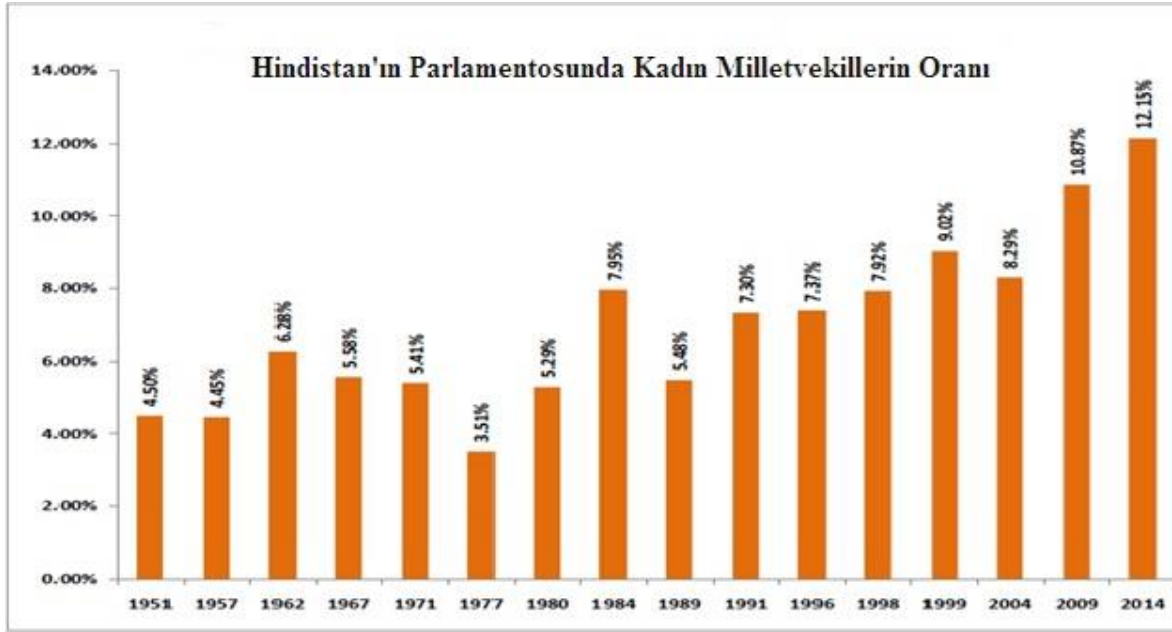
kadın sayısında daldırma olmuştur. 1991’den itibaren kadın sayısı Parlamento için belirgin ve istikrarlı bir artış göstermiştir. 1991 yılından sonra %5, bir sonraki Parlamentoda %7 ve bunun üzerine gelen sürekli bir artış görülmektedir (2004 hariç). Bu kadar yıl boyunca kadın sayısındaki sürekli bir yükselişin üzerine, 2004 yılındaki düşüşün hayli ilginç olduğunu düşünmekteyim.

Çizelge 3 3. 1951-2014 kadın milletvekili sayısı ve yüzdesi

	Yıl	Kadın Milletvekili Sayısı	Kadın Milletvekili Yüzdesi
1	1951	22	4.50
2	1957	22	4.45
3	1962	31	6.28
4	1967	29	5.58
5	1971	28	5.41
6	1977	19	3.51
7	1980	28	5.29
8	1984	43	7.95
9	1989	29	5.48
10	1991	39	7.30
11	1996	40	7.37
12	1998	43	7.92
13	1999	49	9.02
14	2004	45	8.29
15	2009	59	10.87
16	2014	66	12.15

(Kaynak: Hindistan Seçim Komisyonu)

Kadın milletvekili ortalaması parlamentoda %12,15 ve eyalet meclislerinde %9’dur. Ortalama, Ulusal Mecliste daha yüksektir. Sayılar yıl boyunca artış göstermektedir. Bugün bile Lok Sabha’da bulunan kadın yüzdesi gurur duyulacak bir rakam değildir. İdeal sayı %33’ün üzerindedir. Hindistan’ın alması gereken yol hâlâ oldukça fazladır.

Şekil 3.4. Hindistan'ın Parlamentosunda Kadın Milletvekillerin oranı

(Kaynak: Hindistan Seçim Komisyonu)

3.5. Kadın Rezervasyonu Yasa Tasarısı

Kadınlar için koltuk rezervasyonu, siyaset yoluyla seslerini duyurmak isteyen kadınların önündeki engelleri aşmaları için son derece gereklidir. Bu tasarı, her iki mecliste de kadın katılımını yükseltme ve ülkenin demokratikleşme sürecinde kadınların rolünü artırma doğrultusunda olumlu bir adımdır. 9 Mart 2010 tarihinde Kadın Rezervasyon Tasarısının Rajya Sabha (Yürütme Meclisi)'dan geçişi, sadece Hindistan için iç açıcı bir adım olmayıp tüm bölgede kadınların güçlenmesi için bir ilham kaynağı olmuştur. Sadece ilk adım olmasına rağmen, malum cam fanusların kırılmasının ardından gelen dalgalar, geleneksel erkek egemenliğini hemen hemen tüm alanlarda kırmaya başlanmıştır. Bu nedenle demokrasi, Hindistan'da kadınların özgürleşmesi konusunda bir işaret olacaktır. Yasa tasarısında Lok Sabha'nın onayı en önemli şeydir ve başka engellerle de karşı karşıyadır. Kadınlar cadde ve sokakları kapatıp protestolar yaparak erkek egemenliğini kırmıştır. Önerilen anayasa değişiklik tasarısı, 1996 yılından beri izleyen hükümetler tarafından defalarca ertelenmiş ve kadın örgütleri tarafından siyasal haklar için bağımsız Hindistan tarihinin en uzun mücadelesi olmuştur. Hint anayasası dünyanın en ilerici anayasalarından biridir. Ancak kadın ve erkeğe eşit haklar için mücadele eden kadınlar, eşitlik hayallerini gerçeğe dönüştürme konusuna her zaman endişeyle bakmaktadır.

Tasarının Temel Özellikleri;

- Tasarı Lok Sabha ve (Delhi dâhil) devlet yasama meclislerinde kadınlar için 1/3 oranında koltuk rezervi ayırmaktadır. 15. Lok Sabha'da bulunan 543 koltuktan 181'i sadece kadınlar için ayrılacaktır. Şu anda 545 koltuktan yalnızca 59'unda kadınlar oturmaktadır. Parlamento tarafından belirtildiği üzere, koltuk rezervi söz konusu idare tarafından belirlenmektedir.
- Lok Sabha ve yerel meclislerde alt sınıflar ve göçebe kabiller (AS/GK) için ayrılan toplam sandalye sayısının 1/3'i kadınlara verilecektir.
- Kadınlar için koltuk rezervasyonu yasası, başladıktan sonra 15 yıl geçerlidir.
- Rezerve koltuklar eyalet ve birleşme bölgelerindeki farklı seçimlerde rotasyona tâbi tutulabilir. Bir eyalet, birleşme bölgesi ya da Lok Sabha'da tek kişilik kontenjan varsa o kontenjan her üç seçimden birinde kadınlara ayrılacaktır. İki koltuk varsa her üç dönemden birinde kadınlara verilecektir. Benzer kurallar AS/GK için ayrılmış koltuklarda da geçerlidir. Anglo Hintliler için Lok Sabha'da ayrılmış iki koltuk, her üç seçimden ikisinde kadın için ayrılacaktır.

Rezervasyon tasarısı hiç kuşkusuz Hint parlamentosunun herhangi bir meclisinde geçirilen en tartışmalı yasalar arasındadır. Bu; Hindistan Halk Partisi, Hindistan Ulusal Partisi ve Komünist Parti olmak üzere, üç büyük ulusal parti arasında ender olarak varılan uzlaşılardan biri olmasıyla dikkat çekmektedir. Kadın Rezervasyon Tasarısının Rajya Sabha'dan geçişi Hindistan için çok yeni bir adımdır. Ancak tüm bölgede kadınların güçlenmesi için bir ilham kaynağı ve standart belirleyici konumuna gelme olasılığı yüksektir. Tasarının önündeki en büyük zorluk, Lok Sabha'daki çoğunluğun onayını almaktır.

3.6. Kadın ve Yargı

3.6.1. Anayasa Mahkemesinde Kadın Hâkimler

Hindistan Anayasası'nın 5. maddesinin 4. fıkrasına göre, Hindistan Anayasa Mahkemesi en yüksek yargı makamı ve nihaî itiraz mahkemesidir. Anayasa Mahkemesi açılış tarihi olan 28 Ocak 1950'den beri 24.000'den fazla davayı sonuca erdirmiştir. Hindistan Anayasası'na göre, Anayasa Mahkemesi federal yapının ve anayasanın

koruyucusudur. Anayasa Mahkemesi devlet ve eyaletlerin yüksek mahkeme kararlarının son temyiz noktasıdır.

3.6.2. Anayasa Mahkemesinde Hâkim Sayısı

Toplam 26 hâkimden 2'si (%7) kadın ve 24'ü (%93) erkektir.

3.6.3. Yüksek Mahkemelerde Kadın Hâkimler

Yüksek mahkemeler, onlara bağlı bölge mahkemeleriyle birlikte devletin yargı organlarının esas ayağını oluşturur. Her eyalette 21 yüksek mahkeme bulunmaktadır. Yüksek mahkemeler anayasanın 214. maddesinin 6. bendinin 5. fıkrası uyarınca anayasa mahkemesinin alt kurumlarıdır. Yüksek mahkemelerin görevi, Hindistan Anayasası'nın 226. maddesi uyarınca, alt mahkemelerin vermiş olduğu kararlar için temyiz makamı olmaktır.

3.6.4. Yüksek Mahkemelerde Hâkim Sayısı

Yüksek mahkemeyi oluşturan toplam 605 hâkimden 52'si (%8,5) kadın ve 553'ü de (%91,4) erkektir.

3.6.5. İlçe Mahkemeleri'nde Kadın Hâkimler

Hindistan'ın her ilçesinde vaka ve nüfusa göre bir ya da iki mahkeme bulunmaktadır ve bu mahkemeler Hindistan Yargıtay'ına bağlıdır. Bu mahkemeler, ilçenin bağlı bulunduğu eyaletteki yüksek mahkemenin idari kontrolü altındadır. Bölge mahkemesi kararlarının temyiz makamı yüksek mahkemelerdir.

3.6.6. İlçe Mahkemelerinde Hâkim Sayısı

İlçe mahkemelerini oluşturan 963 Hâkimden 277'si (%28) kadın ve 686'sı (%72) erkektir.

Büyüyen rakamlar kadınların yargı sisteminin her ayağında yeteneklerini rahatlıkla sergileyebildiğini göstermektedir. Ancak bu figürler, adalet sisteminde kadın katılımı için yeterli değildir. Kadın rezervasyon tasarısı cesur bir adım olmasına rağmen, hâlâ hayata

geçebilmiş değildir. Çeşitli hükümetler tarafından unutulduğu anlaşılan tasarıya, kadınları ekonomik ve kültürel olarak güçlendirmek için güçlü bir ihtiyaç vardır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

KADIN HAKLARINA YÖNELİK POLİTİKA

"Bir milletin gelişmişlik düzeyini kadınların durumuna bakarak anlayabilirsiniz."

Pt. Jawaharlal Nehru

4.1. Kadına Yönelik Güçlendirme Politikaları

Yoksulluğun ortadan kaldırılması sürecinde ve cinsiyet ayrımcılığının en aza indirilmesi, kadınların gelişimi ve güçlenmesine yönelik çeşitli hükümet programları uygulanmaktadır. Bu tür programların arasında yer alana özel yardım hareketlerinin hedefine ulaşmada başarılı olduğu kanıtlanmıştır. Ancak, diğer plan ve programlar kadınların gelişimi ve güçlendirilmesi için başarıyla uygulamaya konulmuştur. Bu bağlamda kadınların gelişimi için tasarlanmış plan ve programlar hakkında burada bilgi vereceğiz. Hindistan Hükümeti, bağımsızlığını kazandıktan sonra ilk olarak üç ana alanda sosyal değişim meydana getirmek için, anayasal ve yasal reformları, karışık ekonomik ve sosyal refah faaliyetlerini ve federal yapıyı güçlendirmeye yönelik kalkınma planlarını hayata geçirmiştir. Bu üç politikanın amacı demokratik, adil ve refah seviyesi yüksek bir toplum oluşturmaktır. Bu üç adım kadın statüsü üzerinde olumlu etkiler gerçekleştirmiştir (Desai, 1986; 1.). Hindistan anayasasının, erkeklerle eşit koşullarda olmak üzere, kendi haklarını savunmak ve ulusal kalkınmaya katkıda bulunmak için kadınların ihtiyaçlarına özel önem verdiği ortadadır (Kitchlu, 1999). Bu anayasayla; cinsiyet, din, ırk, kast vb. hiçbir ayrımcılığa yer vermeksizin, tüm vatandaşlara büyüme ve gelişme konusunda eşit fırsatlar sağlayarak yeni bir toplumsal düzenin oluşturulması amaçlanmaktadır.

Kalkınma planları, çeşitli insan gurupları arasındaki dengesizlik ve ayrımcılığın yol açtığı yoksulluğun neden olduğu sayısız sorunu çözmek için en etkili yol olarak değerlendirilmektedir. Politik tedbirler Hint kadınları üzerinde ciddi etkilere sahiptir (Desai and Maithreyi, 1998). Beş yıllık plan çerçevesinde, refah seviyesini yükseltme politikası atılan ilk büyük adım olarak görülmektedir. Hindistan'ın ilk başbakanı ve beş yıllık kalkınma planlarının öncüsü olan Jawaharlal Nehru; kadın, çocuk ve kabile refahını her konuşmasında vurgulamıştır.

Planlama komisyonunun yayınladığı "Hindistan'da Sosyal Yardımlaşma Planlarından Beklentiler 1951-1961" adlı bildiriye göre: sosyal, ekonomik, fiziksel veya zihinsel engelli kişi ve grupların özel ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla sosyal yardımlaşma hizmetlerinin sağladığı olanaklardan faydalanması, toplum gelenekleri tarafından reddedilmesi yüzünden mümkün olmamaktadır (Gupta, 1992). "Eşitliğe Doğru" raporunda söz konusu kadınların durumuyla ilgili kararmış gelenek ve göreneklerin aksine, sosyal olanakların iyileştirmesine gayret edilmiştir (Government of India, 1975; 356).

Planlama Komisyonu, kadınların gelişimi için dikkat edilmesi gereken üç ana alanı belirlemiştir. Bunlar: eğitim, sosyal refah ve sağlıktır. Kadınların refahı için 1951 yılındaki ilk beş yıllık kalkınma planının hazırlanması, bu alanda ciddi bir ivme sağlamıştır. Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1951-1956) kadınlar için refah önlemlerini öngörmüş; bu yolda, yoksul kadınların sorunlarını çözmek amacıyla Merkezi Sosyal Refah Kurulu'nu (MSRK) kurmuştur. MSRK toplumun gelişmesi amacıyla kadınları organize etmek için, *Mahila Mandal*'ı (kadın kulübü) kurmuştur (Report of the Core Group, 1986; 12). İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1956-1961) önceliğini tarımsal kalkınmaya vermiş; kadınların refah sorunlarına sadece kadın işçiler özelinde yer vermiştir. Tabii çocuklu anneler için iş yerinde kreş, bakım olanakları ve analık yardımlarını da unutmamak gerek. Ayrıca, kariyer noktasında kadınları rekabete dâhil etmek; eğitim ve istihdam konusunda cinsiyet ayrımcılığını ortadan kaldırarak maaş eşitliğini sağlamak gibi yöntemlerin derhal uygulanmasını önermiştir. Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı (1961-1966) kadınlar için önemli bir refah stratejisi sunmak ve kadın eğitiminin önemini belirtmek konusunda öncekilere göre daha istekli olmuştur. Bu plan, sosyal refahı yükseltmek ve eğitimi yoğunlaştırılmış kurslarla desteklemek için daha büyük pay ayırmıştır. Sermaye büyük oranda sağlık, eğitim, beslenme, aile planlaması, anne ve çocuk sağlığı gibi alanlara ayrılmıştır. Kadın eğitimine ağırlık verilmesi Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı (1969-1974) dâhilinde de devam etmiştir. Kadın refahının teşvik edilmesi bu planın temel politikasıdır. Aile planlamasıyla doğum oranını azaltmak ancak eğitim yoluyla mümkündür. Okul öncesi çocukların aşılama, sağlıklı beslenme; hamile annelere hemşire yardımı sağlanmalıdır.

Kadın haklarının ve eğitiminin ekonomiye sağlayacağı katkı Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda da vurgulanmıştır. Ayrıca, iyi bir ev hanımı olabilmek için dahi, kadınları türlü bilgi ve becerilerle donatma ve okuryazarlık oranlarını artırma stratejisi

önerilmiştir. Sağlık konusunda öncelik çocuklar, hamileler ve emziren anneler gibi hassas guruplara verilmiştir. Beslenme ve aile planlaması gibi konularda asgari halk sağlığı için imkân sağlamak amaçlanmıştır (Widge, 1992; 12). Beşinci Kalkınma Planı dâhilindeki Hindistan'da kadınların durumu ile ilgili "Eşitliğe Doğru" adlı Komite Raporu (EDKR) Dünya kadınlar tarihinde dahi önemli bir adımdır. HEDKR kadın hakları, sosyal ve ekonomik koşullar, kadın statüsündeki değişimler ve kadınların ilerlemesiyle ilgili sorunları incelemektedir. HKDK sosyal değişim ve gelişim dinamikleri, kadınların büyük bir bölümünü etkilemiş ve yeni dengesizlikler ve eşitsizlikler yaratmıştır (Report of the Committee on Status of Women in India; 308).

Anayasa'nın garanti ettiği kadın erkek eşitliği, ekonomik bağımsızlık olmadan manasız kalır. Kadınların becerileri aile ve ülke çapında ekonomik gelişmeyi tetiklemektedir. Kadınlar için "Birleşmiş Milletler Kalkınma Planı" doğrultusunda haklar sağlayan Ulusal Eylem Planı (1976) yürürlüğe girmiştir. Ulusal Eylem Planı sağlık, sağlıklı beslenme, aile planlaması, eğitim, istihdam ve sosyal refahı ön plana çıkarmıştır. Kadınlar için eylem planlarının hayata geçirilmesiyle Hint kadınlarının koşullarında iyileşme beklenmektedir. 1976 yılında kurulan Geliştirme Bürosu, kadın refahı için atılan adımları koordine etmekte; politika ve programlarla, Hindistan'da kör düğüm haline gelen kadın gelişimi meselesini çözmeyi amaçlamaktadır (National Perspective Plan for Women 1988 – 2000 AD; 13).

Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı kadın gelişimi için ekonomik bağımsızlık, eğitim, sağlık ve aile planlaması gibi konuları ön plana çıkarmış; gelişim stratejisini eğitim, istihdam ve sağlık üzerine kurmuştur. Bu plan bağımlı ya da bağımsız olarak, tamamıyla sürecin gelişimiyle ilgilidir (Desai and Gupta, Delhi, 1987; 333). Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, kadın hak ve ayrıcalıkları konusunda kadınlar arasında bilinç uyandırmayı hedeflemiştir (Kalbagh, 1992; 124). Yedinci planın gelişim konusundaki uzun vadeli hedefleri ve ulusal kalkınmayı sağlamak amacıyla; kadınların ekonomik, sosyal statüsünü yükseltmek ve çeşitli sosyo-ekonomik, politik ve kültürel faaliyetlere katılmasını sağlayarak kadınların önemini tanımadır. Yedinci Plan, kadınlara yeni istihdam alanları açarak onların ülke kalkınmasındaki önemini vurgulamak istemiştir. Bu planın en dikkat çekici tarafıysa, kadın işçilerin sendikalaşma ihtiyacını belirtmesidir (National Perspective Plan for Women 1988 – 2000 AD.; 14). Yeni bir plan çerçevesinde kurulan "Kadınları Geliştirme Kurumu" yoksullukla mücadele amacıyla kadınları destekleyen ve istihdam getiren faaliyetleri

desteklemektedir (Government of India, Planning Commissioner, New Delhi; 123). Kadınların kalkınma seviyesinin ne düzeyde olduğuna ve bu konudaki çalışmaların nasıl yürütüldüğüne dair verileri toplayan özel bir merkez kurulmuştur. Kurum, kadınlara doğrudan fayda sağlayan programları teşvik etmektedir. 1986 yılında Hint parlamentosu, Yedinci Kalkınma Planı çerçevesinde eğitimde cinsiyet eşitliğini milli eğitim politikalarına dâhil etmiştir (Kanakalatha, 1990; 204). Sekizinci Kalkınma Planı öncekilere göre daha faydalı stratejiler üretmiştir. Kadın istihdamı bazı sektörlerde istenen seviyeye gelemediği için, çeşitli ek programlar devreye sokulmuştur. Sekizinci Planın temel amacı, kadın istihdamını hem nicelik hem de nitelik olarak geliştirmektir. *Panchayat* tasarıları kadın programlarının uygulanmasına katkıda bulunmaktadır. Sekizinci Planın uygulamaya geçmesiyle birlikte, kadın istihdamındaki gelişmeler olağanüstü bir ivme kazanmıştır. Sekizinci Beş Yıllık Planla kadın ve çocukların ihtiyaçlarını karşılamak üzere daha çok kaynak ayrıldığı görülmektedir. Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1951-1956) 40 Milyon Rs'ye (Rupi) kadar çıkmıştı. Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı 2000 Rs biliyor kadar bulmaktadır. Dokuzuncu Beş Yıllık Plan 1 Nisan 1997 tarihinde açıklanmıştır. Bu plan Kayıt Komisyonu tarafından geliştirilerek Ulusal Kalkınma Konseyi tarafından kabul edilmiştir. Bu plan stratejik uygulamalarda kadın katılımının güçlendirilmesine net olarak önem vermiştir. Başlangıç olarak, kadınların seçimlere katılması güçlendirme için fırsat olarak görülmüştür. Kadınlar için ev, okul, işyeri; din, devlet vs. her aşamada destekleyici bir ortam temin etmek istenmiştir (Anand, 1997; 4.).

Destekleyici bir çevrede cinsiyet ayrımcılığına yer olamaz. Bu yüzden, tüm bölgesel toplantılarda; kamu ve özel sektörün her düzeyinde toplumsal cinsiyet ayrımcılığını önlemek için eğitim verilmektedir. Artan yoksulluk ve sosyal hizmetlere yetersiz yatırım yüzünden, kadınlar özellikle televizyon kanallarında kadına yönelik şiddet ve aşağılayıcı tasvirlerle karşılaşmaktadır. Bu da toplumu feminizm gibi sorunlarla karşı karşıya getirmektedir. Bilgi edinme ve eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması, ekonomik ve sosyal hizmetlerin iyileştirilmesi ve nihayet koltuk rezervasyonu ile katılım hakkının güvence altına alınması başarı için olmazsa olmazlardır. Güçlendirme ve istihdam, kadının siyasi katılım ve karar alma sürecine katılımıyla doğru orantılıdır. Dokuzuncu Beş Yıllık Plan, kadının politika belirleme sürecine girmesinin ilk örneğidir. Hükümet kadınlar için bir ulusal kaynak meydana getirmiştir. Siyasi katılım ve cinsiyet eşitliği Hükümet programları ve ilerleme raporlarının en üstünde kendine yer bulmuştur. Plan dâhilinde ortaya konan hedeflere ulaşmak için, çok sayıda girişim başlatılmıştır. Kız ceninlerin öldürülmesini engellemek

amacıyla, ultrason kullanarak cinsiyet belirleme testleri yasaklanmıştır. Aynı şekilde eyalet hükümetleri de yerel gereksinimleri karşılamak ve kadın gelişimini sağlamak için eylem planları hazırlamıştır. 73 ve 74. Anayasa Değişiklik yasası 1993'te kır ve kentlerdeki tüm kurumlarda kadınlar için 1/3 koltuk rezervasyonu sağlamıştır. Bu sayede, kadınların kırsal alanlardaki demokratik kurumlarda güçlenmesi, devleti daha güçlü hale getirmektedir.

Onuncu Kalkınma Planı kadınların güçlendirilmesi için yakın zamanda kabul edilen Ulusal Politikayı (2001) güncellemiş; bu şekilde ana hatlarıyla çocukları koruma ve eğitim yoluyla geliştirmeyi amaçlamıştır (Peerzade and Parnade, 2005; 9 – 10.). 2011-12 yıllarında 0-6 yaş grubundaki cinsiyet oranı 935/1000 (kız/erkek) iken; On birinci Plan, bu oranı 2016-17 yıllarına gelindiğinde 950/1000'e kadar yükseltmeyi amaçlamaktadır. Bundan başka, bu plan bütün devlet programlarından doğrudan veya dolaylı olarak faydalananların %33'ünün kadın ve kız çocukları olmasını amaçlamaktadır. Aynı zamanda tüm çocukların en ufak bir tehlike ya da sorun yaşamadan çocukluklarının tadına varmalarını nihai amaç edinmiştir.

4.2. Ulusal Kadın Perspektifi (1988-2000)

Kadınların gelişimini amaçlayan programları artırmak için, İnsan Kaynakları Bakanlığı tarafından Ulusal Kadın ve Çocuk Geliştirme Bölümü (1988-2000) kurulmuştur. Bu plan toplum ve devlet tarafından iki defa ayrımcılığa uğrayan kırsal kadınlarına özel önem vermiştir. Plan daha fazla yatırım ve kaynak sunarak her düzeyde gelişim programlarının yayılmasını sağlamıştır. Kadınlar için farklı bakanlıklar tarafından uygulanan projeler devam ederken, Kadın ve Çocuk Geliştirme Bölümü, bakanlıklar arası güçlü bir koordinasyon sağlamaktadır.

Ulusal Kadın Perspektifinin temel amacı kadınların gelişimine bütünsel bir bakış açısı getirmektir. Ulusal Kadın Perspektifinin önerileri şunlardır:

- Kız çocuklarının eğitimi konusunda bilinç uyandırmak için gerekli adımlar atılmalıdır. Bu durum ülkenin sosyo-ekonomik gelişimine etkin bir şekilde katkıda bulunacaktır.
- Kadın ve erkek arasındaki ücret farklılığı ortadan kaldırılmalı, iş hayatındaki her türlü ayrımcılık engellenmelidir.
- Planlama Komisyonuna göre, tüm bakanlıklar ve devlet dairelerinde kadın büroları kurulmalıdır.

- Kadın ve kız çocuklarına yönelik kötü tutumları değiştirmek ve toplumsal bilinci artırmak son derece önemlidir.
- Yasama, yürütme ve yargı mekanizmaları; polis teşkilatı ve diğer tüm bileşenler duyarlılık, eşitlik ve adalet temalarında yeniden dizayn edilmelidir.
- Ulusal ve yerel düzeyde kadınların karar verme sürecine katılımı güvence altına alınmalı, kadın adaylara işe girme noktasında pozitif ayrımcılık uygulanmalıdır.
- *Panchayat* bünyesinde kadınlar için %30 rezervasyon sağlanmalıdır.
- Gönüllü eylemin etkinliği artırılmalıdır.

Millî Kadın Güçlendirme Politikası

Kadınları güçlendirme politikası, Hindistan hükümeti tarafından 2001 yılında ilan edildi. Politika siyasi, kültürel ve sosyo-ekonomik açıdan canlanma, gelişme ve güçlenmeyi amaçlamış; güçlendirmeye ilişkin çeşitli konularda farkındalık yaratmaya çalışmıştır.

Hindistan'da kadınların güçlendirilmesi amacıyla oluşturulan ulusal politikaların hedefleri şunlardır:

- Kadın gelişimi için ekonomik ve sosyal politikalar yoluyla kadınların kendi potansiyellerini ortaya çıkarmak.
- Siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel tüm alanlarda kadınların insan hak ve özgürlüklerden erkeklerle eşit düzeyde yararlanmasını sağlamak.
- Siyasi, sosyal ve ekonomik yaşamda kadınların karar verme süreçlerine eşit düzeyde katılımını sağlamak.
- Kariyer, mesleki rehberlik, istihdam, iş sağlığı ve güvenliği, sosyal güvenlik ve kaliteli eğitim konularında kadınların eşit erişimini sağlamak ve maaş eşitsizliğini ortadan kaldırmak.
- Kadınlara karşı her türlü ayrımcılığın ortadan kaldırılmasını amaçlayan yasal uygulamaları hayata geçirmek.
- Kadın ve erkeklerin eşit katılımı sayesinde ayrımcılık çağrıştıran gelenekleri ortadan kaldırmak.
- Toplumun cinsiyete bakış açısındaki arızaları gidermek.
- Kadına yönelik şiddeti ve kız çocuklarının maruz kaldığı her türlü ayrımcılığı önlemek.

- Sivil toplum ve özellikle kadın örgütleriyle işbirliğini geliştirmek.

Milli kadın güçlendirme stratejisi, finansman sürecinde toplumsal cinsiyet perspektifini dikkate almalıdır. Bir kaç kanun ve yönetmelikle politikanın etkin ve düzgün bir şekilde çalışması sağlanmalıdır (Singh and Sinha, 2006; 1070 – 1071).

4.4. Politika ve Proje Planlamasi

Kadın statüsünü yükseltme konusu, yalnızca Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planında kendine özel yer bulabilmiştir. O zamana kadar, zayıf ve özörlölere yönelik düzenlenmiş bölümler içine dâhil edilmiş ve bu sayede sosyal yardım hizmetleri sağlanmıştır. İlk kez altıncı planda kendine yer bulan “Kadın ve Kalkınma” bölümünde, dört strateji olmak üzere (i) ekonomik bağımsızlık, (ii) eğitimde ilerleme, (iii) sağlık ve aile planlaması, (iv) göçebe kadınların gelirinin yükseltilmesi vurgulanmıştır.

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, kadın gelişimi için yeni kapılar aralamıştır. Bunlar kadın örgütlerini teşvik etmek, sosyal güvenlik önlemlerini artırmak, kadın eğitimi, veri tabanı oluşturmak, kadın işçi sayısını düzenlemek ve destekleyici hizmetlerin sağlanmasını içerir. Hükümet aynı zamanda kadınlar için belirli programlar başlattı. Bunlar sosyal refah, sağlıklı beslenme, ek gelir, kız eğitimi, eşit maaş, çocuklarla ilgili yasalar, fonksiyonel ve yasal okuryazarlık, aile ve kreşler, tanıtım ve istihdam, çalışan kadınlara özel yurtlar ve düzenli pansiyonlardır.

4.5. Kadın ve Çocuk Gelişimine İlişkin Programlar

Kalkınma ve kadınların güçlendirilmesiyle ilgili olarak özel vakıflar ve Kadın ve Çocuk Gelişimi Bakanlığı kadınların yararlanması için tüm konularda çeşitli programlar geliştirmiştir. Bu programlar güvenlik, adalet, eğitim, anne sağlığı, gıda ve barınma gibi, kadınların ihtiyaçlarına göre şekillenmektedir. Bunun yanı sıra, kredi ve pazarlama becerilerini geliştirmek, eğitim ve erişim yoluyla ekonomiyi canlandırmak da hedeflenmektedir.

Swashakti, *Swayamsiddha*, *STEP* ve *Swavalamban* gibi bakanlık projeleri ekonomik destek sağlamaktadır. Çalışan kadınlara yurt ve çocuklar için kreş hizmetleri sunulmaktadır. *Swadhar* ve gecekondu zor koşullar altında kadınlara koruma ve rehabilitasyon hizmeti

sunmaktadır. Bakanlık kadınların gelişim ve refahını aynı zamanda Ulusal Komisyon, Merkezî Sosyal Refah Kurulu ve Milli Kadın Birikimi gibi özerk kurumlarla da desteklemektedir. Bu programlar Onuncu Plan çerçevesinde kendine yer bulmuştur. On Birinci Plan da yeni programlar geliştirmeyi ve var olanları şartlara uygun şekilde güncellemeyi önermiştir.

Aşağıda kadınların gelişmesi ve güçlendirilmesi amacıyla geliştirilen programların detayları açıklanmıştır.

4.6. Ekonomik Güçlendirme Projeleri

4.6.1. *Swa-Shakti* (Öz Güç)

IFAD, Dünya Bankası ve Hindistan Hükümeti tarafından birlikte finanse edilen proje, Ekim 1999'da başlamış ve 30 Haziran 2005 tarihinde sonuçlanmıştır. SHGs (Öz Yardım Grupları) projesinin amacı, mikro kredi ve gelir getirici faaliyetlerin desteklenmesi yoluyla kadınların sosyo-ekonomik gelişimine ve güçlendirilmesine katkıda bulunmaktır. Proje 9 eyaletin 57 ilçesinde ve 335 kasabada uygulanan bir pilot proje olarak tasarlanmıştır. Proje yaklaşık 244.000 kadını kapsayan 17.647 SHGs (öz yardım grupları) kurdu. Bu merkezî ve sponsorlu bir projedir.

4.6.2. *Swayamsiddha* (Öz Gelişim)

Bu, Şubat 2001'de başlatılan SHGs (Öz Yardım Grupları) oluşumu yoluyla kadınların güçlendirilmesine yönelik bir projedir. Projenin uzun vadeli hedefi, kadınların ekonomik kaynaklara erişimini sürekli olarak artırmak, tüm sektör ve programların dâhil olduğu bir seferberlik başlatmaktır. Bu merkezi ve sponsorlu bir projedir. Proje, kadın güçlendirmesi konusunda toplumsal bilinç uyandırmayı başarmış ve 2007 Mart'ında sonuçlanmıştır. Proje dâhilinde 989.485 kadın için 650 kasabada 67.971 SHGs (Öz Yardım Grupları) hizmet vermektedir. On birinci Plan *Swayamsiddha* projesini daha geniş bir kapsamda sürdürmeyi önermiştir. Ayrıca **Uttar Pradesh**'in dört şehrine bağlı ilçelerde ve **Bihar**'in iki şehrine bağlı ilçelerde kadın güçlenmesi ve ekonomik getiri için IFAD tarafından desteklenmiştir. *Swayamsiddha* ve *Swashakti* projeleri On birinci Planın ikinci aşamasında *Swayamsiddha* adıyla uygulanacaktır. Onuncu Planın orta vadeli değerlendirme

raporu, benzer hedefleri olan bu iki projenin birleştirilmesini önermişti. Bir sonraki aşama, eyaletlerin tamamında uygulanmak üzere geniş kapsamlı bir proje olacaktır. Birleştiricilik, *Swayamsiddha* projesinin temel kavramıdır. *Swayamsiddha* ve *Swa-Shakti* (Öz Güç) geleneksel ve geleneksel olmayan alanlarla ilgili eğitim becerilerini geliştirecek; sonrasında sosyal ve ekonomik güçlenme, bütünleşip evrenselleşerek *Swayamsiddha* içine dâhil olacaktır.

On birinci Planın ikinci aşamasından başka, IFAD'ın *Swayamsiddha* projesine sağlayacağı toplam gelir yaklaşık 30 Milyar Rs'dir.

4.6.3. Swawlamban (Kendini Geliştirme)

Daha önce Kadın Kalkınma Programı (NORAD) olarak bilinen *Swavalamban* projesi, Norveç geliştirme Ajansının yardımıyla 1982-83 döneminde uygulanmıştı. Proje, Hindistan hükümet fonlarınca 1996-97 döneminde tekrar uygulanmıştır. Projenin amacı sürekli istihdam sağlamak ve bu yolda kadınlara eğitim vererek onları iş hayatına hazırlamaktır. Bu planın hedef kitlesi yoksul ve muhtaç kadınlar, alt sınıflar ve göçebe kabileler olmak üzere toplumun zayıf kesimleridir. Planın uygulama ve denetimi, daha etkili biçimde uygulanmasını sağlamak amacıyla Planlama Komisyonu onayıyla 1 Nisan 2006 tarihinden itibaren eyalet hükümetlerine devredilmiştir.

4.7. Eğitim ve İstihdama Destek Projesi

Bu proje, yoksul kadınların geleneksel sektörlerdeki bilgi ve becerini artırmayı amaçlamaktadır. Bu proje kapsamında kadın yararlanıcılar uyumlu grup ya da kooperatifler halinde düzenlenmiştir. Örneğin; sağlık, ilköğretim, kreş, pazar gibi hizmetlerden oluşan kapsamlı bir paket için kredi erişimi sağlanmaktadır. Kadınların bilgi ve becerilerini geliştirmek, geleneksel becerilerini aktarmak amaçlanmaktadır. 1987 yılında başlatılan bu merkezî projenin meyveleri günümüzde toplanmaktadır. Değerlendirme sonuçlarına dayanarak belli güncellemeler önerilmiştir. Ayrıca, hem geleneksel hem de modern mesleklerde kadınlara eğitim ve kredi desteği sağlamak için Millî Kadın Sermayesi destek sağlamaktadır. On birinci Planda ise 240 Milyar Rs önerilmiştir.

4.7.1. Destek Hizmetleri

Çalışan Kadınlar İçin Yurt İnşaatı

Amaç: güvenli ve uygun fiyatlı konaklama imkânı sağlamaktır. Çalışan kadınlara Yurt ve çocukları için de kreş ihtiva eden komplekslerin yapımı için STK'lar, kooperatif kurumları ve diğer kuruluşlara mali yardım verilmektedir. Bu merkezî bir plandır. Plan çerçevesinde fonların kullanımı ve STK'ların finansmanı bürokratik zorluklara takılmaktadır. Bu nedenle Onuncu Plan döneminde yetersiz kalmıştır.

Kreşler

Bakanlık, işletmelerde çalışan çocuklu, yoksul kadınların yararlanması için kreşler açmıştır. Bakanlığın “Çocuk Gelişimi Çalışma Grubu” raporu doğrultusunda, mesai saatlerindeyken çalışan kadınların çocuklarına bu kreşlerde güvenli bir ortam sağlanmaktadır.

Mağdur Kadınlar İçin Yardım, Koruma ve Rehabilitasyon

Swadhar (Özerklik)

Bu plan, zor şartlar altındaki kadınlara yardım ve rehabilitasyon sağlamak için 2001-2002 döneminde başlatılmıştır. Bu plan herhangi bir sosyal ve ekonomik destekten mahrum olan kadınlar için tasarlanmıştır. Planın ana hedefleri şunlardır:

- Zor şartlar altında yaşayan kadınların barınak, gıda, giyecek gibi temel ihtiyaç ve bakımlarını sağlamak.
- Kadınlara psikolojik destek ve danışmanlık sağlamak.
- Eğitim, bilgi ve beceri seviyesini yükseltmekle birlikte; kişilik olarak, sosyal ve ekonomik olarak geride bırakılmış bu kadınlar hakkında toplumsal bilinç uyandırmak.
- Hükümet tarafından kadınlar için sağlık, özel sektörler ve diğer kuruluşlarda yasal ve başka türlü destekler için koordinasyon sağlamak. Bu bağlamda, ihtiyacı olanları bire bir desteklemek.
- Sosyal yardım hattı ve diğer imkânlar sağlamak.

- Aileleri tarafından terk edilmiş dul ya da zihinsel engelli kadınlara, doğal felaket ve insan ticareti mağduru kadınlara, terörizm ya da aşırı şiddet mağduru kadınlara, AIDS hastalarına ve hapishanelerdeki kader mahkûmu kadınlara özgürlük ve destek sağlamak...

Şu anda ülkede faaliyet gösteren huzurevi sayısı 129'dur. Huzurevlerinde yaşayan kadınlara çeşitli meslekî becerilerin kazandırılması onların meslek sahibi olmasını kolaylaştırmaktadır. Sermayeye en çok ihtiyaç duyulan alan meslekî eğitim olsa da, mevcut plan bu sermayeyi başka alanlara yatırmaktadır. STEP, *Swavalamban* (Kendini Geliştirme) gibi programlar, kadınların faydalanabileceği programlardır. On Birinci Planın en önemli önerisi, kadınlara meslekî eğitim için maddi destek tahsis etmektir. Ayrıca konaklama, gıda, giyim ve sağlık giderleri de maddi destek önerilen alanlar arasındadır.

On birinci plan dâhilinde, daha fazla huzurevi açmak ve var olan huzurevlerini revize etmek için 100 milyar Rs'lik destek ayrılmıştır.

Tecavüz Mağdurlarına Tazminat

Delhi Yurtiçi Emekçi Kadınlar Forumu'nun, Milli Kadın Komisyonu için Yargıtay'a açtığı 362/93 sayılı davada Yargıtay "Tecavüz kurbanlarının gözyaşlarının silinmesi" doğrultusunda karar vermiştir.

Böylece MKK "Tecavüz Mağdurlarına Rehabilitasyon" başlıklı projeyi hazırlamıştır. On Birinci beş yıllık plan bu projeyi uygulamıştır. Projeye yatırılan toplam sermaye 25 milyon Rs'dir.

4.7.2. Aile İçi Şiddet Yasası

Aile İçi Şiddet Yasası kadınları korumak için 26 Ekim 2006 tarihinde yürürlüğe girmiştir. On Birinci beş yıllık Kalkınma Planı etkin bir şekilde uygulanması için aşağıdakileri önermiştir:

- Yasayı uygulamak için gerekli altyapıyı oluşturmak.
- Eğitim ve koruma memurları, servis sağlayıcılar, yargı mensupları, polis, tıp uzmanları ve danışmanları Aile İçi Şiddet Yasasındaki ceza ve medeni hukuk konuları

doğrultusunda eğitmek. Bu sayede eğitim, güvenlik, ulaşım, yargı, sağlık, hukuk, vb. tüm kurum ve sektörlerde aile içi şiddete karşı koordineli bir bilinç meydana getirmek.

- Eyalet koruma memurlarını düzenli olarak teftiş etmek.
- Aile içi şiddet yasasının uygulanmasını denetleyecek etkin bir kuruluş oluşturmak
- On Birinci Beş Yıllık Planda Aile İçi Şiddet Yasası için 500 Milyar Rs'lik bütçe oluşturmak.

Bakanlık işyerinde cinsel tacizi engellemek için bir kanun tasarısı hazırlama sürecindedir. Bakanlık On Birinci beş yıllık kalkınma planı döneminde yürürlüğe girecek uygulama ve eylemler için 100 Milyar Rs tahsis etmiştir.

4.8. Milli Kadın Komisyonu (MKK)

Kadın haklarını korumak ve bu konudaki çalışmaları yürütmek amacıyla 1990 yılında “Kadın Komisyonu Yasası” ile kurulmuştur. Merkezi hükümete karşı sorumlu olmak üzere, bir başkan ve ona bağlı beş sekreter tarafından yürütülmektedir. Temel amacı kadın haklarını korumak, kadınların sorunlarını tespit ederek anayasal çerçevede müdahale etmektir.

4.8.1. Milli Kadın Komisyonunun Fonksiyonları

Denetim

Sivil mahkeme kararları kapsamında kadınlara sağlanan güvencelerle ilgili konuları incelemekte MKK yeni bir alan açmıştır. Kadınların hak mahrumiyetiyle ilgili konuları inceleyerek müdahalede bulunma yetkisine sahiptir. Bu şikâyetleri inceleyerek yasaların uygulanmaması ve politik kararlarının uygunsuzluğu konularında rapor sunabilir. Kural ve talimatların yürürlüğe girmesindeki hedefleri sağlamak, zorlukları hafifletmek; refah, eşitlik ve kalkınmayı sağlamak için alınan kararları denetler.

Tespit

Kadına karşı ayrımcılık ve zulüm içeren durumların önüne geçmek için stratejiler düzenler. MKK üyeleri kadınların sosyo-ekonomik kalkınmaya katılım süreciyle ilgili öneri ve teşviklerin yanı sıra, kadın ilerlemesine engel teşkil eden durumlara karşı da tedbirler

getirebilir. MKK aynı zamanda, kadınlar için sağlanan yasal güvenceleri denetleyebilir; herhangi bir yetersizlik karşısında öneri ve tedbirler sunabilir. Örnek verecek olursak; MKK'nun, Hint Ceza Kanununun küçük kızların ticaretinin engellenmesi konusunda yetersiz kaldığını bildirerek yasal düzenleme yapılmasını önermiştir. Aynı zamanda, çocuk evliliği yapanlara ceza verilmesi ve bu evliliklerin geçersiz olmasını önermiştir. Çocuk evliliğinin yasaklanması ile ilgili yasa 1929 yılında çıkarılmıştır. Ayrıca, “İşyerinde Cinsel Tacizi ve Aile İçi Şiddeti Önleme” yasası, sivil toplum örgütleriyle istişare edilerek 1994 yılında kabul edilmiştir.

Müdahale

Parivarik Mahila Lok Adalat (Aile Mahkemesi) şimdiye kadar 7.500 davaya ev sahipliği yapmış, MKK tarafından geliştirilen yenilikçi bir mekanizmadır. Bu kurum, aile hukukuna ilişkin hukuki çerçevenin dışında, uyuşmazlıkların çözümüyle ve adalet mekanizmasında kadın ilerlemesine ilişkin unsurlarla ilgilenmektedir. MKK kararları yasal anlaşmazlığa düşen her iki tarafı da bağlayıcı niteliktedir. Milli Kadın Komisyonu Yasası(MKK), 10. bölüm uyarınca (1990) aşağıdaki fonksiyonların tümünü yerine getirir:

- I. **Denetim:** Hindistan Anayasası'nın 1950 yılında ve çeşitli zamanlarda çıkan kanunları uyarınca, kadın haklarının korunması ve geliştirilmesi konusunda denetim yapmak.
- II. **Rapor Verme:** Merkezî hükümetin uygun gördüğü zamanlarda, uygulamalarla ilgili rapor hazırlamak ve hükümete sunmak.
- III. **Öneride Bulunma:** Merkez ya da eyalet yönetimleri tarafından uygulanmak üzere, kadın haklarının iyileşmesi için çeşitli plan ve önerilerde bulunmak.
- IV. **Yasal Öneriler:** Gerekli koşullarda, Hindistan Anayasası'nın(1950) mevcut hükümlerinden kadınları etkileyen kanun ve mevzuatlardaki boşluk ve yetersizlikleri gidermek ve iyileştirici yasal önlemler almak üzere tavsiyede bulunmak.
- V. **İhlal Vakaları:** 1950 Hindistan Anayasası'nın kadınlarla ilgili diğer kanunlar hükümlerine aykırı davranılmaması.
- VI. **Suo Motu(Resen) Bildirimi:** Şikâyetleri inceleyerek ilgili konularda suo motu'yu dikkate almak.
- VII. **Kadın Hakları:** Kadın haklarının işlenmesini sağlamak. Kadın güvenliğini sağlamak ve aynı zamanda eşitlik ve kalkınma amacına ulaşmak.

- VIII. **Politik Kararlar:** Kadın refahını artırmak; bu yoldaki politik sorunları çözmek ve kadınlara yardım sağlamayı amaçlayan talimatların denetimini yapmak.
- IX. **Araştırma:** Ayrımcılıktan kaynaklanan sorunların (kadına şiddet, zulüm...) çözümü konusunda stratejiler belirlemek ve bu sorunlara neden olanlara karşı adalet mekanizmasını harekete geçirmek.
- X. **Temsil:** Tüm alanlarda kadın temsiliini sağlamak ve kadın ilerlemesini engelleyen faktörleri belirlemek.
- XI. **Katılım:** Katılım ve sosyo-ekonomik gelişme konusunda tavsiyelerde bulunmak.
- XII. **Değerlendirme:** Merkez ve eyalet düzeyinde kadınların gelişimini değerlendirmek.
- XIII. **Hapishane:** Kadın mahkûmların koşullarını iyileştirmek.
- XIV. **Finansman:** Fonksiyonların yerine getirilmesi için finansman sağlamak.
- XV. **İstihdam Raporları:** Kadın istihdamı ve sorunları hakkında düzenli değerlendirme raporları sunmak.

4.8.2. Milli Kadın Komisyonunun Yetkileri

(MKK) Milli Kadın Komisyonu Yasası'nın (1990) 10. maddesinin 4. fıkrasına göre, Milli kadın Komisyonu bir sivil mahkemenin tüm yetkilerine sahiptir. Bu yetkiler;

- 1) Yer tespitlerinde yapılan yeminli bildirimleri incelemek.
- 2) Herhangi bir belgenin doğruluğunu denetlemek.
- 3) Yapılan beyanlarda yemin isteyebilmek.
- 4) Kamu ve özel kurumlardan gerekli gördüğü halde belge isteyebilmek.
- 5) Evrakların incelenmesi için komisyon kurabilmek.

MKK isteyeceği bütün belgeler için amaç bildirmek zorundadır.

4.9. Merkezî Hükümet Tarafından Verilen Hibeler

11. bölüm: (MKK) Milli Kadın Komisyonunun finansmanı ancak Parlamento onayıyla sağlanır. Söz konusu yasa gereği Milli Kadın Komisyonu, belirlenen fonksiyonları icra edebilmek için maddi harcamalarda bulunabilir.

13. bölüm: Milli Kadın Komisyonu, bir önceki malî yıl içindeki faaliyetlerinin tam raporunu hazırlamak ve merkezî hükümete iletmekle yükümlüdür.

16. bölüm: hükümet kadınları etkileyen tüm politikalarda komisyona danışır.

17. bölüm: Merkezî hükümet, söz konusu yasa kapsamında çıkardığı her maddeyi Resmî Gazetede yayınlar. Bu kapsamda, çıkarılacak her madde iki parlamento tarafından da onaylanmalıdır.

4.10. MKK Tarafından Yürütülmüş Kadın Hakları ve Özgürlüğü Kapsamındaki Çalışmalar

- 1) Milli Kadın Komisyonu iş yerinde kadınlara cinsel taciz vakalarını önlemek için merkezî hükümete bir takım tavsiyeler sundu.
- 2) Milli Kadın Komisyonu *Samajwadi* partisinin lideri hakkında kadınlar için *Uttar Pradesh* hükümetine şikâyetinde bulundu.
- 3) Milli Kadın Komisyonu gebe kadınlarda kürtajın 20 ve 24. haftalar arasında yasaklanması için Sağlık Bakanlığına tavsiyede bulundu.
- 4) Milli Kadın Komisyonu kadınlara karşı asit saldırıları ve taciz olaylarıyla ilgili Hint Ceza Kanunu kapsamında ek hükümler istedi.
- 5) Neetika Sharma, Milli Kadın Komisyonu tarafından ceza konusundaki brokratik engellere örnek olarak gösterilmiş ve bu gecikme MKK tarafından kadın istismarı olarak adlandırılmıştır.

Beş yıllık plan dâhilinde yönetimin her aşamasında kadınların katılımı ve güçlendirilmesi amacıyla birçok proje yürütülmektedir; fakat tüm bu politika ve programların uygulanması için iyi bir sisteme ihtiyaç olduğu açıktır. Eğer bu programları uygulayabilir ve bunu sistemli bir hale getirebilirsek; hedefimize giden yolları daha çabuk aşar, ülkemizde daha güçlü kadınlar görebiliriz.

SONUÇ

"Kadınların toplum bünyesindeki başarıları, toplumun gelişmişliğini ölçer."

Dr. B. R. Ambedkar (*Hint anayasanın kurucu babası*)

2012 nüfus sayımına göre, Hindistan'ın 1,22 milyarlık toplam nüfusunun 591.400.000'i kadınlardan oluşmaktadır. Bu insanlar kesinlikle ülkenin paha biçilmez varlıklarıdır ve onları güçlendirmek ülkemiz ekonomisine katkıda bulunacaktır. Kadınlara nitelikli bir eğitim vermek, yükseköğretimde onların önünü açmak ülkenin yetişmiş insan ihtiyacına katkıda bulunacaktır. Kadınlar Hindistan'ın zenginliğidir. Onların katkı sağladığı her alan, ülkemiz için gurur vesilesidir. Ancak, Hint toplumunun bir gerçek sistematik ayrımcılık ve Hindistan'da kadınların ihmal edilmesi bilmukabele reddedilmek veya işyerinde eğitim, sağlık ve mülkiyet hakları, çocuk işçiliği aile içi şiddet, tecavüz, taciz ve cinsel tacize erişimin sınırlandırabiliriz. Cinsel şiddet korkusu kadınların davranış ve özgürlük duygusunu kısıtlayan güçlü bir faktör olmuştur. Hindistan hızlı küresel bir güç olarak ortaya çıkmaktadır ancak nüfusun yarısı ülke genelinde kadınların onuru ve özgürlüğü yaşamak mücadele etmektedir. Kadınlar istihdam hayatın her alanında sorunlarla karşı karşıyadır, sağlık ya da mülkiyet haklarına erişim. Hindistan hızla büyüyerek ancak Hindistan'da kadınlar ayrımcılığa devam olmaktadır. Hindistan'dan azalan cinsiyet oranı doğmadan önce bile başlar onlara karşı gösterilen ayrımcılığın bulunmaktadır. Hindistan'da evli kadınların yaklaşık yüzde 40 oranında aile içi şiddet mağduru olarak görünmektedir. Televizyon ve filmlerde gösteren taciz olayları kadınlara karşı kaba nesneleri gösterilen kadınlara karşı artan şiddet Hindistan'da kadınlara karşı artan şiddet önemli bir faktör olarak bildirmektedir. Hindistan'da kadınlara karşı suçlar bir sınır tanımayan hızla artmaktadır. Kadınların bakılmaksızın sınıf, kast ve eğitim durumu güvenli değildir. Ayrıca durum ve sonuç bileşik kadınlara yönelik suçlarla ilgili olarak zayıflıkları düzeltmek için herhangi bir ciddi çaba eksikliği mahkûmiyet oranı son derece düşük kalmaktadır.

Kadınlara karşı suçlar, çeşitli doğalarında bulunmaktadır. İnsan ticareti, zina, adam kaçırmak, tecavüz, haksız hapsi ve cinayet gibi ekonomik kazançlar için cinsel istismarını içeren suçlar bulunmaktadır. Sahtekâr zimmete güven ceza aykırı, aile içi şiddet, başlık para istemesi, gasp ve diğer kadınların mütevazılığına öfkelenmek gibi kadın mülkiyetle ilgili bir yandan suçlar kapsamaktadır. Bu suçlar sadece kadınlar için değil bütün olarak toplumun için zararlı ve ahlaksızlıktır. Kadın Bebek katliamları ve cenin öldürme henüz Hindistan'da

kadınların karşı karşıya başka bir sorundur ve Hindistan'da cinsiyet oranı yanında önemli bir rol oynamaktadır. Cinsiyet seçici kürtaj da ülkede ortak olmuştur. Çeyiz, tecavüz, insan kaçakçılığı ve cinsel taciz kadın karşılaşmasıyla ve diğer zorluklarda bulunmaktadır. İşyeri cinsel taciz ülke genelinde çalışan kadınlar için karşıya gelen sorudur. Ofis saatlerden dışında çalışan kadınların devlet ve özel sektör kişisel ve sağlık tehlikeleri yatkındır ve ele alınması gereken bir meselesidir. Onların erkek meslektaşlarıyla tarafından cinsel tacizi bir kenara edilmesi kendileri için ayağa ve böylece işyerindeki politikaları ve yönetmelikleri hakkında kadınlarda farkındalık olmalıdır. Hindistan tecavüz ve sarkıntılık yasalar olmasıyla işyerinde cinsel taciz için geçtiğimiz günlerde onaylanan yasaları bu konuda ilk önemli adımdır. Yasa cinsel taciz renkli sözler (kanıt olmayan) ve bir kadın için saldırgan veya düşmanca çalışma ortamı yaratan herhangi bir davranışı yapmak istenmeyen fiziksel temas olduğunu tanımlamaktadır.

Hindistan'da, dünyanın nüfusunun yarısı olan kadınlar dünyadaki çalışmasını katkıda ikiye üç gerçekleştirmek, kendi gelirlerinin onda birini almak ve mallarının yüzde birinden daha az sahiptir. Kadınların hafife ve hayatın her kesiminden karşı ayrımcılık yapıldığına rağmen ülke ekonomisine ev ekonomisine büyüyen bir gerçekleşme sırayla önemli katkı bulunmaktadır. Kadınların eğitim herhangi bir ülkenin sosyo-ekonomik koşulların geliştirilmesi çok önemli bir rolü oynamaktadır. Hindistan'da, özellikle yüksek düzeydeki kız eğitimi teşvik ilerdeki zamanlarda ihtiyaç olduğunu ve kesinlikle büyüme ve ilerleme açısından topluma olumlu değişiklikler getireceğini görmekteyim. Hükümet yanı sıra özel sektör erişimi, okul, öğretim tesisleri, kayıtların ve muhafazalı bakımından kız eğitime odaklanmak gerekmektedir. Kızlar ve kadınlar eğitilmesi gelecek nesil siyasi katılım ve yatırım teşvik, ekonomik verimliliğin artırılması, sağlık ve sanitasyon konusunda farkındalık sağlanması, evlilik ve çocuk ruhan hakkında bilgi yaratma gibi hedeflerine ulaşmak için halka yardımcı olacağını kanılmaktayım. Bunun nedeni kızların eğitimi tüm bu faktörler üzerinde doğrudan ya da dolaylı etkisi sahip olduğu görmekteyim

Bir devlet bağımsız kast, renk, inanç, hatta cinsiyet bakımında tüm vatandaşlarına eğitim vermek zorundadır. Kadınlar için daha iyi mali istikrarı sağlamak, toplumsal cinsiyet kalıplarını kırarak, tüm düzeylerde mesleki teknik ve mesleki eğitime ulusal kalkınmaya yol açacak daha geniş kadınların erişimini Hint Milli Eğitim Politika yapı kabul etmektedir. Eğitim kadınların ortamda sorunlarla karşı karşıya ve onların hakları için mücadelede yardımcı olacağını görmekteyim. Kadınların statüleri ve ekonomik rolünün güçlendirilmesi

herhangi bir ülkenin geliştirilmesine ayrılamaz ve kadının statüsü gelişimi ile bağlantılı olarak ekonomik kalkınma programlarına bütünleşmiş gerekmektedir. Hindistan'da Genellikle kadın eylemleri ve kararları, Beslenme, Çocuk sağlığı ve ilgili konularda hâkim Emeğin cinsiyet bölümü göz önüne çoğunlukla bağlıdır. Deneyim Bilgileri onurlu bir yaşam için hayatta olmanın onları günümüzde dönüştürecek ve kadınlar arasında kurumsal oluşturma ve gelir getirici faaliyetlerin özendirme göstermiştir. Kadınlar hakları bilgisi ve bilincine olmak üzere onlara eğitmek geniş aileleri, işyeri ve toplumda kendilerine karşı karşıya kaldıkları sorunlar etkili çözümlerden farkına olmak biri olmaktadır. Hükümet ve diğer kurumsal çabaları yoluyla politikalarımızda uyarıcı değişiklikler ile birlikte, günümüzde bireysel çabaları ihtiyaç cehalet, ayrımcılık, kalıplaşmış düşünce, feodal zihniyet zincirlerini aşmak, kadınları saygı olumlu ve somut adımlar görmek gerekir ayrıca toplumun her ferdiyle birlikte hayatın her türlü mücadeleden savaşmak gerekmektedir.

Bugün, ulusal sınırlamalar yayılan bir fikir varsa; eşit fırsat ve siyasi iktidar için kadınlar hakkı almaktadır. Kadınlar her alanda dalgalar yaratıyor fakat onların katılımı azalan alan ülkenin siyasi hayatı olmaktadır. Erkek ve kadın, organik farklılıklara dayalı iki özel insan formları temsil eden iki tipik terimlerdir. Doğa toplumun ilerlemesi için bu farklılıkları yaratmaktadır. Her iki cinsiyette bir soyunu uyumlaştırılması yaptı ve böylece doğanın hâkimiyetini gerçekleştirmek için aynı derecede ülkenin geleceğe sorumlu bulunmaktadır. Böylece tarihin akışında biz kadınlara daha düşük bir statü aşağı atfedilerek başlatılmıştır. Bir medeniyetsiz toplumda engelli tabi tutarak 'doğru' kanıtlamaya çalışmış olabilmek imkânlar yüksektir. Kadının daha az fiziksel güç nedeniyle onlara daha düşük gösterme bulunmaktadır. Bir ortak, anne, ev kadını, sosyal düzenleyicisi, gelenek ve kültürel kalıpları ve toplumun bir dengeleyici olarak her şeyden önce koruyucu olarak belki fark edememektedir. Zamanın geçişi ile bir kadının giderek artan sayıda kendi durumu ile ilgili bir farkındalık kademeli filizlendiğini görebilmektedir. Yirminci yüzyılın ikinci yarısında kendi kimliği, onların hisler ve duygular, rolleri ve gereklilikleri kadının bilinci bir devrim yapılmaktadır.

Sınırlamaları mükemmelliği değer ve kavrayabilmek bir medeniyetin cesaretlerini, anlamak için en iyi yollarından biri, kadının konumuna tarihini ve durumunu incelemektir. Günümüzde kadın ve siyaset önemli araştırma alanlarından biri oluşturmaktadır. Kadınların tarih yakından kültür, toplum, devlet ve halkın yaşamları ile iç içe geçmektedir. Hiçbir ülke veya bölge desteği, işbirliği ve kadınların katılımı olmadan gerçek anlamda gelişimini ilgili

iddia edilmemektedir. Bir ülkenin medeniyet seviyesi iyi kadın keyfine durumları ve ülkenin kalkınmasına katılımları ile değerlendirilmektedir. Kadınların siyasi güç cinsiyet gelişim kavramına tam anlamını esastır ve ifade etmektedir.

Hindistan'daki kadınların durumu geçmiş üzerinden çok büyük değişikliklere tabi olmuştur ve hareketli olmaktadır. Ana Tanrıça kavram olarak İndus Vadisi Uygarlığı ve kendi marjinal kadınlığın dirilişi ve güçlendirme olmalı buna dayalı Hindistan'ın başlıca yükümlülükleri ve amaçlarından bir miras bulunmaktadır. Kadınların etkisi sağ en uzak dönemlere bir Hindu tarihin her sayfasında işaretlenir. *Rig Veda* aile biriminin kraliçesi olarak saygı edilmiş ve Hint kadının inanılmaz bir tablo ortaya koymaktadır. Veda ritüeller ve törenler performansları onun tam ortağı olarak kocasıyla birlikte hatta eşi olmadan geçersiz sayılmıştır. Ama ilerleyen *Veda Çağ'da*, kadınların rolü karılık ve annelik ile sınırlandırılmıştır. Kadınların konumu daha Epik çağında zayıflamış. *Manu*, *Kautilya* ve *Vatsyayana* kadınları bir ailenin çerçevesinde iç köleleştirmek için felsefi kadınlara alt seviyede koydu ve durum daha da kötüleşti. *Mahabharatha* da kadınların bağlamda doğrultusunda bir dizi örnekleri sunmaktadır. *Jainizm* ve *Budizm* manastır yaşantısı entelektüel ve estetik gelişimi için kadınları, o zamanlarda en iyi fırsatlar sunulan bir olmaktadır. Buda bildiğim kadarıyla ilk feminist ve kadınlar söz konusu olduğunda mevcut sosyo-kültürel uygulamalara kulak veren kabul edilebilir. Budist rahibe manastırları eğitim, öz kültür ve sosyal hayatın çeşitli paylaşımlar için kadınlar, fırsatlar sunmaktadır. Rahibeler felsefenin en derin inceliklerini, ince mistiksek deneyimler ve yoğun meditasyon egzersizleri bilgi verilmiştir. *Maurya* ve *Gupta* döneminde kadınların yiğitlik ve canlılığı sayısız örnekler yaşanmıştır. *Sangam* döneminde, bir kız çocuğu doğmak görürlük ve cinsiyet eşitliğinin iyi bir seviyede söz konusu olmuştur. *Sangam* yazarların onda biri kadındı. Bazı düzine kadın azizlerin sesleri ortaçağ tarihinin kaydedildiğin eserler bulunmaktadır.

Hindistan da idare yönetim alanında bazı tanınmış kadın figürleri üretmektedir. Günümüz Hindistan'ın siyasi yaşamda Kadınların katılım yirminci yüzyıla kadar geçmiş zaman göre uzanan 'Kadın Hint Birliği'nin' gibi örgütler bulunmaktadır. Hint Kadınlar Milli Şurası 've' Tüm Hindistan Kadınlar Konferansı 'oluşturulmuştur. *Travancore*da aydınlanmış bir kadın yönetici ve liderlerin uzun bir çizgi hikâyesi mevcuttu. Anaerkil düzene ait geçmişte egemen toplulukların bazıları arasında hâkim olan sistem, ilerici toplumsal hareketler, devlet politikaları ve tarihsel elverişli iklim kadınların başarısı için katkıda bulunan diğer faktörlerinden birkaçıdır olarak tespit edilmiştir. Geleneksel anaerkil düzene

ait sistem kadınlara geleneksel tarafından verilmeyen kadınlara birkaç hizmetler sunulmuş ve erişmek için özgürlük vermiştir. On dokuzuncu yüzyılın yakın Hindistan toplumu tarafından bölünmüş kast ve alt kastlar gruba ayrılarak alt söylemlerde ve uygulamalar çeşitli yoluyla bireysel özelliğin bir modern toplumun dönüşmüştür. İngiliz döneminde hız kazanmış Hristiyan bir misyoner faaliyeti bu atılım için zemin hazırlamıştır.

'Azat düşünceye sahip olan kadınların batı liberal düşüncenin ve İngilizce eğitimi yoluyla inşa edilmiştir. Mesleki eğitim kadınlara istihdam fırsatlarını sağladı ve ekonomik durumlarını geliştirmek için onlara yardım etmişti. Kadınların ekonomik bağımsızlığı devlet ve özel iş ve kadınların sosyal akışkanlık ile elde edilmiş, okullar, hastaneler ve Protestan alanda istihdam yoluyla elde edilmiştir. Kamusal eğitim yaşama Hint kadınları gizli yaşamdan getirdi ve modernizasyon, demokrasi ve daha sonra 'Siyasallaşma' tohumlarını muazzam meyvesini verdi ve ekti sessiz reformcu olarak görev yapmıştır. Eğitim, geleneksel anlamda, seçkin ve ana kastlardan ve topluluklara sınırlı olmaktadır.

İngiliz misyonerler eğitim evrenselleştirilip kurulmuştu ve baskı presleri, bilgi toplumsal yapıda patlama gibi sonuçlandı veyahut bütün sınıfları ve insanların kastlara ulaşmıştı. Okullaşma süreci ve okuma artan alışkanlığı yoluyla fikirlerin yayılması geleneklere, bireysel onuru ve uygun davranış konusunda kemikleşmiş yeni kavramları güçlendirmektedir. kadınlar da dahil olmak üzere tüm marjinal sınıflar haklarını ve yetkilerini ulaşmak için kendine, güvenen, cesur ve bilinçli hale nerede olduğunu bir misyoner okulları, dergi, dergi yeni bir kültür yaratmış ve bildirmektedir. Kadınların eğitim nesiller boyunca seyahat ve değişime yararları için yeni bir talep harekete gelmiştir.

Siyasi özgürlük ancak toplumsal kurtuluş sonra elde edilebilir. On dokuzuncu yüzyılın ikinci çeyreğinden itibaren kadınlara yönelik sosyal reformların başlangıcı onları önde gelen ve çok sayıda yollarını katılmak için yardımcı olmuştur. On dokuzuncu yüzyılın başlarında sosyal reformcuların samimiyetle Hindu toplumun bir biçimde lekelediler konumunu kabul ederek kadın hareketine liderlik vermiştir. Onlar eski Hindistan'da kadınlar aile, toplum ve siyasi faaliyet her yönüyle eşit katıldığı ettiğini vurgulamıştı. Böylece bir rasyonalizm sosyal reform lehi kamuoyunu doğurmak için ve siyasi faaliyet içine kadınları canlandırmak için hemen hemen tüm reformcular tarafından kullanılmıştır.

Alt kastlardan pinekleme ve sıkı kast tepeciklere yükseldi ve kendi okulları, tapınaklar, kütüphaneler, sanayi ve örgütlenmeleri düzenlenmiştir. Siyasal demokrasi ve ulusal bağımsızlık taleplerinin bu nedenle yakından kast katılıkları saldırının ve herkes için eşit fırsatlar için mücadele ile bağlanılmıştır. Kadınlar güçlendirilmesi herhangi toplumun gelişimi için bir ön koşuldur. Elde etmek ve korumak daha düşük kolaydır. Erkeklerle eşit statü kadınları koymadan, bir ülke ilerleme yapamaz. Kadınlar güçsüzlük nedenleri hakkında fikirlerini değiştirmek zaman onlar hayatlarının koşullarını değiştirmek üzere hareketler ve kadınlara ezmek ve güçlerini tanımak zaman güçlendirme başlar. Güçlendirme her düzeyde oy verme hakkına, yarışma, mücadele, parti üyeliği ve siyasal ofislerinde temsillerini içeren ve etkin olan böylece siyasi yetkilendirme sebep olan kararlarında etkili olabilecek siyasal katılımı anlamına gelmektedir. Siyasi katılım insan gelişiminin temel bir parçasıdır. Siyaset her zaman "erkek egemen" kalmıştır. Siyasi sürece ayrıcalıklı gruplar altında kadınların katılımı ve diğer ise demokrasiyi güçlendirmek ve toplumsal dönüşüme yol açma imkân sağlamaktadır.

Kadının siyasi durumunu iyileştirmek için Ana önerileri şöyle özetlenebilir:

- Kadınlara daha iyi eğitim.
- Miras hakları.
- Kadınlara korunmak için yasaların doğru uygulanması.
- Geleneksel kavramların değiştirilmesi.
- Ev dışında kadınların rollerini yeniden tanılaması.
- Kutsal kitaplara yeniden okuyup değerlendirilmesi.
- İdeolojik ve psikolojik destek verilmesi.
- Medya tarafından pozitif destek.
- Uygun eğitim programları.
- İstihdam sorumlu aralığı sağlanması.
- Hakları ve oy gücünün kadınlar bilinçli yapılması.
- Güç siyasi süreç ve karar verme sürecine katılmak.
- Düşünmek, tartışmak ve sorunları çözmek üzere adım atmak isteklendirme.
- Kadınların eline siyasi gücü verilmesi ve kadınlar arasında bir kariyer olarak siyasete tanıtmak.

Gerçekten, kadınların kurtuluşu kolay değildir. Farkındalık ve kararlılık kadın toplum içinde gelmesi gerekmektedir. Toplum paniğe ve bir değişiklik için hazır olmalıdır. Kadınların siyasallaşma yolunda engeller ortadan kaldırılmalıdır ve siyaset karşı rolü ve katkısı tam olarak milletimizin ilerlemesi için aday gösterildi olmalıdır. Toplumun muhafazakâr tutum siyasi alanda kadınların gelişimi ve performans için uygun bir ortam üretmek dışında olmaz. Geleneksel 'cam tavan' hala kadınların yukarı sosyal ve mesleki hareketliliği engellemektedir. Kırsal Hindistan'da kadınların güçlendirilmesi hayalini gerçekleştirmek için, kadın engellerle dolu mücadele uzun bir yolculuk üstlenmesi gerekecektir. Yol kaba ve kayalık olduğunu bildirmektedir. Anayasa 73 değişiklik bu yönde tek bir adım olduğunu. Önemi böylece kuşaklar kadınları olur 'hasat zengin temettü' kenarlı ve para kazandı 'gerekmektedir.

Sonuç olarak, Hindistan kadınların güçlendirilmesi için birçok anayasal ve yasal hükümler yürürlüğe görülmektedir edilebilir. Özellikle kadınlar için pek çok kalkınma planları da kendi servet iyileştirilmesi için başlatılmıştır. Bu tür tedbirler, kadınların sorunları ile ilgili olumlu sonuçlar vermeye başlamıştır. Ancak ülkemizde kadınların konumu hala istediğiniz için çok şey bırakmıştır. Öncelikli kadın okuryazarlığını arttırmak ve kendi ayakları üzerinde durmak için bunları etkinleştirmek için kadınlarda beceri ve yetenek yaratmak için gelişim planları verilmelidir. Gelişim süreci düzgün doğurmuş olduğu sürece, o nesli tükenmekte kalacaktır. Cinsiyet ayrımcılığı biri eşzamanlı örneği cam tavan etkisidir. "cam tavan" ifadesi kadın istihdamının her düzeyde fırsat mahrum kalan ve çünkü sadece kadın oldukları ayrımcılığa görünmez bir bariyer açıklamak için kullandığı anlama gelmektedir. Hiç şüphe yok ki kadınların erkeklerle eşit temele elde etmek potansiyeline sahiptir. Ancak, belirli bir noktadan yükselen itibaren etkili ve görünmez engel engelleyen kadınlara yaparken sosyal uygulamalar ve erkek tutum olduğunu açıktır. Ekonomik ve sosyal statü geliştirilmiş ise kadınların güçlendirilmesi sadece elde edilebilir. Bu, yalnızca kadınların toplam bir gelişme görünümü ile kesindir ve sosyal ekonomik politikaların benimsenmesi ile mümkün olabileceğini ve onları güçlü insan olma potansiyeline sahip olduğunu fark hale getirmek gerekmektedir. İlk ve en önemli öncelik kadınların eğitim verilmelidir ve çim kök sorunudur. *Swami Vivekananda* "kadınları saygı duymayan bir millet artık büyük bir haline asla ve asla gelmez" Hindistan'a büyük bir millet yapma peşinde bize kadınların kendinden ziyade hak statüsü verilmesi yönünde çalışmanı söylemişti.

"Kadınların hareket ederse aile hareketler, köy hareket eder ve Millet hareket ederek ileriye doğru hareketler". Onların düşünce ve değerler sistemleri iyi bir aileden, iyi toplum ve sonuçta iyi bir milletin gelişmesine öncülük gibi esastır. Güçlenmenin en iyi yolu gelişimi yoluyla belki de ana akımı ile kadınları indüklemektedir. Kadınlar güçlendirilmesi gerçek veya onlar kendi ayakları üzerinde durmak ve topluma kendi kimliklerini inşa edilebilmek, böylece gelir ve sadece mal sahiplenme etkili olacaktır. Kadınların Güçlendirilmesi ulusal düzeyde değil, aynı zamanda uluslararası düzeyde 21. yüzyılın en önemli konulardan biri haline gelmiştir. Hükümet girişimleri tek başına bu hedefe ulaşmak için yeterli olmaz. Bir toplum hiçbir cinsiyet ayrımcılığı ve kadın kendini karar verme dolu fırsatlar sahip olmak ve eşitlik duygusu ile ülke, sosyal, politik ve ekonomik yaşamda katılan hangi bir ortam yaratmak için inisiyatif alması gerekmektedir.

Mücadeleler

Hindistan'da kadınlar güçlenme sürecini işaretleyen çeşitli kısıtlamalar vardır. Hindistan gibi gelişmekte olan ülkelerde Sosyal normlar ve bildirimlerin aile yapısı ve kadının ikincil statüsünü devam ettirmektedir. Bir kız çocuğun doğumundan üzerinde bir oğlu devam eden tercihi olan normlar hemen hemen tüm toplumlarda ve topluluklarda günümüzde bulunmaktadır. Toplum, eğitim, beslenme ve diğer fırsatlar açısından erkek çocuğun lehine daha önyargılı bulmaktadır. Bir tavırla bu tür temel nedeni erkek çocuk **Meghalaya** bir istisna ile Hindistan'da klan devralır inanç yer almaktadır. Kadınlar genelde doğal böylece onlara haksızlık yapmadan rolleri geleneksel kavramı içselleştirmek. Yoksulluk Hindistan'da büyük çoğunluğu kadınlar için hayatın gerçeğidir. Bu kadınların ekonomik bakımdan güçlenmesine gerçekleştirilmesine faktördür teşkil etmektedir. Hindistan'daki kadınların hakkının konularını saran birkaç zorluklar vardır. Bu sorunları hedefleme doğrudan Hindistan'daki kadınların güçlendirilmesi fayda sağlayacaktır.

Eğitim

Ülke eğitim söz konusu olduğunda bağımsızlığından bu yana büyük bir hızla büyüdüğüne rağmen kadınlar ve erkekler arasındaki fark ciddidir. Yetişkin erkeklerin 82,14% eğitilmiş iken, yetişkin kadınların sadece 65,46% Hindistan'da okuma yazma olduğu bilinmektedir. Cinsiyet önyargı yükseköğrenim, istihdam kadınları çok sıkı vurmuştu ve

herhangi bir alanda üst liderlik ulaşmak uzmanlaşmış bir profesyonel eğitimlerde bulunmaktadır.

Yoksulluk

Yoksulluk dünyada barış için en büyük tehdit olarak kabul edilir ve yoksulluğun ortadan kaldırılması cehalet ortadan kaldırılması gibi önemli bir ulusal hedef olmalıdır. Bu nedenle kadınlar evsel yardımlardan istismar edilmektedir.

Sağlık ve güvenlik

Kadınların sağlık ve güvenlik kaygıları bir ülkenin refahı için önemli olduğu ve bir ülkede kadının güçlendirilmesini ölçmede önemli bir faktördür. Ancak anne sağlık söz konusu olduğunda endişeler alarm bulmaktayım.

Profesyonel Eşitsizlik

Bu eşitsizlik istihdamda kum özendirme hayatında uygulanmaktadır. Kadınlar devlet Ofisleri ve özel işletmelerde erkek özelleştirilmiş ve egemen çevresinde sayısız engeller karşı karşıya gelmektedir.

Ölüm ve Eşitsizlik

Sağlık ve beslenme nedeniyle cinsiyet önyargı özellikle Asya, Afrika ve Çin'de nüfus azaltarak kadınlarda alışılmadık derecede yüksek ölüm oranı görmekteyim.

Ev Eşitsizliği

Ev ilişkiler çalışması olarak adlandırılan birimi tarafından ev işleri, çocuk bakımı ve hizmetçilik işler yükünü paylaşarak Hindistan örneğinde, daha çok, tüm dünya genelinde imkânsızdır küçük ama anlamlı şekillerde cinsiyet önyargı görülmektedir.

Öneriler

Sonuç yoluyla bazı öneri (özellikle Karnataka ve Uttar Pradesh) Hindistan kadınların ekonomik bakımdan güçlenmesine konusunda verilmektedir. Eğer öneriler uygulamaya geçirirsek, beklenen, doğal kadınların kaderi sosyo-ekonomik hem de siyasal alanda artıracaktır.

1. Daha iyi bir şekilde anlamak için analiz ederek ve politik süreçlerin karmaşıklığı çözmek, eğitim kadınlar için bir zorunlu olmak hatta 14 yaşına kadar ücretsiz evrensel eğitim kadar güçlü bir şekilde uygulanmalıdır.
2. Yasaların reformlar için ihtiyaç vardır ve toplumsal cinsiyet eşitsizliği konularında odaklanmak gerekmektedir.
3. Kadın karar verme sürecinde daha aktif hale gelmelidir. Siyasi partilerin içinde kadınlar için Parlamento ve Devlet Yasama Meclisleri koltuk rezervasyon sağlamalıdır. Kadın sorunu parti manifestolara eklenmelidir.
4. Seçim süreci özgür ve adil olmalıdır. Seçim reformlar para, kas gücü ve suç amatör' den politikaya hızlandırılmış gerekir.
5. Hükümet hizmeti veren vakıflara ve gönüllü kuruluşlara mali, maddi ve diğer yardım genişletmek aynı zamanda annelik ve çocuk bakımı tesisleri gibi destekleyici hizmetleri sağlamak olmalıdır.
6. Medya, erkek ve kadın örgütleri, ekonomik, politik ve sosyal-kültürel açıdan ulusal kalkınma için kaynak olarak potansiyellerini tam olarak yararlanmak için kadınların sağlamak için sosyal kısıtlamalar / engelleri ortadan kaldırarak sosyal ve politik farkındalık yaratmak için çaba göstermek gerekmektedir.
7. Kendilerine güvenini oluşturmak ve liderlik kadar yükselmeye sağlayacak (kırsal ve kentsel) kadın işçiler için büyük ölçekte yoğun eğitim programları olmalıdır.
8. Kadınların temsili Planlama Komisyonu gibi tüm ulusal alanlarda olmalıdır.

9. Devletleri 73 Anayasa Değişikliği Kanunu'nun hatlarıyla birlikte *Panchayat* Yönetim Yasası yürürlüğe ve düzenli seçimler gerekmektedir. Sosyal hizmet uzmanlar ve kuruluşlar *Panchayat*'larında kadın üyesi ile etkileşim ve düzgün sorumluluklarını yerine getirmek böylece onlara mümkün danışmalık için bilgi ve eğitim vermelidir.
10. *Panchayat*'ların ve diğer yürütme yönetimdeki tüm kadınlar üyelere eğitimi ve yetkisini yetkisi için düzenli eğitim programları olmalıdır.
11. Kadın ve erkek, giriş veya kadın işçinin yukarı hareketlilik engellerin kaldırılması arasında eşit iş için eşit fırsatları, eşit ücret daha geniş alanların durumunu sağlanmalıdır. Hükümet kadın işçi marjinalleştiren kötü eğilimleri frenlemek için doğru yönde uygun politikalar benimsemelidir.
12. Kadınlar erken saatlerde güçlenmiş gerekmektedir. İstihdam, sosyal, ekonomik ve siyasi güç yanında mülkiyet, üretim, bilgi ve teknoloji, sosyal ve aile kaynakları ve yasal haklardan eşit erişim açısından olmak zorundadır. Çünkü kadınların sosyal adalet talepleri bir ulus ya da toplumun gelişmesinde önemli bir rol oynamak gerekir. Kadın nüfusunun yaklaşık yarısını oluşturan itibarıyla, sosyo-ekonomik ve politik alanlarda kadınların aktif katılımı güçlü bir milletimizin temellerini ortaya koymak için gereklidir.

Tezimizde anlattığın gibi Hintli kadınların statüsü hükümet tarafından yapılan güçlü çabaları olmasına rağmen durum iyi görünmemektedir. Bazı eyaletlerde durumu iyi ve aynı zamanda bazı eyaletlerde kadın durum çok kötü olduğunu görmekteyim. Benim tez konusu, Hindistan'ın iki eyalet Uttar Pradesh ve Karnataka arasında örnek ve karşılaştırma alacaktır. 200 milyon nüfusa sahip Uttar Pradesh Milleti Başkenti yakınında yer almaktadır ve Hindistan'ın en büyük devletler boyutuna aynı zamanda nüfusun göre birincidir. Milli Kadınların okuma yazma oranının 59.26% olan mili oranından daha düşüktür. 2011 yılında Milli Suç Kayıtları Bürosu (MSKB) tarafından yayınlanan verilere göre tecavüz vakalarının şaşırtıcı 24.206 vaka civarındaki tek başına % 9 Uttar Pradesh (2042) olduğumuzu kaydedilmektedir. 2007 yılından itibaren Uttar Pradesh'te kadınlara karşı itibaren suç sürekli 20.000 üzerinde her yıl kaydedilmektedir. Uttar Pradesh suç oranı esas beşinci konumda (milyon kadın başına) alınarak MSKB verileri tarafından değerlendirilmektedir. Eyalet içinde büyüyen kast sorunları ile karşılaşılıyor ve toplumun bu bölünme kadın statüsüne kötü hale getirmektedir.

Uttar Pradesh tersine Karnataka 64.06 milyon nüfuslu Hindistan'ın Güney Batı kıyısında yer almaktadır. Kadın okuryazarlık oranı 2001 yılında %56.87 den 2011 yılında % 68'ekadar yükselmektedir. Milli Suç Kayıtları Bürosu göre (MSKB) istatistikleri 1953 ile 2011 yılları arasında tecavüz vakalarında %873 oranında artış gösteriyor, üç kez tüm kavranabilir suçlarından hızlı ve cinayetten üç buçuk kat araya daha hızlı artmaktadır. Karnataka Hindistan'ın eyalet arası deneyimleri keskin cinsiyet eşitsizlikleri ve cinsiyet eşitsiz esenlik gelişmiş devlet olarak bildirmektedir.

Eğer biz her bağlamda karşılaştırsak Karnataka eyalet daha iyi yapıyor ama bu yeterli olmadığını bulmaktayım. Devletlerin suç istatistikleri kıyaslayarak, son birkaç yılda gelen kadınlara karşı işlenen suçların yükselen vardır gösterir. Devletlerin suç istatistikleri karşılaştırarak son on yıl kadınlara karşı suçlar yükselen gösterilmektedir. Hükümet önemli adımlar attık ama bu adımlar çok verimli sonuçlar öncü değildir ve daha yapmam gerekmektedir. Ayrıca devlet karşılaştırma eyalet hükümetlerinden güçlü bir ihtiyaç olmak için bir çaba olduğunu gösterilmektedir. Yalnız Merkezi hükümet eyalet devletin çaba ve ciddiyetini gösteremeyen kadar sürece makul hedeflere ulaşmak mümkün olmadığını görmekteyim.

KAYNAKLAR

- 1) Cook, R. J. (1991). Women's international human rights: A bibliography. *NYUJ int'l L. & Pol.*, 24, 857.
- 2) Gupta, A. K. (1986). *Women and Society: The developmental perspective*. New Delhi: Criterion Publications.
- 3) Anitha Anand, (1997). Engendering the Plan: The Hindu, p.4.
- 4) Ashok Dasgupta (2013) NSSO data analysis: high time political parties took the economy toward higher growth <http://www.thehindu.com/news/national/nssso-data-analysis-high-time-political-parties-took-the-economy-toward-higher-growth/article4843888.ece>.
- 5) Baral, J.K. (1995). Indian Journal of Political Science, Vol. LVI, No. 1-4, , p. 66.
- 6) Barret, M. (1979). Women's Oppression Today, London, Verse, Beechey V., on patriarchy' Feminist Review, No. 3 66-82.
- 7) Barry, K., (1995). The prostitution of sexuality New York: NY University Press.
- 8) Beteille, Andre. (1999). Empowerment Economic and Political Weekly, Vol.No 6-13, March,PP. 589-597.
- 9) Census of India 2011, Primary Census Abstract, Data Highlights.
- 10) Collier's Encyclopedia, Vol. 8, Macmillan Educational Corporation, New York, and
- 11) Crime in India 2012 Statistics, National Crime Records Bureau (NCRB), Ministry of Home Affairs, Govt of India, Table 5.1, page 385.
- 12) Das, S. (1990). Crime and punishment in Ancient India New Delhi: Abhinav Publications.
- 13) David L. Sills (ed). International Encyclopedia of Social Sciences, New York: The Macmillan Company and the Free Press, Vol.11-12, P.252.253.
- 14) Deepa Narayan. (2005). Empowerment and Poverty Education. Jaipur: Rawat Publication.
- 15) Department of Women and Child Development, Ministry of Women Resource Development, National Perspective Plan for women 1988 – 200 AD, Report of the Core Group, 1986, p. 12.
- 16) Dr. Khokan Kumar Bag, Piyal Basu Roy, (March 2012) Changing Face of Women Exploitation Flowers R. B. (1994). The Victimization and Exploitation of Women and Children- A Study of Physical, Mental and Sexual Maltreatment in United States. USA: Mc Fasland & Company.
- 17) Dubey, Anju. (1992). Political Participation of Women: A Study in Indian Parliamentary Context, Tenth Lok Sabha. New Delhi: Centre for Social Research.

- 18) Education and Health, *Health Education Quarterly* 21(2), pp 141-148. Gandhi, M.K., 'Women and Social Injustice, p. 132. <http://indiancourts.nic.in/sitesmain.htm>
- 19) Gadgill, D.R. (1965). *Women in the Working force in India*. Bombay: Asia Publishing Hous.
- 20) Garaldine Forbes. (1996). *Women in Modern India*. Cambridge: Cambridge University Press.
- 21) Gargi, Parsi. (2014). *Women Quotas Bill lapse due to lack of Consensus*. Chennai: The Hindu.
- 22) Global Gender Gap World Economic Forum <http://www.weforum.org/issues/global-gender-gap> John Coonrod (2011) Top Ten Interventions for Women's Empowerment and Gender Equality Proven ways to make programs work and empower women, Executive Vice President, The Hunger Project, Monday Developments Magazine.
- 23) Goel, A. (2004). *Violence and Protective Measures for Women Development and Empowerment*. New Delhi: Deep & Deep Publications.
- 24) Gopalan, S and Kapur. (2001). *Empowering the Indian Women*. New Delhi: Ministry of Information and Broadcasting Government of India.
- 25) Government of India, "Towards Equality" Report of the Committee on the Status of Women in India, 1975, p. 356.
- 26) Government of India, Country Report Fourth World Conference on Women, Beijing 1995, Department of Women and Child Development, New Delhi, p. 27.
- 27) Government of India, Eighth Five Year Plan 1992 – 97, Planning Commission, New Delhi, 1992, pp. 291 – 292.
- 28) Government of India, Seventh Five Year Plan 1985 – 90, Socio-Economic Programmes for India, Planning Commissioner, New Delhi, p. 123.
- 29) India, Ministry of Statistics and programme Implementation, *Women and Men in India* 2012, 14th Issue, p. xiii
- 30) India, Ministry of Women and Child Development, Annual Report 2011-12, p. 20
- 31) Indian Council of Social Science Research, *Status of Women in India*, Allied Publishers, New Delhi, 1975, p. 89.
- 32) *International Journal of Social Science Tomorrow* Vol. 1 No. 1 ISSN: 2277-6168 March|2012
- 33) James, Mill. (1846). *The History of British India*. New York: New York Library.
- 34) John, E. (2011). *The Politics of Quotas and the Women's Reservation Bill in India*. www.cwds.ac.in/politics, 23 April, 2011. London, 1980, P. 75.

- 35) Johnson H, Ollus N & Nevala S. (2008). Violence against women: An international perspective NY: Springer.
- 36) Julia, Leslie. (1989). The Perfect Wife: The Orthodox Hindu Women according to the Stridharmapaddhati of Triyambakayajvan. Delhi: OUP.
- 37) Kaivan Munshi and Mark Rosenzweig. (2008). The Efficacy of Parochial Politics: Caste, Commitment, and Competence in Indian Local Governments. Economic growth Center Yale University P.O. Box 208629 New Haven, CT 06520-8269 <http://ssrn.com/abstract=1272500>
- 38) Kalbagh Chetana. (1992). A Better Deal for Women by 2000 AD (ed). Social and Economic Dimensions of Women's Development. New Delhi: Discovery Publishing House, 1992, p. 124.
- 39) Kanakalatha Mukund. (1990). Women Welfare Programmes in A.P. Hyderabad: CESS.
- 40) Kanayo Nwanze. (2011) Closing the gender gap in rural development. President, International Fund for Agriculture Development <http://www.intracen.org/Closing-the-gender-gap-in-rural-development/#sthash.F2p63fz1.dpuf>
- 41) Kapil, Deep, Singh and Jayanty, K, Sinha. (2006). The Indian Economic Association 89th Annual Conference Volume Part – 2, pp. 1070 – 1071.
- 42) Karl, Marilee. (1995). Women and Empowerment-Participation and decision making. London and New Jersey: Zed Books Ltd.
- 43) Kitchlu T.N. (1991). Women rights, Legislative Measures in Yojana, vol. 35, No. 20, New Delhi,: Publication Division, Government of India, p. 16.
- 44) Koteswara Rao, M. (2005). Empowerment of Women in India. New Delhi: Discovery Publishing House.
- 45) Malvika Karlekar, —Kadambini and the Bhadrakal, EPW, 21 no. 19 (April 26, 1986) PP .
- 46) Map Source : Dowry related deaths :- Intimate Partner Violence, 1993–2010, Bureau of Justice Statistics, US Department of Justice, table on page 10.
- 47) Ministry of Women and Child Development. (2006). Handbook on the Prohibition of Child Marriage. New Delhi: Government of India.
- 48) Naidu, G.(2011). Violence Against Women in India. New Delhi: Serials Publications.
- 49) National Family Health Survey (NFHS-3) India 2005-06 International Institute for Population Sciences, Deonar, Mumbai – 400 088
- 50) National Perspective Plan for Women 1988 – 2000 AD.
- 51) Neera Desai and Amit Kumar Gupta. (1987). Women and Society in India. New Delhi: Ajantha Publications.

- 52) Neera Desai and Maithreyi Krishna Raj, Women and Society in India.
- 53) Neera Desai. (1975). Women in Modern India. Bombay: vora & Co., Publishing Pvt. Ltd.
- 54) Neera Desai. (1986). Changing Status of Women, Policies and Programmes (ed) Women and Society, Development Perspective. New Delhi: Quiterion Publishers.
- 55) Peerzade, Sayed Afzal and Prema Parnade. (2005). Economic Empowerment of Women', Theory and Practice' Southern Economist, pp. 9 – 10.
- 56) Poonam Vats. (2004). Political Participation and Attitudinal Transformation of Rural Women. New Delhi : Abhijeet Publication.
- 57) Rajalakshmi, V. (1985). The Political Behaviour of Women in TamilNadu Inter India, New Delhi.
- 58) Rashida,R., Siddigi. (1999). Political Empowerment of Women: Thier Share in National Development", Third Concep, P.39.
- 59) See Colman, Leslie, J. (1989) Womens and Movement Politics in India, Asian Survey, Vol. XXIX, No. 10, p. 9-49.
- 60) Singh, J.P. (2006). Indian Democracy and Empowerment of Women, The Indian Journal of Public Administration, Oct-Dec. Vol- XLVI, p. 617.
- 61) Singh, K and Choudhury, J. (2012). Violence against Women and Children-Issues and Concerns. New Delhi: Serials Publications.
- 62) Singh, U.B. (2006). Empowerment of Women in Urban Administration. New Delhi: Serial Publications.
- 63) Survey of Women's Interest and Distinctive Activities, 1930-2, RWC, Box 33.
- 64) Susheela Kaushik. (1993). Women in Politics. New Delhi: Har Anand Publications.
- 65) The Encyclopedia of Democracy, Vol. IV, Routledge, London, 1995, P. 1278.
- 66) The Encyclopedia of Nationalism, Ed. Motyl, Alexander J., Vo 1.1, Academic Press, New York, 2001, P. 101.
- 67) The Gazette of India, Ministry of Law and Justice, New Delhi, 14 September, 2005.
- 68) The Gazette of India, Ministry of Law and Justice, New Delhi, 23 April 2013.
- 69) The New Encyclopedia Britannica, Vol. 4, London, 2002, P.5.
- 70) Tripathi, R.S. & Tiwari, R.P. (1999). Perspective on Indian Women New Delhi: APH Publishing Corporation.
- 71) Upadyay, H.C. (1992). States of Women in India. New Delhi: Anmol Publications.

- 72) Wallerstein, N.B. and Bernstein, E., 'Introduction to Community Empowerment', Participatory
- 73) Webster's Encyclopedic Dictionary of the English Language, Fortland House, New York, 1983.
- 74) Widge M.K. (1995). Gender issue in Development in Yojana, Vol. 37, No. 10, New Delhi: Publication Division, Govt. of India , P. 12.
- 75) Wieringa, S.E., 'Women Interests and Empowerment, Gender Planning Reconsidered in Development and Change 25, pp829-848.
- 76) Yogendra Narain, S.N. Sahu and L. Lakshmi. (2005). Political Empowerment of Women, The Indian Journal of Public Administration, Jan-March, Vol. LI No-1.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : Malik, Zeeshan
 Uyruğu : Hindistan
 Doğum tarihi ve yeri : 01.08.1989
 Medeni hali : Bekar
 Telefon : 0543 532 69 11
 e-mail : zunishmalik@gmail.com

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet tarihi
Yüksek lisans	Gazi Üniversitesi	Devam Ediyor
Lisans	Sosyal Bilimler Enstitüsü Aligarh Muslim University	2011
Lise	+2 Boys Aligarh Muslim University	2008

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2016	ÇASGEM	Asistan- Araştırma Görevlisi
2015	UNCCD COP12	Tercüman
2015	2015 G-20	Tercüman

Yabancı Dil

İngilizce

Hobiler

Kitap okumak, Seyahat etmek, Fotoğraf çekmek, Haber analizi.

GAZİ GELECEKTİR...

